

A félezer éves csengeri vásár krónikája

Csenger első okleveles említése a Váradi Regestrumban¹ fordul elő 1219-ből, s ott „*Villa Senguer*” formában találjuk. A villa megjelölés arra utal, hogy már előbb megtelepült faluról van szó. A XIII. századból fentmaradt két oklevél azt is bizonyítja, hogy Csenger a szatmári királyi vár tartozéka, s várjobbágyok laknak benne.² Az 1239-ben kelt oklevélből megállapítható, hogy „*villa Chenger*”, „*terra Chenguer sitam iuxta Zomus*” kétségtelenül a mai is fennálló Szamos parti nagyközségre, Csengerre vonatkozik. Ez időtől kezdve az itt birtokot szerző *Káta-nemzetség* egyik ágának fontos birtoka. Mivel a falu a Szamos partján s átkelőhelyen települt, ez a Szatmár megyei tekintélyes nemzetség igyekezett részjóságot szerezni benne.

A Káta-nemzetség ez idő tájt vált a megyében nagy tekintélyű birtokossá, s birtokainak középpontja Csaholymonostora volt az Ecsedi-láp szélén, közel Ecsed várához. A nemzetség egyik tagja: *Ponyth* (Poneth, Panyit) már 1235 előtt két Csengerben lakó szatmári várjobbágytól megvett kétekényi földet, de mivel IV. Béla király az elidegenített várjóságokat visszakövetelte, kiderült, hogy a megvásárolt föld is a szatmári vár tartozéka, s eladóinak kárpótlást kellett érte adni a nemzetségnek. Az 1239-ből való oklevél³ hosszú pereskedés végét jelenti, s eszerint a két várjobbágy köteles volt Ponethnak Csengerben egy nemes ülést (*locus curie*) átengedni és a Szamos szigetén ehhez tartozó malomhelyet. Mivel Poneth a vásárlási összeg (14 marka) egy harmadát Pósának és Lőrincnek, s kétharmadát Dénes nádornak, az ítélet meghozójának, kifizette, ennek következtében a csengeri birtok Poneth tulajdona lett. Ettől kezdve a Káta-nemzetség s a belőle kiváló *Csaholymonostori Csaholyi-család* birtokos lett Csengerben s a család története szorosan összefonódik Csenger történetével.⁴

A Csaholyi-család tagjainak tekintélye és vagyona állandóan növekedett, s ezzel együtt emelkedett Csenger jelentősége is. A XIV. században már kiemelkedik a környező települések közül, s 1338-tól kezdve a megyei gyűlések székhelyévé válik.⁵ Az alispán és négy szolgabírája számos oklevelet állított ki a helységben, s azok azt bizonyítják, hogy „*in congregatione nostre generalis quas habuimus in villa Chenger*”⁶ folynak ezek a megyei gyűlések, még akkor is, ha a keltezés „*prope villam Chenger*”-t mond. A gyűlést bizonyára Csengerben vagy a határában tartották, amelyeken nemegyszer maga a nádor vagy helyettese is részt vett és ítélkezett.⁷

A XIV. század elején Csenger még nem önálló egyházas hely, hanem leányegyháza a vele szomszédos *Jánosinak*, amely helység a ma Csenger határában *Jánosipusztának* nevezett területen feküdt Csenger és Pátyod között. András erdélyi püspök 1322-ben november 24-én Gyulafehérváron kelt oklevelével megengedte Jánosi (de Iwanissis) János mesternek, Péter fiának, hogy Csengerben fakápolnát (*capellam ligneam*) építtethessen olyan

feltétellel, hogy a kápolna a Jánosi anyaegyház (*matris ecclesiae Margarethae, de eadem Iwanissis*) lelkésze szolgáljon benne, s ha abba János mester vagy utódai más papot rendelnének, a kápolnához való jogukat azonnal elveszítsék. Az oklevél kiemeli, hogy a csengeri kápolna a jánosi templomhoz „mint anyaegyházhoz tartozzék, amint régtől fogva maga Chenger azon templomhoz tartozandó volt (*ipsam capellam debeat officiare et semper ipsa capella ad praedictam ecclesiae beatae Margarethae matrem pertineat*)”.⁸

Ennek az oklevélnek a szövegét értették félre egyesek, s ezért datálták a ma is fennálló csengeri templomot a XIII—XIV. század fordulójáról. Ekkor azonban ez a gótikus műemlék templom még nem létezett. Az anyaegyház (Jánosi) templomának alapfala a csengeri határban a Jánosipusztában ma is feltárható volna. Feljegyzések szerint körtemplom volt. 1982. őszén vízesárok ásása közben megtalálták a jánosi templom alapfalait, és a körülötte lévő temetőt.

A csengeri fakápolnáról ezen az okleveles említésen kívül többet nem tudunk, de az oklevél annak is bizonyítéka, hogy Csenger „villa” lakossága növekedően volt a XIV. században, amit a megyegyűlések tartása és a Csholyi-család tekintélye fejlődő településsé változtatott. Ebben a században a Csholyi-családnak nagy birtokai voltak az Ecsedi-láp szélén Csholytól Csengerig s a család egyes tagjai tekintélyes állást töltöttek be a királyi udvarban. Csenger lett a család uradalmainak középpontja. A Csholyi-család emelkedésének és vagyongyarapításának, egyúttal jövedelme biztosításának legfontosabb bizonyítéka az, hogy Zsigmond király mindjárt uralkodása kezdetén, 1388-ban Visegrádon kelt oklevelével Csholyi Sebestyénnek országos vásárok tartására adott jogot Csengerben.

Az adományozó oklevélnek csak XIX. századi magyar nyelvű hiteles másolatát ismerjük, amely Csengerben az Osváth-család iratai között maradt fenn, s báró Apor Lázár, az egyik csengeri birtokos, készítette el, a marosvásárhelyi levéltárban őrzött eredetiről.⁹ Az iratban ez áll:

„Mi Sigmond, Isten kegyelméből Magyar, Dalmát, Horvát ország stb. királya, Brandenburg örgrófja emlékezetben hagyjuk jelen iratunk által, jelentvén mindennek, kiket illet, hogy mi Csholyi Sebestyén mesternek, kedves hívűnknek hűségéért és hű engedelmisségeinek érdemeiért, az általa részünkre kellő időben szolgáltatottakért s tett költségeikért, mind pedig Országunk hasznára és javára Szatmár megyében bírt Csenger nevű majorságában minden negyedik ünnepen nyilvános vásártartást, azon szabadalmak és engedmények előnye mellett, melyekkel a megyék, mezővárosok és a mi királyi majorságaink piacai felruházva vannak, kegyelmesen engedtünk, s azon birtokra nézve, jelen iratunknál fogva, de más városok hátránya nélkül, megerősítettünk. Minél fogva minden kereskedőket, mesterembereket és más akáriket, akik eladó javaikkal és áruikkal járnak, megnyugtattunk, bizonyossá tesszünk és biztosítunk jelen iratunk által, hogy javaitokkal és áruitokkal együtt a nevezett vásárookra, mely a feljogosított Csenger majorságban, mint fentebb említettett, minden negyedik ünnepen tartani engedtetett általunk és engedményeztetett, bátran, minden félelem nélkül menjetez, siessetek, járuljatok és végrehajtván adásvevési foglalatosságaitokat, lakóhelyeitekre vagy más helyekre, ahova akartok, viszsa vagy átmehettek és bizton távozhattok és távozhassatok felségünk oltalma és védelme alatt. És akarjuk, hogy ezek mindenütt a szükséges helyeken nyilvánossá tészenek és kihirdetessenek. 1388-ban Visegrádon a szent kereszt feltalálásának ünnepe után harmadik úrnapiján.”

Zsigmond királyon kívül Bajoni Miklós (Nicolaus de Bajon) írta alá az eredeti oklevelet. A rajta levő pecsétet így körvonalazzák: „Középen Magyarország szokott és akkor használatban papírral fedett veres viaszba

nyomott pecsétjük megerősítve és lezáratlanul kiadatva.” Az oklevél felső szélén pedig ilyen feljegyzés olvasható: „Bebek Imre királyi törvényszéki ítélőbíró előterjesztésére a királyi felség.” •

A „minden negyedik ünnepen” kifejezés azt jelenti, hogy az év minden negyedik vasárnapján tarthattak Csengerben vásárt, ami évenként 13 országos nagyvásár tartására adott lehetőséget, s ezt még a XIX. században is gyakran tizenháromszor gyakorolták a csengeri vásárvámjogosultak.

A legrégebb korról a vásárra vonatkozóan többet nem tudunk. Biztos, hogy a Csaholyi-család tagjainak jelentett annak gyakorlása nagy jövedelmet, amelynek segítségével a család vagyona és Csenger lakosainak a jövedelme is tekintélyesen megnövekedett. Ennek eredménye lett a pirosfekete téglából épült önálló anyaegyház megépítése, amely egyúttal a Csaholyi-család temetkezési helyéül is szolgált. A templom fennállásáról az első okleveles adat 1406-ból maradt fenn.¹⁰

A vásártartási jog Csenger községnek mezővárossá (*oppidummá*) fejlődésében is nagy szerepet játszott. Egy okleveles adat bizonyítja, hogy 1404. december 13-án Csengerben megtartották a vásárt. Ekkor a leleszi konvent Zsigmond királynak jelenti, hogy Károlyi László fiát, Jakobot a Pazoni Benedek ellen hozott ítéletét megparancsolták a csengeri (*in villa Chenger*) és Szalka (Zalka) faluban tartott vásáron kihirdetni, illetve a vádlottat ezúton megidézni.¹¹

Csengert 1429-től kezdve *oppidum*nak, mezővárosnak említik, s az oklevelek azt bizonyítják, hogy a Csaholyi-család szatmári uradalmainak a középpontja. Zsigmond király ebben az évben Csaholyi Jánosnak, István fiát, udvari hívét és Csaholyi Lászlót a király mellett Bosnyákországban tett szolgálataik jutalmául ebben az uradalomban megerősíti.¹²

Az évi tizenhárom országos vásár megtartásáról a XVI. századtól a nyomtatásban megjelent kalendáriumok értesítették az ország lakosságát, ahogy az 1592-ben megjelent debreceni kalendárium is bizonyítja.¹³

A Csaholyi és vele rokonságba kerülő családok évszázadokon át közösen élvezték az országos vásárok jövedelmét, de erről sajnos hiteles okleveles adatok nem maradtak fent, vagy ismeretlenek. A Csaholyi-család a XVI. század második felében fiágon kihalt. Leányágon a *Brebiri Melith-család*¹⁴ lépett a helyére és a vásárjogot is örökölte. Ennek a családnak a kihaltával (1704) az utolsó Melith fiú, Melith Pál özvegye Putnoky Magdolna után a második férje, Perényi Miklós első házasságából származó gyermekek és más rokon családok jutottak a vásárvám jövedelméhez meghatározott arányos elosztásban.

Az is ismeretes, hogy 1633-ban Csenger város polgárainak királyi adománnyal jog adatott minden dézsma, s a királyi kisebb haszonvételek élvezésére.¹⁵ A vásárjog és királyi kisebb haszonvételek jövedelmének szétosztása ettől az időtől kezdve sok bonyodalmat okozhatott, amire különösen a XIX. századból van sok adatunk.

A XVIII. századból ismerjük azokat a családokat, amelyek a Melith familia kihalása után a birtokot örökölték, megvásárolták vagy valamilyen módon részbirtokosok lettek Csengerben. 1732-ben Fodor Mihály írja gróf Károlyi Sándornak: „Csengerben Szent György vásárban vagy pünkösdi vásárban megváltam holmimtól.” 1778. augusztus 28-án említik, Komjáthy Zsigmond csengeri javainak összeírásában: „Vagynak itt országos vásárok is, melyekből a vásárvám kiszedtetvén több földesurakkal a proportione felosztatik.”¹⁶

1792. augusztus 7-én a Szuhányi László¹⁷ végrendeletében olvassuk: „A mézárszék béli és Vásár béli esztendőnként venni szokott haszon az három testvératyafiak (Szuhányi Anna Mária báró Barkóczy Ferencné, Szuhányi Franciska Vitkay Lászlóné és Szuhányi János) között közre marad.”

A vásárokra a XIX. századból vannak bőséges adataink. 1815. január 12-én a csengeri városi jegyzőkönyv említi: „Az elenyészett 1814-dik esztendőben 23-dik decemberben tartatott karácsonyi csengeri vásár alkalmosságával egy tehenet eladott Asztay Ferenc 82 forintokon ifjabb Szücs Istvánnak Ns Kelemen István jelenlétében.”

1821. április 14-én így utalnak a vásárra: „Mivel még a szatmári és csengeri vásárok messze vagynak, azért a vett csődört szénával bajos tartani, mert nincs aki gondját viselje, hanem vásárig bocsátódjon a ménesre.”

1829-től a földesúri jegyzőkönyvekben folyamatosan vannak adatok a csengeri vásárokról vonatkozóan, főleg a vásárvámi jövedelem bonyolult elosztásáról maradtak fent följegyzések. 1829. június 18-án ezt jegyezték fel: „Tapasztaltatván, hogy minden vásár vámjának még akkor nap való felosztása az eddig való szokás szerint, sokszor a vásár csekély volta miatt a véle való bajoskodást sem érdemelvén, de különben is minden vásárra minden földesurak megjelenni csaknem lehetetlen lévén, teméntelen alkalmatlanságokkal légyen öszveköttelve: ezen alkalmatlanságok elkerülése tekintetéből megállapított, hogy a folyó esztendőre kótyavetyén adattasson árendába, s hogy elegendő licitánsok jöhessenek, az előtte való vásárba doboltasson ki, addig pedig az eddig volt szokás szerint két vásárbírák szedjék és osszák fel, s e végre vásárbírákká választattak Buji Jékey Menyhért és Kováts József.”

Ez az első adat a vásárvámi jövedelem szétosztásáról, s arról is, hogy a részesedésre jogosult birtokosoknak nem mindegyike lakott Csengerben, sőt a vásári rend fenntartására választott vásárbírák intézményét is bizonyítja.

Ugyanekkor a földesúri jegyzőkönyv arról is tudósít, hogy más problémákat is meg kell oldani a vásárral kapcsolatban: „Minthogy több rendtelenségek történtek amiatt, hogy a helybeli apróbb kereskedők a vidéki nagyobb kereskedőket helyekből elszorítják s aprólékos portékáikkal az első helyeket foglalják el, de különösen is mind a közönségesen kívánt élet piaca felállítására, mind több más zavarok elkerülése tekintetéből a vásárhelynek célirányos elrendelése szükséges volna: e végre Tekintetes Betsky János¹⁸ táblabíró úr a két vásárbírákkal meghatalmaztatott, hogy a vásár helyét célerányosan rendeljék el, élet piacnak is szakasszanak különös helyet, s bárha mind a barom-, mind a lóvásár megmarad is a helyeken, mindazáltal amennyire lehet jobban elrendelni igyekezzenek.”

Ebből nem tudjuk meg, hogy a vásárhely hol volt ekkor, amiről később annyi vita folyt a földesurak között, (de egy későbbi megjegyzés arra utal, hogy a vásárokat a Szamos-parton és a piacon tartották). Vásárok alkalmával a rend fenntartására és a jövedelem felügyeletére is gondolni kellett. Erre vonatkozóan így rendelkeztek: „A vásárbeli felvigyázásra, minthogy a jánosi kerülők elégtelenek, a költség megkémélése tekintetéből minden vásárra a földesurak tartoznak sorba a nagyobb vásárra három, a kisebb vásárra egy gazdát a vásárbírák mellé rendelni, azon sinór-

mértékkel, amint a vásárvám felosztatik, e szerint a nagyobb vásárra minden Ág adjon egyet, a kisebb vásárookra pedig sorba.”

Nincs adat arról, hogy 1829-ben sikerült volna árendába adni a vásárvám jövedelmét. A földesúri jegyzőkönyv 1832. július 1-éről Berenczei Kovács Sándor táblabíró elnöklete alatt tartott gyűlésről ezt őrizte meg: „Praeses úr előterjesztvén a Tekintetes Nemes Vármegyétől lett kiküldetésének okát, hogy feljelentődvén a Tekintetes Vármegyére az, hogy Csenyben nevezetes, kivált pedig barom vásárok tartatnának, mivel azonban mind a belső, mind a baromvásár a piacon, a kettőnek igen szűk helyre szorítódna, s az által gyakor szerencsétlenség s károsodások történének, megvizsgálván elsőb a helyet, melyen a vásár történni szokott, s hogy ha csakugyan a feljelentés szerént szűknek találná, a Nagyságos és Tekintetes földesurak megegyezésekkel más alkalmasabb helyre által tétetni igyekezzen. Melyre, minekutána a Tekintetes praeses úr több földesuraságokkal a hely színére kimenvén, azt figyelemmel megvizgálták, s a feladás szerént csakugyan szűknek találták volna, közakarattal fordulónként az ugar mezőre kiszállítása meghatározottatott, de hogy ezután is a marhákat hajtók barmaikkal azoknak a piacon való áthajtásokkal is a belső vásárosoknak valami úton módon kár ne tevődjön, az azoknak való alkalmas és tágas út kijelölésére Tekintetes Hiripi Szuhányi Ferenc és Soltész Nagy József urak, valamint szintén a belső vásárnak is célerányosabban lehető elrendelésére s felmérésére kiküldettek. Megállapítatván, hogy a barom vásárnak az ugar mezőre való kivitele után köztanácskozás tárgya a Tabernák, vagyis a baromvásárba való italárultatás lett, melyre is a régi szokás szerént 14 tabernák állapítottak meg, nevezetesen: Méltóságos gróf Telekié kettő,¹⁹ Tekintetes Szuhányié 2, Tekintetes Eötvös sucsoroké 2²⁰, Tekintetes Sulyok sucsoroké 2²¹, Tekintetes Uray Bálinté egy²², Tekintetes Nagy Lajosé 1²³, Tekintetes Uray Ambrusé 1²⁴, Tekintetes Kordáé 1²⁵, Laporte részre 1²⁶, Ujhelyié 1²⁷.”

Ugyanakkor „köz vita alá jöven az, hogy kivitetődvén a baromvásár az ugarra, ha ne talán a vásárvámmal s az addig bent szokásba volt taberna állíthatásával nem bíró földesúrnak földjére esne, vagy ha csak közel szomszédságába esne is a vásár, a földjén a taberna jussal élők praejudiciumára tabernát állítana fel, sőt Tekintetes Fogarassy László²⁸ úr valósággal is kinyilatkoztatta volna azt, hogy ha netalán földjére vagy szomszédságába léssen az, cselekedni is fogja, a vásárbírák mimódon precedáljanak? Végeztetett: hogy ámbár a Méltóságos és Tekintetes vásár jussal élő földesuraságok az országszerte gyakorlott ususnál fogva a magokat ilyen erőhatalommal a vásár juss erejénél fogva gyakorlott haszonvételbe befúrni kívánókat, azok italoknak elvételével, a tabernájok lerontásával zabolázzhatják is, mindazonáltal mivel kivihető volna az, hogy a vásár csupáncsak a vásár jussal élő földesurak tábláikon essenek meg, annál fogva a vásárbíráknak kötelességekre tevődik a baromvásár helyét mindenkor úgy jelelni ki, hogy az sem egyik, sem másik vásár jussal nem élő földesúr földjére s közel szomszédságába ne essen.”

Egész sereg megoldandó kérdés zúdult a vásárjoggal bíró földesurak nyakába. Még ugyanezen a gyűlésen újra szóba került a vásárvám árendába adása is: „Némely földesurak által javasoltatván a vásárvámnak árendába való adása, melyre végeztetett, hogy ezen változás miatt sem a földesuraságok, sem pedig az árendábavevők mihez tartani magokat nem tud-

ván, most cél erányosan kiadni nem lehetne, a tabernákat mindazáltal a jövő 1833. esztendő Szent György napig Hiripi Szuhányi Ferenc és Soltész Nagy József urak licitáció mellett többet ígérőnek inconcreto adják ki azon feltétellel, hogy az árenda summának felét most, a kivételkor, felét pedig Szent Mihály napkor a befizetés után az illető földesurak közt taberna jusok szerént osszák ki.”

Az is „javallatba tétetett, hogy mivel már a vásár kétfelé lenne s távol egymástól, annál fogva a vásárbírákat is szaporítani mulhatatlanul szükséges lenne: mely javallat jóvá hagyódván, személy szerint három vonásforint fizetéssel vásárnaponként jutalmazandót vásárbírának választattak Soltész Nagy József, és Riskó József²⁹, a külső vásárba: Jörös Lajos³⁰ és Kováts József urak. Amennyiben pedig eddig a vásárokbá a jánosi kerülők alkalmaztattak öröknek s az által őket a mezőőrzéstől elfogván, az vesztibe hagyódott, rendelődött; mind a belső, mind a külső vásárba egy vonásforint fizetése mellett elégséges felvigyázót fogadjanak.”

Más megoldandó kérdés is szóba került ezen a gyűlésen: „Mint hogy azon cédulaház, melybe eddig mind a belső, mind a baromvásárra nézve a cédula osztogattatott, kivivődven a baromvásár, arra nézve hasznavehetetlené tevődött, meghatározatott, hogy a külső vásárra nézve a vásárbírák egy helyéből könnyen mozdítható, más helyre sérelem nélkül vihető cédulaházat csináltassanak.”

A vásári rendről így intézkedtek: „Felhozódván az, hogy amennyiben addig a vásárbírák a kereskedők sátraikat, csizmadia és gubás céheket sok nagy fáradsággal feljárni s úgy tőlök a helypénzt beszedeni kéntelenítették volna, a cédulaház pedig bíró nélkül maradván, a károsítottak és sértettek panaszait az illető vásárbíroság előtt le nem tehatték, végeztetett: tétessen közönségessé, hogy a kereskedők, mesteremberek s minden árosok minek előtte áruláshoz kezdenének, cédulát váltsanak az illető vásárbíráktól.”

A következő évben, 1833. július 5-én Kölcsei Kende Zsigmond első alispán elnökletével újra tanácskoztak a vásár ügyében: „Meglévén a mai napra az eddig választott vásárbírák által további tanácskozás végett hivatvatva minden vásárvámmal bíró földesuraságok, a hosszas vetélkedések után sok akadályok adván még most is magokat elő, a vásárvámmal célba vett haszonbérbe lehető kiadása eránt, amidőn csak azon egy terv is, hogy a portékavásár is a baromvásárral együtt a városon kívül helyheztesődjön, csak most hozódott tanácskozás alá: melyre nézve megállapítatott, hogy a holnapi belső vásár még a városban legyen, hanem holnap doboltasson ki, hogy a következő portékavásár a baromvásárral együtt kívül fog esni a városon, mely időre ki fog utcák szerint a vásár helye mérettetni, a sátorok és mesterművek elhelyeztetésére nézve, mely végre az elválasztandó új vásárbírák kötelesek léznenek annak idejében a bentlakos földesurakat meghívni és a kiszabott vásárhelyeket s utcákat táblák által is kijeleltetni időről időre minden vásárt megelőző napokon az ugarmezőn, a vásárvámmal bíró földesuraságok földjein.”

Arról is tanácskoznak „hogy szembetűnőképpen kevesedven ezáltal a belső korcsmák jövedelme, a külső tabernáknak egy tagba haszonbérbe lendő kiadása vétetett köztanácskozás alá, mely végre meghatározatott, hogy amennyiben a közelebb múlt Szent György napkor némely földes-

urak által már külön-külön adattak ki a vásártabernák: tehát a jövő Szent Mihály napjáig már ezen kiadások maradjanak meg, hanem holnap doboltasson ki, hogy folyó esztendő augusztus 15-ikén kótyavetyén Csengerben ki fognak adatni egy tagban minden tabernák, úgyhogy Szent Mihály napon túl a haszonbér summája mindenkor félesztendőnként perceptor által az illető mérséklet szerént osztasson széjjel.”

Elhatározták még a következőt: „A vásárnak egy helyre leendő kiszállítása nem kívánván már négy vásárbírákat: meghatározottat, hogy ezentúl csak három vásárbírák legyenek, kik közül az egyik perceptor is legyen, aki a vásárvámokat általvegye és fél esztendőnként ossza el Szent György és Szent Mihály napkor. Elválasztattak e szerént vásárbírának a Méltóságos gróf Széki Teleki József öngysága csengeri tisztartója, Soltész Nagy József, úgy is mint ezúttal egyszersmind kinevezett perceptor, Sulyok Gedeon és Riskó József urak. A holnapi vásárbíróság még a voltakra bizattatván és a jövő szent Mihály napjáig bejövendő vásári jövedelmek is az eddigi szokás szerént a vásárok végén felosztani rendeltetvén. Azontúl pedig félesztendőnként adattassanak ki és a jövedelmekből való jegyzőkönyv két példázatokban készíttessen el, s mindenik vásárbíró által aláíratasson, az egyik a perceptornál, a másik a más két vásárbírónál tartasson, ellenőrzés gyanánt.

Nem lévén eszerint tovább szükség a belső cédulaházra, annak valamely becsületes mesterember lakhelyéül haszonbérbe leendő kiadására a vásárbírák megbízattatnak.

Ismét emlékezetbe jöven az életvásárnak is felállítása, és javallatba tétetvén a sertésvásárnak is behozása, ezeknek is dobszó által leendő kihirdetése és egynehány vékáknak készíttetése a leendő szükséghez képest a vásárvámból megrendeltetett.”

1834. február 8-áról maradt fenn az első följegyzés, amely a vásárvámmal rendelkező földesuraknak neveit és részesedésük arányát rögzítette. Ennek a kiosztó lajstromnak tanúsága szerint ekkor 320 forintot és 24 krajcárt osztottak szét 48 felé. Felosztása így történt:

Ugyanabból két 16-od rész Uray Bálint úr részére	13 Fr 21 xr
Ugyanabból egy 16-od rész Betsky János úr részére	6 Fr 40 xr
Harmadik harmadrész ismét 16 részre osztatván	
2 16-od részt özv. Sulyok Sándorné asszony részére a fia, Sulyok Gedeon úr vett fel	13 Fr 21 xr
2 16-od részt özv. Sulyok Lászlóné asszony maga vett fel	13 Fr 21 xr
1 16-od részt Ujhelyi successorok részére általadás végett Varga József úr vette fel	6 Fr 40 xr
1 16-od részt Korda successorok részére Barkász József	6 Fr 40 xr
1 16-od részt Rápolti Nagy Lajos úr részére Varga József	6 Fr 40 xr
1 16-od részt Uray Ambrus úr részét maga vette fel	6 Fr 40 xr
2 16-od részt Szeleczkyné asszony részére Szögyényi Sándor	13 Fr 21 xr
2 16-od részt Eötvös consiliarius úr successorai részére	13 Fr 21 xr
2 16-od részt Szögyényi Sándor úr részére	13 Fr 21 xr
2 16-od részt Jékey Menyhért úr maga vette fel	13 Fr 21 xr
Melyek öszvesen kiütik a fent írt summát	320 Fr 24 xr

Ugyanebben az 1834. évben négy vásár jövedelmét azaz 601 Fr 12 xrt osztottak még fel a következő elosztásban:

Egy harmad rész egészen a gróf Teleki-ház részére	200 Fr 24 xr
Szuhányi Ferenc 1/3 résznek 13 16-od része	
Uray Bálint 2 16-od része	
Betsky János 1 16-od része	Öszvesen .....
	200 Fr 24 xr
Harmadik harmadrészből	
2 16-od rész Sulyok Sándorné	
2 16-od rész Sulyok Lászlóné asszonyé	
	Öszvesen .....
	50 Fr 06 xr
Nagy Lajos úrnak jutott	12 Fr 31 1/2
Ujhelyi Károly úrnak	12 Fr 31 1/2
Korda Ferenc successorainak	12 Fr 31 1/2
Uray Ambrus úrnak	12 Fr 31 1/2
Harmadik harmadrész feléből 1/4 rész Jékey Menyhértnek	25 Fr 03 xr
Az Eötvös részből ismét 1/4 rész Szögyényi Sándornak	25 Fr 03 xr
Ezen Eötvös részből 2/4 részt felvett Benkő Pál	50 Fr 06 xr
	<hr/>
Summáson	610 Fr 12 xr

Ez idő tájt a vásári tabernák megoszlása a következő volt:

1. Gróf Teleki-ház két taberna 2 14-ed rész
2. Suzhányi Ferenc két taberna 2 14-ed rész
3. Uray Bálint egy taberna 1 14-ed rész
4. Becsky Jánosné egy taberna 1 14-ed rész
5. Eötvös Mihály fél taberna 1 28-ad rész
6. Szeleczkyné fél taberna 1 28-ad rész
7. Szögyényi Sándor fél taberna 1 28-ad rész
8. Jékey Menyhért fél taberna 1 28-ad rész
9. Sulyok Sándorné egy taberna 1 14-ed rész
10. Sulyok Lászlóné egy taberna 1 14-ed rész
11. Uray Ambrus egy taberna 1 14-ed rész
12. Rápolti Nagy Lajos egy taberna 1 14-ed rész
13. Ujhelyi részre egy taberna 1 14-ed rész
14. Korda részre egy taberna 1 14-ed rész.

1834. június 30-án felvett földesúri jegyzőkönyvből értesülünk arról, hogy a vásári tabernák bérlője Herman Kapli volt, aki panaszkodik, hogy károsodás tekintetéből kevesebb summáért hagyattasson nála továbbra is a haszonbérlet. Megállapítják: „Az árverés útjából elállni nem lehetvén, kérése nem teljesíthető, annyival is inkább, mivel elég kedvezés volt az részére, hogy nem kötött időben, hanem későbben fizetgette a haszonbért és nem szorított a fizetésre.”

Ugyanebben a gyűlésben „a vásárbírák előterjesztik, hogy lefolyván ismét egy esztendeje vásárbíróságoknak, szükséges lenne a vásárbírák vagy a vásárvámnak már több ízben célba vett haszonbérbe való kiadása eránt lépéseket tenni: amennyiben folyó év Szent Mihály napjától kezdve haszonbérbe szándékozik a földesuraság a vásárvámbeli jövedelmet adni: addig a vásárbíróság folytatására a mostaniak megbizattatnak. A vásárvám jövedelme leendő haszonbérbe adásának ideje folyó év augusztus 20. az úgynevezett Szent István király napja délelőtt 10 órájára határozottatott, mely végre a földesuraság nevében a négy járásbeli szolgabírók kérettessenek meg

ezen határnapok kihirdetésére és a nagykárolyi, szatmári és csengeri vásárokból is doboltassék ki vásárbíró uraimék.”

A további intézkedést így rögzítették: „Amennyiben a folyó év augusztus Nagybaldogasszony napi csengeri vásár éppen azon ünnepnapra esne, a fent írt alkalommal hirdettessen és doboltasson ki, hogy ezen vásár az utána egy héttel következő pénteken fog megtartani.

A belső cédulaház eránt meghatározatott, hogy a vásárvámi jövedelemből az ablakok üvegtáblái és fél elveszett fatábla igaztassanak s újítassak meg, a szoba vakoltasson és meszeltessen, egy hosszú asztal, négy karszék, egy hosszú szék készíttessen belé, télére a nyári időben egy szekér tűzifa vétessen, felvágattatva rakattasson az árestomba, melynek hibás padlása is bedeszktáttasson. Az épület minden ablakai, ajtajai a vásárbírák felügyelések alatt zárva tartassanak, annak külső alja körül feltöltessen, a Mózes mészáros által oda csinált ártalmas gödör a költségén jól behányattasson.

A vásári négy kerülők címeres sárga lajblijaik eránt végeztetett: a vásárbírák minden vásár végével letéttessék a kerülőkkel ezen lajblikat és csak a vásári napokon adják nékik ki, hogy időközben ne nyőhessék.

A deszka cédulaház ajtaja eránt határozatott: az úgy igazíttasson meg, hogy a derekán kétfelé fűrészelve négy sarokra legyen, és csak a fele része nyitódjon ki vásár alkalmával, hogy a nép betódulása ez által megakadályoztasson.”

Az előre jelzett időben, augusztus 20-án, a vásárvám bérbeadásáról így számolt be a jegyzőkönyv: „E mai napra határozott vásárvámnak haszonbérbe való kiadása céljából a közelebbi két esztendő vásárvámi jövedelmek a jegyzőkönyvből összeállítatván, amennyiben az esztendei tiszta jövedelem a költségeken kívül 1250 váltó forint körül mutatott, meghatározatott, hogy ezen summán kezdődjön el az árverés, s a kótyavetyélni akarók pedig száz váltó forint bánompénzt tégyenek le előre. E szerént az árverés útján Májer Mihály, Samu Farkas, Jákób Dávid, Mátyás Jákób, Márton Béni, Fisser Mihály és Brandli János³¹ kótyavetyélők közt Májer Mihály mint legtöbbet ígérő 1700 azaz ezerhétszáz váltóforintokért lett esztendőnkénti haszonbérlelje a csengeri vásárvám jövedelmének, e következő feltételek mellett:

1. E folyó év Szent Mihály napi vásártól kezdve három esztendőkig tart a haszonbér.
2. Minden esztendőben négy szakaszokban három hónaponként előre fizetődik a haszonbéri summa, 425 váltó forintjával, Soltész Nagy József földesúri perceptor úr kezéhez, mi ha nem teljesíttetnék a vásárvám jövedelem tüstént újra fog kótyavetyéltetni, és az történhető hiány a költséggel együtt a fent nevezett haszonbérlelőn fog megvetetni, a kéréslevélben kimagyarázott módon.
3. A vásárvám az eddig gyakorlott tarifaként szedetethetik.
4. A vásárhoz tartozó facédulaház, asztal, székek, kasszaláda sat. inventarium mellett felelet és hasonló állapotban leendő visszaadás terhe alatt fognak általadatni.
5. Amennyiben a földesuraság élet és sertésvásárt is akar felállítatni, az első haszonbéri esztendőben ezekért az árúrok semmit sem fognak fizetni.
6. A földesuraság jussai fenntartására és némely vásári büntetések elintézésére, úgy nemesi útleveleknek megvizsgálására a földesuraság közül első esztendőben a Méltóságos gróf Teleki-ház, második esztendőben a Tekintetes Szuhányi uraság, harmadik esztendőben a Tekintetes Sulyok és Eötvös successorok fognak egy felvigyázó vásárbíróként kinevezni, kinek minden vásárkor öt váltóforint napidíjat fog a haszonbérlelő fizetni.

A külső vásári tabernák a múlt esztendőben 700 váltóforintért adódván ki haszonbérbe egy esztendőre, ezeknek is árverés útján újabban való kiadása ezen summában kezdődvén, 100 váltóforint bánompénz letétele mellett, Erre nézve árverők voltak: Májer Mihály, Samu Farkas, Jákób Dávid, Mátyás Jákób, Jónás Jákób, Áron Majer, Herman Kapli, Farkas Lévi és bánompénz letétele nélkül Tekintetes Kerekes István³² csengeri közbirtokos úr, és a haszonbérlelő az utóbb nevezett Kerekes István úron, mint legtöbbet ígérőn maradt, esztendőnként 820 azaz nyolcszázhusz váltóforintért a folyó év Szent Mihály naptól kezdve három esztendőig oly feltételek mellett, hogy a fizetés itten is azon négy szakaszokban fog a felül kinevezett földesúri

perceptor úr kezébe fizettetni, amelyekben a vásárvámi haszonbér, a nem fizetés esetében a haszonbérleti kötésben kitett mód vétetvén elő, az elégtételre nézve.”

Soltész Nagy József vásári perceptor egy kis cédulán bizonyította, hogy az árendások a contractus szerint a négy angáriájokból az első részt kifizették, azaz 425 forintot.

1835-ből ismerjük a vásárvám egy angáriájának az elosztását:

1. Gróf Teleki részére egy haramad rész vagyis 16 48-ad	141 Fr 40 xr
2. Szuhányi Ferenc úr részére 13 48-ad rész	115 Fr 6 xr
3. Uray Bálint úr részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
4. Becsky Jánosné részére 1 48-ad rész	8 Fr 51 xr
5. Eötvös Mihály részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
6. Szeletzkyné asszony részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
7. Szögyényi Sándor részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
8. Jékey Menyhért részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
9. Sulyok Sándorné részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
10. Sulyok Lászlóné részére 2 48-ad rész	17 Fr 42 xr
11. Uray Ambrus részére 1 48-ad rész	8 Fr 51 xr
12. Rápolti Nagy Lajos részére 1 48-ad rész	8 Fr 51 xr
13. Ujhelyi részére 1 48-ad rész	8 Fr 51 xr
14. Korda részére 1 48-ad rész	8 Fr 51 xr
Öszvesen:	425 Fr

1835. július 25-én a 14 taberna haszonbérének első angáriáját így osztották meg:

1. Gróf Teleki részére 2 taberna 2 14-ed rész	29 Fr 17 xr
2. Szuhányi Ferenc részére 2 taberna 2 14-ed rész	29 Fr 17 xr
3. Uray Bálint részére 1 taberna 1 14-ed rész	14 Fr 38 xr
4. Becsky Jánosné részére 1 taberna 1 14-ed rész	14 Fr 38 xr
5. Eötvös Mihály részére fél taberna	7 Fr 19 xr
6. Szeletzkyné asszony részére fél taberna	7 Fr 19 xr
7. Szögyényi Sándor részére fél taberna	7 Fr 19 xr
8. Jékey Menyhért részére fél taberna	7 Fr 19 xr
9. Sulyok Sándorné részére 1 taberna	14 Fr 38 xr
10. Sulyok Lászlóné részére egy taberna	14 Fr 38 xr
11. Uray Ambrus részére 1 taberna	14 Fr 38 xr
12. Rápolti Nagy Lajos részére 1 taberna	14 Fr 38 xr
13. Ujhelyi részre 1 taberna	14 Fr 38 xr
14. Korda részre 1 taberna	14 Fr 38 xr
Öszvesen: 14 taberna	Öszvesen 205 Fr.

1835-ben a Teleki-ház tisztartója elköltözött Csengerből s perceptori hivataláról leköszönt, helyette Riskó Józsefet választották meg pénztárosnak.

A bérlők nem mindig teljesítették pontosan fizetési kötelezettségüket és különböző kifogásokat emeltek. Mindjárt 1835. november 20-án Uray Bálint másodalispán csengeri földbirtokos „elő terjesztette a földesúri gyűlésben hogy a vásárvám haszonbérleti hozzá nyújtott folyamódásukban a marhadög miatt okozott vásárvámi jövedelmek megcsökkenését panaszolván, orvoslásért esedeztek. Hosszas vetélkedés és többféle vélekedések megrostálása után meghatározták, hogy a kötlevelek értelme szerint a második esztendei első angáriájokat, mely a folyó év végéig tart és amely-

ben még egy vásári jövedelem őket illeti, tüstént fizessék le, a jövő esztendő elein pedig ezen haszonbérlet új árverés alá fog bocsáttatni, azon tekintetből, mivel a következő megyegyűlésben a vásárvami tarifák az egész megyére nézve meg fognak változni és egységesíttetni, melynek a haszonbérletekre nézve nyomós befolyása lesz, e szerént az addigi haszonbérleti kötlelvel akkor minden következés nélkül el fog enyészteni a panaszos haszonbérletre nézve.

Ugyanekkor előhozódván, hogy a külső tabernák haszonbérletje már két angáriákkal légyen adós, ez eránt is újabb árverés meghatározott, de a kötlelvel pontjainak értelmében.”

1835. november 26-án Nagykárolyban a következő határozat született: „A haszonbérletnek újabb kérésekhez képest méltó figyelembe vétetvén a közelebbi vásároknak a marhadög miatt következett károsodások, melynek megszűnése még most is bizonytalan: ezennel közmegegyezésből az eddigi egy esztendei haszonbérlet summája, 1700 váltóforintról 1250 váltóforintra leszállított, mindaddig míg közönségesen mindenütt a körülbelül lévő vármegyékben a marhavész meg nem szűnik és a marhákkal vásárokról vásárookra eladás végett való utazás fel nem szabadíttatik, ideértvén azt is, hogy ha szinte Csengerben és a szomszéd helységeknél megszűnne is a marhavész, de a távolabbi vidékekről eladó marhák a vásároknak nem hajtathatnának, még akkor is csak az 500 forint lesz az esztendei haszonbérlet, mely végre Riskó József vásárvami perceptor elkezdvén e folyó haszonbérlet második esztendő első negyedjén, úgymint folyó év október hónap első napján a fizetés rendit, a fent írt summához alkalmaztatva dolgozza ki, vegye bé és nyugtatványok mellett ossza fel, akiknek pedig már előre az eddig egész illetőségét kiadták a haszonbérlet, azoktól a felesleg felvett mennyiségek a jövő negyedbeli járandóságból huzattasson ki.”

Még ebben az esztendőben szóba került a vásároknak számának leszállítása: „A jó rend felállítását és az addig esztendőnként tartani szokott tizenhárom vásár miatt megcsökkent vásári jövedelmet a földesuraság öregbíteni kívánván, az eddig volt 13 vásár csak hatra, úgy mint Pál napkor, József napkor, Úrnapkor, Sarlóskor, Erzsébet napkor és Tamás napkor, az eddigi százados gyakorlat szerént mindenkor pénteken tartandó vásároknak szerkesztetvén, meghatározott, hogy a megnevezett hat vásároknak és minden héten keddi napon tartandó *heti vásároknak* új privilégium kértessen, melynek eszközésére Méltóságos gróf Teleky József úr³³ Önagysága, mint csengeri földbirtokos tisztelettel a földesúri jegyző által felterjesztendő levéllel kértessen meg, valamint arra is, hogyha a privilégium eszközését magára vállalni méltóztatna, arról is tudósítani méltóztatson, hogy az új privilégium mennyibe kerülne, hogy a földesúri kasszából fizetendő költségre nézve a földesuraság magát alkalmaztathassa.”

A vásár helyének az ugar mezőre történt kivitele nem vált be, mert 1836. március 18-án „kéri a vásárnak a városba széjjel, az utcákon való elhelyezését s visszahozását sok oknál fogva megengedtetni.” Erre vonatkozóan azt határozza a földesúri gyűlés, hogy „a vásárnak a városba lendő behozása azon feltétel alatt engedtetik meg, ha jó móddal sikerülhet a haszonbérlet elhelyeztetése útján, különösen a földesuraságok fenntartják azon jogot, hogy a vásár helyét ezentúl is kiszabhassák.”

Még ebben a gyűlésben tanácskoznak a gróf Teleky József vásártartási új engedély érdekében írt leveléről is. Úgy döntenek, hogy „kérdés-

tessen meg Nagy Dániel actuarius úr, ha írt-é ezen tárgyban a Méltóságos grófnak, s mi lett a következése, arról főfelvigyázó urat értesítse.”

Az április 18-án tartott gyűlésben kerül sorra ennek az ügynek további megbeszélése, amikor „Tekintetes Vásárhelyi József úr, mint a királyi ügyek főigazgatójának decretalis fiskálisa, Batizon folyó év március 18-dikán költ levelében Tekintetes Szuhányi Ferenc földesurasági képviselő által felszólítja a Méltóságos és Tekintetes földesuraságot, hogy a királyi ügyek főigazgatójától vett s másolatban megküldött rendelés következtében a vásári privilégiumot hiteles másolatban véle felküldés végett közleni, vagy annak nem léte esetében arról gondoskodni méltóztasson. Határozat:

A földesuraság a maga jogainak alapját valakivel tudatni vagy jogairól szóló irományait felszólításokra közölni nem tartozván: felszólító decretális ügyész úrnak kérése nem teljesíthető. Mindazonáltal múlt év december 28-án tartott földesúri gyűlésnek (melyben Vásárhelyi fiskális úr is mint több csengeri birtokosok nemtője részt vett) azon határozása, mely szerint a heti vásárookra a százados gyakorlat után az eddigi esztendőnként tartatott 13 országos vásároknak módosítására nézve privilégiumnak kieszközlésére, a szükséges lépések megtételére elhatároztatott a cs. kir. ügyek főigazgató úr eránti tekintetből Vásárhelyi fiskális úrral közölni rendeltetik.”

1837. április 14-én a vásártartás helye felől intézkednek újra: „feljelentetvén miképpen a vásárnak a város kebelébe való tartása ideje óta az öszvejövetel a hely szorossága miatt szembetűnőképpen megcsökkent, a jelentést tevők a vásárt a városon kívül tartatni kérik: A feljelentést a köztapasztalás igazolván, nehogy a város kebelébe való tartás miatt a földesuraság jövedelmének ezen ága csökkenést szenvedjen: ezennel meghatalmaztatik, hogy a bérlő a vásárt mindenkor a földesuraság által kijelölendő helyen a városon kívül tartozik tartani, s ezen határozás a vásárvám bérléséről készülendő szerződés feltételei közé iktattatni, s a városban közhírré tételni rendeltetik.”

A sok huzavona után 1837. május 1-én olvassuk a jegyzőkönyvben: „Földesúri gyűlés tartatván, a vásárvám jövedelem újabb árverés alá bocsátatott és egy évi haszonbérje 1838. december végéig 340 pengő frtokban állapítatott meg s Tekintetes Buday József³⁴ úrnak, mint többet ígérőnek adatott által, meghagyatván továbbra is a vásárbírószágban, ekkor elvégeztetett az is, hogy ezentúl a vásárok mindenkor kívül a városon tartassanak a hely szoros volta tekintetéből, mely dobszóval is kihirdettetni rendeltetett.”

1837. május 5-én az újabb árverés utáni első vásár alkalmával a haszonbérlést a régi haszonbérlő vette át Buday József úrtól. „Ezen vásár a városban csak az eddigi helyen tartatott meg azon okból, mivel a deszka cédulaház a rossz út miatt hirtelen ki nem szállíthatott, délig tűrhető idő volt, de délután mindjárt kezdődött a záporosó, egészen a vásár végéig szakadatlanul esett, az öszvejövetel nagy volt, de a baromvásár szembetűnőleg ritka volt. Kidoboltatott, hogy a következő vásárok a városon kívül fognak tartatni.”

Ez időtől fogva találunk olyan feljegyzéseket is, amelyek az egyes vásárok közelebbi körülményeit is megörökítették. 1837. május 22-én ezt je-

gyezték fel: „A városon kívül tartatott az úrnapi vásár, az idő kedvező volt, szarvasmarhák és lovak számosan voltak és keltek, a portékások a rossz út miatt kevesebben jöttek, mint rendesen a jó útban ezen vásárra el szoktak jönni.”

Ez év szeptember 15-i vásárról pedig így adnak hírt: „Ezen vásárt megelőző hajnalban nagy eső lévén és reggel is darab ideig borongós idő mutatkozván, sokan visszatértek útjokból, sőt a vásár helyéről is a kereskedők.”

1838. március 23-án feljegyezték, hogy a vásár „a városban volt”, május 25-én pedig, hogy „kívül a városon, a mezőn Kis utca végén volt, szép időben, nagy volt a sokadalom.” Június 15-én a „vásár a városon kívül. Nagy volt a sokadalom, de a helypénzt fizetők száma szemlátomást fogy a sok nemesi és polgári útilevelekkel ellátott mesteremberek, kereskedők és árusok miatt, az idő pedig derült volt egész délután 3 óráig, akkor egy kis hirtelen eső széjjel oszlatta a vásárt.” Július 6-án a „vásár a mezőn volt.”

A következő évben mindjárt az év elején, január 4-én tartott földesúri gyűlésben Benkő Pál, Apor Lázár úr javainak igazgatója, „tisztelt főnökétől küldetett s Csenger városának dicső emlékű Sigmond magyar királytól 1388. évben nyert vásári privilégiumot hiteles másolatban bemutatva.” Elrendelik: „Becsés lévén a csengeri földesuraság előtt a hiteles párban küldött privilégium, azt a Tekintetes megye levéltárába őrzés végett betéttetni. Méltóságos Báró úrnak pedig e becsés oklevélért hálás köszönőlevél iratni határozatott.”

1839. június 13-án tartott gyűlésben „a csengeri céh tagjai közönségesen kérik, azon óhajításukat, mi szerént Csengerben heti vásárokat keddi napokra kieszközöltetni törekednének elősegélleni. Amennyiben már e tárgy eránt nagyméltóságú gróf Teleki József ő excellenciáját a földesuraságok még 1835. évi december 28-i földesúri gyűlésből a kívántatandó előlépések megtétele végett megkérettetvén, mind eddig arra semmi válasz nem érkezett: ez alkalommal Fogarassy László táblabíró úr megbizatik, hogy e tárgyba az illető helyeken a szükséges lépéseket és folyamodásokat megtenni szorgoskodjon oly formán, hogy az eddig gyakorlatban volt és péntek napokon tartott 12 országos vásárok is a kieszközölnéző heti vásárokkal egyenlőleg keddi napokra tétessenek által. Az e levélre kívántatandó felírások és ajánlások költségeinek vitele, hogy a levelezések is bérmentve történhessenek, postára a földesúri pénztárból, jövendőbeli beszámítás kötelezettsége mellett, a pénztárnok úrnál ezennel megrendeltetvén.”

A vásárokról töredékesen vezetett iratokból megtudjuk, hogy 1839. július 5-én a „híd elbomlása miatt” a vásár „zavaros” volt.

A vásári privilégium ügyében 1839. október 13-án tartott gyűlésben a következőket jegyezték fel:

„A csengeri vásárok tárgyában Porkoláb Dániel ügyész úr Budán, folyó év szeptember 25-én kelt tudósítása szerént az itteni országos vásárokról szóló privilégium másolatja minél előbb kezébe küldendő és ő ezeránt is tudósítandó lévén, mi okból kívántatnak az országos vásárok keddi napokra általtétetni és a keddi vásároknak is kedden való tartása Szögyényi József főfelügyező úr az érdeklött vásári privilégiumot szolgabírói és esküdti másolatban adja által Fogarassy László úrnak a szükséges kézhöz leendő küldés végett. Azon másolatot pedig, mely Bécsben 1838. évi október 29-én az erdélyi királyi táblai transsumptumból fródott ki, tartsa gondviselése alatt.

Fogarassy László úr azonban írásban tudósítsa tisztelt ügyész urat a vásár változtatása okairól:

1. Csenger városában és vidékén igen sok zsidó kereskedők, haszonbérlok és marhakupecek lakván, azoknak nagy hátramaradásokkal esnek a pénteki vásárok az azon estve reájok következő sábeszek miatt, mert vagy Csengerben kell nekik a szombatot megülni, vagy pénteken jókor a vásárt itt kell hagyni, hogy gyertyagyújtásra hazaérkezessenek, ami kivált az itteni gyakori sáros és árvizes veszedelmes utakban igen terhesen esik, főképpen a rövidebb napokban.

2. Nagy-Károlyban, mely Csengerhez három, Mátészalkán és Fehérgyarmaton, mely Csengerhez két mérföldnyire fekszenek, hétfő napokon szoktak a vásárok tartatni és azon helyekről el lehetne Csengerbe a keddi vásárookra jönni.

3. Szabad királyi Szatmárnémeti városban, mely Csengerhez két mérföld szerdán szoktak vásárok esni, ahová Csengerből könnyeden a keddi vásárból el lehetne jutni.

4. Szatmárnémetiből folyvást Szinérváraljára, mintegy három mérföldnyire lehetne utazni az ottani csütörtöki vásárookra.

5. Közel Csengerhez seholsem tartatván kedden vásár, az ezen vidéki vásáros helyeknek legkisebb kifogások sem lehetne ezen vásárnap választása ellen. Egyszermind tégye bizonyosnak az eránt is, hogy a közelebb tartandó jelesebb földesúri gyűlésben fáradozása illő jutalmáról rendelés fog tétetni."

Néhány 1840-ben tartott vásár körülményeiről a következőket tudjuk: „Január 17-én a debreceni téli országos vásár hetében egy rendkívüli vásár volt Csengerben, de nem nagy sikerrel; — február 7-én a gyertyaszentelői vásár kívül volt a városban, szép idő volt, cédulaház sem kellett, csak asztal és székek.” — Május 1-én „Szent György napi vásár volt, midőn szörnyű nagy szél volt. Ezen vásár a nagy szél által széjjelverettetvén és a szatmári országos vásár is utána esvén, kidoboltatott, hogy a Szent György napi vásár a következő pénteken újabban meg fog tartatni.” — Május 8-án „bátor kedvező idő volt, mégis csekély jövedelem jött be.” — Május 29-én „nagy volt a sokadalom, roppant marhák, lovak voltak s szép idő volt.” — Július 24-én „a Szamos hídja elbontatván, azon marhák és szekerek nem járhattak.” — December 18-án „Tamás napi vásár kegyetlen hidegben, nagy töretlen hó volt ugyan, azért a vásár is csekély, későn gyűlekeztek össze.”

Az ez év október 18-án tartott gyűlésben „jelentésbe tétetvén, hogy a csengeri határlevél a leleszi főtisztelendő Káptalanban létezne, Fogarassy László táblabíró úr ajánlotta magát ezen határlevél kiváltására s az erre kívántató költségek nyugtatóványok mellett a földesúri pénztárra ezennel előre assignáltatnak.”

Ekkor jelentette Fogarassy László, „hogy a csengeri heti vásárok eránt már lépéseket tett, de a költségek hiánya miatt még eddig azok nem sikerültek. A gyűlés megbízta, hogy a földesúri pénztárból nyugtatóvány mellett Porkoláb ágens úr részére 20 azaz 20 pengő forintokat végyen ki és küldje kezéhez a következőszőről jelentést teendő.”

Az 1841-ben tartott vásárok megtartásáról közelebbieket is megtudunk a feljegyzésekből: „Január 22-én a debreceni téli szabadság hetében a tavalyi próba után tartatott egy vásár, de sikertelenül, mert az út rossz lévén, kevesen jöttek bé, mind árulók, mind vevők, ezentúl ezen vásár nem is fog megtartatni. — Február 5-én Gyertyaszentelői vásár kemény hidegben a városban volt, a jégen is jöhettek át a Szamoson marhakkal a vásárra jövők. Meglehető s sokaság volt. — Március 19-én a József napi vásár a mezőn hó tetején tartatott meg. — November 19-én az Erzsébet

napi vásár noha éppen Erzsébet napjára esett volna, de mivel a szatmári ezen napi szabadság a következő hétre halasztatott, ez is azután következő péntekre rendeltetett tartatni, megengedett azonban az ezen napon Csengerben megjelenő ló és marha, úgy nevezett mesterművek és portékák árúsainak, hogy cédulaváltás, útilevél látósíttatása és helypénz fizetés nélkül szabadon árulhassanak és adhassanak. Volt is egy kis tisztességes gyülekezet a piacon, noha rossz idő volt és a következő péntekre doboltattott ki a rendszerinti vásár, mely november 26-án a mezőn, a temetőn kívül esett meg, reggel ugyan csendes, de sáros, dél felé azonban esős idő volt ezen kis vásárban.”

Mivel ebben az időben a vásárvámot és a királyi kisebb haszonvételeket egyszerre adták árendába, sok bonyodalmat okozott a jövedelem megosztása. Mivel a vásárvámból a már ismert földesúri juss alapján kapták a birtokosok a jövedelmet még akkor is, ha már Csengerben lévő földjeiket másnak eladták, a vásárvámból részesültek, de a királyi kisebb haszonvételek jövedelméből minden olyan lakos részesedett, akinek telke volt Csengerben.³⁵ Az öszvetőmegelés miatt sokszor zúgolódtak a földbirtokosok. Különösen a gróf Teleki család megbízottja tiltakozott az ellen, hogy a vásárvámot és királyi kisebb haszonvételeket egyszerre adják egy személynek árendába. Legfőbb duzzogó és elégedetlen birtokos a Sályiban lakó Sulyok Gedeon volt András testvérével együtt. 1841. március 31-én Sulyok Gedeon és a gróf Teleki-ház részéről Besztertzey Ferenc ügyész úr a haszonbérnek a korcsma és mészárszékbeli haszonvételekkel lett összeköttetése ellen tettek kifogást. Erre vonatkozóan meghatározottatott „hogy az erányosító pörnek a felsőbb ítélő székről leérkezttével a törvény által kívántatandó, a vásárvám első haszonbéri különkiadás sinórmértékénél fogva kívánságuknak elég fog tétetni és annak évenkénti külön jövedelme ki fog dolgoztatni.”

Ekkor az is felhozódott, hogy „a vásárok tartásának módját nyilván elrendelő tarifát a Tekintetes megye meghatározta, az ahhoz leendő alkalmaztatásuk haszonbérőknek meghagyatott.”

Közben a haszonbérők is állandóan bérelengedést kértek a földesuraktól, 1841. április 15-én „Mayer Mihály haszonbérő előterjesztvén azon előre képzeltetlen károsodását, mi a csengeri hídnak hosszas ideig nem járhatása miatt, úgy némely vakmerő praevaricatorok (rendbontó) miatt reá háramol: kéri e részbeni kártalaníttatását megítéltetni. Noha már két-ízben folyamadt ezen haszonbérő, de nyomós próbákkal nem támogatván kérését, attól elmozdítottatott, most midőn a szemellátás és tapasztalás is bizonyítja, hogy Csengeren keresztül az utazást és a túl a Szamosiaknak a vásárookra járhatását a hídnak huzamos időig nem használhatása elzárta, sőt azt a közelebbi nagy jégmenés újabban úgy megrongálta, hogy szinte három hónapok kívántatnak annak helyreállítására, tagadhatatlan, hogy amiatt a királyi kisebb haszonvételek: korcsma, mészárszék, vásár jövedelmét szembetűnőleg csökkentették és továbbra is fognak csökkenni: csupán ezen tekintetből, tehát most egyszer és utoljára jövő új esztendeig (midőn a haszonbérlet ideje el fog telni) oly feltétel alatt, hogy addig semmi esetben még csak folyamodást se tégyen, egy fél negyedévi haszonbér úgynevezett 200 pfrt fizetése leengedtetik. A bepanaszolt és Tekintetes főfelügyelő úr által is erősített makacs praevaricatorok ellen kövesse a

rendes büntető utat, az ellenszegülők eránt járásbeli főszolgabíró úrhoz folyamodjon.”

1841. július 30-án a földesúri gyűlés az új haszonbérleti szakasz tervezésével foglalkozott: „A királyi kisebb haszonvételek bérletének ideje folyó év december hó végén elteltendő lévén, megkéretett már a Tekintetes Nemes vármegye, hogy az újabb árverés határnapját, mely Csengerben folyó év szeptember hó 19. napján fog tartatni, kezdődvén a haszonbérlet 1842. évi január hó 1. napján és tartódván három egymás után következő esztendőig, megye szerte hirdettesse ki. Felügyelő úr pedig a szatmári, nagykarolyi, mátészalkai és csengeri vásárokon doboltassa ki ezen határnapot, mely végre Fogarassy László úr által vévén Szuhányi Ferenc pénztáros úrtól az eddigi haszonbéri kötlevelet, abból előre készítettessen egy minden pontokat bőven kimerítő s nyomos új kötlevelet, az árverés előtt a birtokos urakkal közlendőt.”

1841. október 20-án megállapították, hogy „a vásárok tartása módja eránt a kötlevélben nyilvános utasítás nem adatott, amennyiben a törvény a vásárok, tartásának módját nyilván elrendelte, a tarifát pedig a megye meghatározta, az ahhoz leendő alkalmaztatása a haszonbérelőknél meghatott.”

Ebből az évből fennmaradt egy jegyzék, amely a vásárvámban részesedő csengeri birtokosoknak a nevét tartalmazza:

1. Gróf Teleki-ház; 2. Gróf Barkóczy János; 3. Gróf Károlyi-ház³⁶; 4. báró Apor Lázár; 5. báró Vay Imre; 6. Eötvös Mihály; 7. Mátay Antal³⁷; 8. Kerekes István; 9. Szilágyi Dániel³⁸; 10. Rápolti Nagy György; 11. Szentlászlay János³⁹; 12. Becsky Jánosné Vay Amália; 13. Kerekes Péter és több osztályosai; 14. Uray Ambrus; 15. Ujhelyi Antalné Sulyok Éva; 16. Péchy Gábor⁴⁰; 17. Sántha Imre; 18. Báthory János⁴¹; 19. Sulyok János; 20. Ráthonyi Sándorné Vályi Erzsébet és árva Kovács Mihály⁴²; 21. Ujfalussy Sándorné Uray Sára maradéki⁴³; 22. Antal István⁴⁴; 23. Szögyényi Sándor; 24. Bélteky Nagy József; 25. Horváth Istvánné Mándy Krisztina⁴⁵; 26. Szücs Sándorné Szintay Eszter⁴⁶; 27. Kállay Dániel⁴⁷; 28. Sulyok Gedeon; 29. Sulyok András.

A vásárvám és királyi kisebb haszonvételek együttes árendába adása ellen 1842-ben május 17-én újból tiltakoznak: a gróf Teleki-ház ügyésze, Besztertzey Ferenc, Sulyok Gedeon, Jékey Menyhért és Peley József⁴⁸ mint Eötvös Mihály megbízottja „óvást tettek szóval”. Erre viszont a „több földesurak és közbirtokosok képekben földesúri felvigyázó, Fogarassy László, az erányosító pörbeli egységére hivatkozva ellenóvást nyilatkozott.”

Az 1842-ik évről is maradtak fent jegyzetek az egyes vásárookra vonatkozóan. „Február 4-én az újabb haszonbérlet alatti első gyertyaszentelői vásár csakugyan Fisser Mihály és Márton Jákób alhaszonbérletők kezelésük alatt a piacon tartatott. — Ekkor szalonnaárulást gyakoroltak Nemes Hadady Ferenc és Fancsikai Lajos, kiknek a vásári jövedelemhez a legkisebb joguk sem volt, tanúk erre Endrédi János urai lakos, óhitű gulyás és Székely János urai lakos, óhitű, 25 éves, Szabó Mihály csengeri lakos, óhitű, 38 éves, Márián Gábor tyukodi lakos, óhitű, 22 éves. — Március 18-án a József napi vásár a mezőn volt, Halom utca végén; — április 22-én Szent György napi vásár szintén a mezőn, Halom utca végén. Hada-

dy Ferenc erőszakja oda is kiterjedt, hogy reggel jókor a cédulaházat is elfoglalta és (Riskó József) vásárbíróval szembeszállott, agyarkodva, kiterjesztett karokkal néki ment, úgyhogy nehezen tudta a cédulaházba helyét elfoglalni, ötlet Nemes Belényesy Mihály vezette el onnan, mint garázda és ittas embert Fogarassy László földesúri felvigyázó úrhoz kéntelenítették cédulát beküldeni, hogy segítséget rendeljen ki, ki is jöttek a haszonbérlők, de mindemellett is Hadady Ferenc a vásárban tabernát nyitott, italt méretett s szalonnát árult. — Május 6-án a vásár a mezőn volt Halom utca végén. — Május 27-én a mezőn Tót utca végénél, jeles és számos marhákkal ellátott vásár volt. — Július 1-én Péter-Pál napi vásár szintén a mezőn szép időben, roppant marhák és lovak, számos kül megyei kupecsek voltak. Csáki Miklós és Kelemen Gáspár tabernákat állítottak fel. — Július 22-én Mária-Magdolnai vásár a mezőn. — Augusztus 19-én Nagybaldog asszonyi vásár a mezőn. — Szeptember 9-én Kisasszony napi vásár szintén, valamint az október 14-i Dienes napi vásár, a november 18-i Erzsébet napi vásár, a december 22-i Tamás napi vásár viszont bent a városban folyt le.”

Ebből az esztendőből fent maradt a szarvasmarhák és lovak tulajdonjogi átírásának jegyzőkönyve, amely igen tanulságos adatokat szolgáltat, mint a vásáron megforduló különböző közeli és távoli helységekből megjelent személyekről, mind az egyes állatok leírására vonatkozóan, sőt az egyes gazdát cserélt állatok árának feltüntetése legtöbb esetben külön értéke ennek a feljegyzésnek. A jegyzéket fontossága miatt teljes egészében leközöljük:

A vásárban gazdát cserélt lovak és szarvasmarhák listája
1842-ből

1. Közép Szolnok megyei tasnádi lakos Katz Mihály vevő, angyalosi lakos. T. Diószegi Lajos úr adó: setét pely kanca 8 éves ló, bélyegtelen csődör fekete csikójával: 20 vcf.
2. Vállaji lakos Lang Jakab vevő, szatmárnémeti Pár utcai lakos, Fehér András adó, szürke 8 éves herélt bélyegtelen ló: 55 vcf.
3. Nagykárolyi lakos Körtvélyesi Gy. vevő, penyigei lakos Tóth András adó, sárga deres kanca, 5 esztendő, bélyegtelen: 9 vcf.
4. Közép Szolnok megyei péri lakos Fülep Áron vevő, szabad királyi Szatmár városában lakó Kelemen Ignác gubás mester adó, fekete herélt, hat esztendő bélyegtelen ló: 62 vcf.
5. Nagymajtényi lakos széklegény Schwartz Mihály vevő, ököritői Kelemen János ifjú adó, deres hat esztendő herélt bélyegtelen ló: 52 vcf 20 xr.
6. Tasnádi lakos Katz Mihály vevő, angyalosi T. Domahidy Ignác úr adó, fekete herélt 6 esztendő MB bélyegű ló, 45 vcf; fekete kanca 8 esztendő bélyegtelen: 36 vcf.
7. Szatmár megyei mátészalkai lakos Gilagó István vevő, szabad királyi Szatmár városában Virág utcán lakó Kós Mihály adó, fekete herélt holdas homlokú gacsos lábú hat esztendő bélyegtelen, nagy serényű ló: 28 vcf.
8. Közép Szolnok megyei péri lakos Fülep Áron vevő, Szatmár megyei tótfalusi lakos Dobronoky József adó, pely herélt bélyegtelen ló: 50 vcf.
9. Ököritői lakos Ns Varga József adó, Közép Szolnok megyei tasnádi lakos Katz Mihály vevő, barna pely kanca, kos orrú, bélyegtelen idős ló: 6 vcf 50 xr.
10. Győrteleki lakos Toka Sigmond vevő, magosligeti lakos Farkas Imre adó, egy pely kanca hódos fejű idős bélyegtelen ló: 16 fr 30 xr.
11. Nagykárolyi lakos Sárvári Mihály vevő, Rozsályi lakos Ns Pap János adó, pely herélt közép termetű, hét esztendő, Sz bélyeg a bal tomporán: 60 vcf.

12. Közép Szolnok megyei péri Fülep Áron vevő, Szatmár megyei szentmiklósi lakos Salamon Károly világos pely kanca hat esztendőes esméretlen bélyegű ló: 50 vfr.
13. Bihar megyei piskolti lakos Erdélyi Gábor vevő, Szatmár megyei szárazberki lakos Lóga György adó, egy két esztendőes fekete kanca, bélyegtelen csikó: 29 vfr 30 xr.
14. Piskolti lakos Erdélyi Gábor vevő, Szatmár megyei győrteleki lakos Ns. Szabó Bálint rector adó, egy két esztendőes pely csődör SZ B. bélyegű a bal tomporán: 29 vfr 20 xr.
15. Nagykunsági kunhegyesi lakos Alföldi János vevő, Szatmár megyei ökörítői lakos Ns Torday Sámuel, egy 12 esztendőes barna kanca, csóka szemű bélyegtelen ló: 21 vfr.
16. Mátészalkai lakos Budaházi János vevő, vetési lakos Átyin László adó, egy fekete kanca nyolcesztendőes, alacsony, jegyetlen, csődör csikójával, mely három esztendőes barna.
17. Nagykárolyi lakos Márián János adó, tyukodi lakos Ns Kormos Ferenc vevő, egy barna pely csillagos homlokú herélt ló, bal farán egy fekete folt: 60 vfr.
18. Nagykárolyi lakos Fülep József vevő, ökörítői lakos Tardi István adó, egy barna pely herélt bélyegtelen, nyolc esztendőes ló: 33 vfr.
19. Nagykárolyi lakos Boga János vevő, kismajtényi lakos Tóth János adó, két pely ló, egyik herélt tíz esztendőes, másik kanca hétesztendőes, bélyegtelen: 58 vfr. Felelet alatt, hogy nem rühesek.
20. Nagykárolyi lakos Hefili József adó, mátészalkai lakos Tóth László vevő, egy sárga kanca öreg ló, bélyegtelen: 23 vfr.
21. Gencsi lakos Kis Sándor adó, porcsalmi lakos Róka László vevő, egy kis deres ellős és idős kanca, bélyegtelen ló: 33 vfr.
22. Szabolcs vármegyei vajai lakos Horvát Péter cigány vevő, Szatmár megyei hiripi lakos Tamás Ferenc adó, egy üsző tinó három esztendőes, bélyegtelen, fennálló barna hegyű, fehér szarvú: 34 vfr.
23. Károlyi lakos Ns Gyenge János vevő, kisszekerési lakos Varga Ferenc adó, egy pely kanca hét esztendőes ló, kilenc hónapos pely kanca csikójával, bélyegtelen, hátulsó bal lába kesely az annyának: 38 vfr.
24. Gencsi lakos Perecseni Sándor vevő, Szatmár-Németi lakos Veress István adó, egy pely kanca három esztendőes és egy pely herélt 12 esztendőes bélyegtelen ló: 40 vfr.
25. Bihar vármegyei bárándi lakos Varga András vevő, Szatmár megyei ombodi lakos Fiacskó Pál adó, egy pely kanca hét esztendőes, hódos fejű, fehéres hátulsó lábú, sárga hódos csődör csikójával: 46 vfr.
26. Bihar vármegyei nagyváradai lakos Szommerle György vevő, Szatmár megyei császlai lakos Eszlári József adó, két ökör, nyolc esztendőes, egyik daru szőrű, másik szőke: 210 vfr.
27. Szommerle György nagyváradai lakos vevő, bagosi lakos Páskuly Jakab adó, két ökör kilenc esztendőes, kevés daru szőrű: 290 vfr.
28. Szommerle György nagyváradai lakos vevő, bagosi lakos Pap Ferenc adó, két ökör kilenc esztendőes fehér, szőke szarvú: 290 vfr.
29. Szommerle György nagyváradai lakos vevő, bagosi lakos Tamás Miklós adó, két ökör nyolc esztendőes, tiszta szőke szarvú: 260 vfr.
30. Szommerle György nagyváradai lakos vevő, homoki lakos Vajas István adó, két ökör hét esztendőes, egyik kékes, másik szőke szarvú: 270 vfr.
31. Bihar vármegyei oláapáti lakos Mos Flóra vevő, Szatmár megyei géci lakos Csoma Zsigmond adó, két ökör kilenc esztendőes, egyik tiszta szőke, másik kékes fennálló szarvú, bélyegtelen: 192 vfr.
32. Vámspércsi lakos Sándor Péter vevő, Szatmár megyei csaholci lakos Szentléleki György adó, egy pely herélt nyolc esztendőes, bélyegtelen, csillagos homlokú ló: 36 vfr.
33. Vámspércsi lakos Sándor Péter vevő, tiszakóródi lakos Kontz András adó, egy pely herélt nyolc esztendőes, csillagos homlokú ló: 46 vfr.

34. Bihar vármegyei sárándi lakos Posta József vevő, Szatmár megyei kispaleskei Tar István adó, egy fekete herélt hat esztendős bélyegtelen ló: 60 vcfr.
35. Károlyi lakos Bot András vevő, középhomoródi Mihálka György adó, egy fekete herélt 30 esztendős ló, bélyegtelen, csillagos homlokú: 30 vcfr (adós 20 vcfr).
36. Bihar megyei sárándi lakos Varjú András vevő, Szatmár megyei botpaládi lakos Barta János adó, egy setét pely tíz esztendős kanca ló, 2 hónapos sárga kanca csikójával: 30 vcfr.
37. Közép Szolnok megyei kávási lakos Karácson Gábor vevő, Szatmár megyei matolcsi lakos Bende Pál adó, egy fekete kanca fél csipejű 13 esztendős ló, S bélyegű: 14 vcfr. A taknyosságról felel.
38. Bihar vármegyei érseléndi lakos Izrael Fried vevő, Szatmár megyei batizi lakos Marosán Mihály adó, egy meddő tehén nyolc esztendős, szőke szőrű, fennálló szarvú, a potája bélyeges: 54 vcfr.
39. Bihar vármegyei nagylétai lakos Lucza Sándor vevő, Ugocsa vármegyei karácsfalvi lakos Pák László adó, két ökör hét esztendős, szőke fennálló szarvú, bélyegtelen: 250 vcfr.
40. Bihar vármegyei sárándi lakos Tóth Bálint vevő, Szatmár megyei botpaládi lakos Horváth László adó, egy három esztendős fekete herélt csikó, bélyegtelen: 50 vcfr.
41. Bihar vármegyei sárándi lakos Tóth Bálint vevő, Szatmár megyei Erdélyi Mihály adó, egy pely nyolc esztendős herélt ló, hátulsó bal lába kesely, B I bélyegű: 35 vcfr.
42. Vámospércsi lakos Sándor István vevő, fehérgyarmati lakos Ns Kozma József adó, egy pely kanca, hét esztendős, bélyegtelen ló: 85 vcfr.
43. Bihar vármegyei oláhapáti lakos Mos Flóra vevő, Szatmár megyei hiripi lakos Puskás József adó, két ökör, csákó, szőke, 10 esztendős: 215 vcfr.
44. Szabolcs vármegyei demecseri lakos Laitman József izraelita vevő, Szatmár megyei milotai lakos Nyilas István adó, egy öt esztendős fekete kanca csillagos homlokú bélyegtelen ló: 65 vcfr.
45. Bihar vármegyei sárándi lakos Posta József vevő, Szatmár megyei istvándi lakos Buzdor Imre adó, egy hat esztendős fekete herélt ló, hátulsó jobb lába kesely, kevésbé fehér fótos hátú: 55 vcfr.
46. Sárándi lakos Posta József vevő, istvándi lakos Buzdor Imre adó, egy esztendős pely kanca csikó, bélyegtelen: 23 vcfr.
47. Bihar vármegyei bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, Ugocsa vármegyei karácsfalvi lakos Pák Demeter adó, két hatodfű ökör tulok, egyik fennálló, másik széles szarvú, bélyegtelenek: 175 vcfr.
48. Bagaméri lakos Szabó János vevő, Szatmár megye nagyhódosi lakos Gádsa András adó, egy hat esztendős kis üsző borjas tehén, alacsony, szőke, sárga szarvú: 59 vcfr.
49. Bihar megyei érseléndi lakos Izrael Fried vevő, Szatmár megyei lippói lakos Isák József adó, egy szőke vén meddő tehén, bélyegtelen: 56 vcfr.
50. Közép Szolnok megyei kávási lakos Gicz Gábor vevő, Szatmár megyei tunyogi lakos Szücs Sándor adó, két meddő tehén, nyolc esztendős, egyik szőkés, másik barna bélyegtelen: 94 vcfr.
51. Bihar megyei nagylétai lakos Makai István vevő, Szatmár megyei udvari lakos Bojtor János adó, két ló, egyik fakós pely, négy esztendős herélt, másik fakó hat esztendős herélt, bélyegtelen: 75 vcfr.
52. Nagylétai lakos Lutzás János vevő, Szatmár megyei darnói lakos Nagy József adó, két ökör kilenc esztendős, barna fenn álló fekete szarvú: 178 vcfr.
53. Nagykárolyi lakos Oláh Mihály vevő, botpaládi lakos Kánya Pál adó, egy szepe szürke herélt 10 esztendős ló, hátulsó bal tomporáján farkas csapás van: 50 vcfr.
54. Debreceni lakos Horvát István vevő, Szatmár megyei kiskolcsi lakos Nagy György adó, egy pely kanca négy esztendős bélyegtelen ló, kis hóka pely kanca csikójával.
55. Bihar vármegyei csehi lakos Sz. Fürke Mihály vevő, istvándi lakos Kis Mihály adó, egy daru szőrű hetedfű tehén: 55 vcfr.

56. Bihar vármegyei csehi lakos Sz. Fúrke Mihály vevő, szamosbecsi lakos Varga Antal adó, egy szőke, nagy szarvú 12 esztendős tehén: 75 vcf.
57. Csehi lakos Silinga György vevő, Szatmár megyei sonkádi lakos Makai Mihály adó, két nyolc esztendős ökör, kajlák, tiszta szőrűek: 287 vcf 30 xr.
58. Csehi lakos Silinga György vevő, kisari lakos Péter Gábor adó, két tíz esztendős ökör, szőkek, egyik könyökös széles szarvú, másik rövid fenn álló szarvú: 215 vcf.
59. Csehi lakos Silinga György vevő, komorzáni lakos Flóra László adó, két ökör hatodfű, szőke, fehér szarvú: 330 vcf.
60. Csehi lakos Silinga György vevő, mátészalkai lakos Nagy János adó, négy ökör nyolc esztendős, egy szőke, három daru szőrű: 645 vcf.
61. Csehi lakos Silinga György vevő, kiskolcsi lakos Győri Pál adó, négy ökör kilenc esztendős, három tiszta szőrű, egy fakós csákó szarvú: 620 vcf.
62. Szatmár megyei túrterebesi lakos vadász Jáger Burda József vevő, rozsályi lakos Kovács György adó, két ökör 10 esztendős, daru szőrű, fehér tarkás szarvú: 140 vcf.
63. Bihar megyei Kis Ferenc gódenyházi lakos vevő, Enyedi Ferenc adó, két esztendős piros kanca csikó: 50 vcf.
64. Szabolcs megyei gyulaji lakos Lenyü Mihály vevő, Szatmár megyei nagypeleskei lakos Román Mihály adó, két ökör sárga szarvú, másik fenn álló szarvú öt esztendősök, vevődött 164 vcf.
65. Bihar megyei sámsoni lakos Kis Ferenc vevő, Szatmár megyei zsarolyáni lakos Pató Mihály adó, egy három esztendős pely kanca csikó, felül a hátán egy kis fehérség: 50 vcf.
66. Bihar megyei bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, Ugocsa megyei karácshalmi lakos Páli László adó, két ökör, egyik fennálló, másik kajla szarvú, szőke mindenik, egyiknek bélyegje is van, nyolcadfűk.
67. Bihar megyei érseléndi lakos Kele Mihály vevő, Szatmár megyei tyukodi lakos Klein Dávid izraelita adó, egy fehér, daru szőrű tehén, fenn álló szarvú hét esztendős, kis üsző veres borjával: 78 vcf.
68. Kaploni lakos Patz János vevő, fülesdi lakos Szabó József adó, egy pely kanca hat esztendős bélyegtelen ló: 34 vcf.
69. Bihar vármegyei érsemlyéni lakos izraelita, vevő, Szatmár megyei kocsordi lakos Kató Károly adó, egy nagy szőke meddő tehén, bélyegtelen.
70. Bihar megyei piskolti lakos Robotin Demeter vevő, Szatmár megyei csécei lakos Ns Kiss János adó, két ökör, nyolcadfű, egyik daru, másik szőke, kék fenn álló könyökös csákó szarvú, bélyegtelen: 170 vcf.
71. Szabolcs vármegyei vajai lakos Horvát Péter cigány vevő, Szatmár megyei dobi lakos Tasi Ferenc adó, egy negyedfű üsző, fél daru szőrű, bélyegtelen, csókás szarvú tinó: 54 vcf.
72. Kolosvár megyei nagymási lakos Szegedi István vevő, Szatmár megyei milotai lakos Török Mihály adó, felelet alatt egy négy esztendős kanca pely csikó, homloka és háta fehér, bélyegtelen: 52 vcf.
73. Kaploni lakos Mák János vevő, csengeri lakos Hadadi Gergely adó, egy pely két esztendős bélyegtelen csődör csikó, kajlás fülű: 50 vcf.
74. Szabolcs vármegyei vajai lakos Horvát Péter cigány vevő, csegöldi lakos Tóth György adó, egy fejős tehén borjatlan, hatodfű, fekete farkú, bélyegtelen barnás szarvú: 34 vcf 30 xr.
75. Hodászi lakos Veres György vevő, lázári lakos Ns Nagy János adó, egy 10 esztendős pely kanca, bélyegtelen dagadt tölgyű: 30 vcf.
76. Szabolcs vármegyei érkenézi lakos Mészáros János vevő, csengeri lakos Ns Belényesi István két barna pely ló, egyik 8, a másik három esztendős, bélyegtelenek, a 8 esztendős csődör, másik herélt, nyerges: 118 vcf.
77. Szatmár megyei lázári lakos Bereg Dávid vevő, csengeri lakos Barát István adó, egy pely herélt 10 esztendős, bélyegtelen ló: 40 vcf. Felelet alatt, hogy nem taknyos.
78. Bihar megyei csehi lakos vevő, Szlovéc Mihály adó: egy tehén.

79. Szabolcs vármegyei gyulai lakos Roják András vevő, Szatmár megye aranyos-megyesi lakos Toogyinka Mihály adó: két ökör, csákó sárga szarvú, nyolcadfű bélyegtelen, a kezesnek bal füléből ki van csipve: 124 vcfr.
80. Nagykárolyi lakos Simon Fried vevő, izraelita, istvándi lakos Ns Karancsi József adó, egy fekete középtermetű, hatodfű herélt ló, bélyeg és jegy nélkül: 83 vcfr.
81. Szabolcs vármegyei gyulai lakos Masku János vevő, Szatmár vármegyei udvari lakos Bojtor Mihály adó, két ökör, egyik kesely, másik daru, csákó szarvú, bélyegtelen hatodfű: 107 vcfr.
82. Bihar megyei érseléndi lakos Erdélyi János vevő, Szatmár megyei esztrói lakos Kozmutza Mihály adó, két ökör borjú, egy esztendős, egyik szőke, másik pirók, bélyegtelen: 49 vcfr.
83. Szabolcs vármegyei érkenézi lakos Plés János vevő, Szatmár megyei kőszegremetei lakos Dávid János adó, egy sárga kanca öt esztendős ló, bélyegtelen, tiszta fekete csődör két esztendős csikó, bélyegtelen: 101 vcfr.
84. Szatmár megyei túrterebesi lakos Vadasi Jáger Burda József vevő, ugyan e megyei csengeri lakos Tósér András adó, két ökör hetedfű, egyik szőke, másik daru szőrű, hajlott szarvú, bélyegtelen: 132 vcfr.
85. Közép Szolnok megyei kávási lakos Karátson Gábor vevő, Szatmár megyei szárazberki lakos Takács Pál adó, egy hammas fekete kanca ló 12 esztendős, idei csikójával, mely kanca bélyegtelen: 17 vcfr.
86. Bihar megyei sámsoni lakos Molnár János vevő, Szatmár megyei túrterebesi lakos Galiger János adó, két csikó, egyik herélt három esztendős, szürke, másik sárga két esztendős kanca és szürke, jobb füle hasított, bélyegtelen: 66 fr 30 xr.
87. Szatmár megyei ópályi lakos Balog József vevő, vetési lakos Márkász János adó, egy fekete herélt hét esztendős bélyegtelen ló: 40 vcfr.
88. Bihar vármegyei sárándi lakos Varjú András vevő, Szatmár megyei kömörői lakos Szücs István adó: egy fekete kanca négy esztendős ló, bal körmű, a két hátulsó lábán, bélyegtelen: 53 vcfr.
89. Nagyari lakos Bolygó Mihály vevő, csengeri lakos Bánk Farkas adó, egy pely kanca 10 esztendős bélyegtelen ló: 19 vcfr.
90. Bihar vármegyei sámsoni lakos Bihari György vevő, Szatmár vármegyei rozsályi Donka Péter adó, egy két esztendős sárga, hóka kanca csikó, bélyegtelen: 40 vcfr.
91. Sámsoni lakos Bihari György vevő, Szatmár megyei ricsei lakos Turi György adó, egy két esztendős pely csikó, csődör, holdas homlokú, bélyegtelen: 34 vcfr.
92. Sámsoni lakos Bihari György vevő, Szatmár megyei szekeresi lakos Kis György adó, egy esztendős sárga kanca csikó: 22 vcfr 30 xr.
93. Bihar vármegyei érsemlyéni lakos Gál János vevő, Szatmár megyei botpaládi lakos Turi Gáspár adó, egy piros pely, négy esztendős kanca, bélyegtelen ló, egy lába körme kesely: 76 vcfr.
94. Bihar vármegyei sámsoni lakos Sándor Mihály vevő, Szatmár vármegyei tiszta-berki lakos Butka Mihály adó, két csikó, egyik sárga, öt esztendős, másik fekete két esztendős bélyegtelen: 76 vcfr.
95. Vámospercsi lakos Sándor István vevő, Szatmár megyei ombodi lakos Pál Mihály adó, egy kanca nyolc esztendős ló, csillagos homlokú, tarka hátú: 60 vcfr.
96. Bihar megyei nagylétai lakos Mihutz Péter vevő, Szatmár megyei simai lakos Telegdi András adó, egy meddő tehén nyolc esztendős, szőke fenn álló szarvú: 40 vcfr.
97. Bihar megyei bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, szatmári határon Kis Tajtiban lakó Kvátyun Mihály adó, egy borjas tehén, 10 esztendős, hegyes, daru szőrű, két hónapos ökör borjával: 68 vcfr.
98. Vámospercsi lakos Sándor Péter vevő, Ugocsa vármegyei fertőszalmási lakos Nagy László adó, egy tehén szőke, fennálló szarvú, bélyegtelen: 37 vcfr.
99. Váradi lakos Szvurka György vevő, kispeléskei lakos Finca György adó, két ökör hét esztendős szőke, fenn álló szarvú: 275 vcfr.
100. Váradi lakos Szvurka György vevő, dobi lakos Tasi István adó, két ökör hét esztendős, egyik kurta farkú világos, másik daru szőrű: 180 vcfr.

101. Váradi lakos Szvurka György vevő, tatárfalvi lakos Király István adó, két ökör hét esztendős, szőke, fehér szarvú: 210 vcf.
102. Bihar vármegyei oláhapáti lakos Mós Flóra vevő, Szatmár megyei szentmártoni lakos Melegh György adó, két ökör, hét esztendős, egyik szőke, másik daru szőrű, csákó szarvú: 215 vcf.
103. Bagaméri lakos Virág Demeter vevő, Szatmár megyei aranyosmeggyesi lakos Barabás János adó, egy meddő tehén hat esztendős, alacsony szőke csákó szarvú: 44 vcf.
104. Gencsi lakos Lazai Sándor vevő, Szalkán lakó Ns Kovács Antal adó: egy egér szőrű, herélt, bélyegtelen ló: 48 vcf.
105. Bihar megyei sámsoni lakos Virágos József vevő, Szatmár megyei madarászi lakos Szummer Péter adó: egy fekete három esztendős, első lábára kesely, bélyegtelen csődör csikó: 47 vcf.
106. Sámsoni lakos Kis Ferenc vevő, Szatmár megyei botpaládi lakos Ns Komáromi József adó: egy két esztendős pely csikó, kanca, bélyegtelen: 30 vcf.
107. Bihar megyei csehi lakos Füle Mihály vevő, Szatmár megyei tyukodi lakos Kócsi Ferenc adó: egy meddő tehén, 12 esztendős, barna, csákó, kurta farkú: 65 vcf.
108. Csehi lakos Füle Mihály vevő, Ugocsa vármegyei fertőszalmási lakos Ns Biró Móses adó: egy szőke hét esztendős tehén: 68 vcf.
109. Csehi lakos Füle Mihály vevő, Szatmár megyei rézteleki lakos Varjú Sándor adó: egy szőke öt esztendős tehén: 59 vcf.
110. Csehi lakos Füle Mihály vevő, Szatmár megyei udvari lakos Erdős Simon adó: egy szőke hét esztendős tehén: 60 vcf.
111. Csehi lakos Füle Mihály vevő, Szatmár megyei porcsalmi lakos Tomori József adó: egy szőke hat esztendős tehén: 53 vcf.
112. Csehi lakos Füle Mihály vevő, madarászi lakos Kotsorra László adó: egy szőke hét esztendős tehén: 60 vcf.
113. Csehi lakos Füle Mihály vevő, szatmárnémeti lakos Mojsejn József adó: egy daru szőrű kajla nyolc esztendős tehén: 53 vcf.
114. Csehi lakos Füle Mihály vevő, szatmári lakos Gál Józsefné adó: egy szőke kilenc esztendős tehén 60 vcf.
115. Csehi lakos Füle Mihály vevő, szatmári lakos Ács Miklós adó: egy szőke csákó nyolc esztendős tehén: 55 vcf.
116. Csehi lakos Füle Mihály vevő, óvári lakos Szilágyi János adó: egy fakó hat esztendős tehén: 59 vcf.
117. Szabolcs vármegyei érkenézi lakos Plés János vevő, Ugocsa vármegyei dabolci lakos adó Engi Zsigmond: egy hat esztendős sárga kanca hóka orrú ló: 66 vcf.
118. Szabolcs vármegyei gyulaji lakos Faragó Ferenc vevő, Szatmár megyei magosligeti lakos adó Paládi Péter: egy meddő sovány, hegyes, barna szőrű 10 esztendős tehén: 30 vcf.
119. Bihar vármegyei sámsoni lakos Virágos József vevő, Szatmár megyei nagyhódosi lakos Bogáti Ferenc adó: két ló, egyik herélt hét esztendős, másik kanca öt esztendős, mindenik sárga, a kancának sárga hódos fejű csődör csikója van: 82 vcf.
120. Csehi lakos Sz. Fűrke Mihály vevő, Szatmár megyei kiskolcsi lakos Nagy József adó: egy csákó, tarkás szarvú, szőke szőrű nyolc esztendős tehén: 58 vcf.
121. Sárándi lakos Posta József vevő, ököritői lakos Selyebi János adó: egy pely, fehér hátú hét esztendős és egy fekete 6 esztendős, mindkettő kanca ló, bélyegtelen: 107 vcf.
122. Sárándi lakos Tóth Bálint vevő, Szatmár megyei jánki lakos Kertész János adó: egy fekete kanca öt esztendős bélyegtelen ló: 92 vcf.
123. Sárándi lakos Varjú András vevő, csengeri lakos Bódi Mihály adó: egy világos pely négy esztendős herélt ló, kevésbé csonka fülű: 31 vcf.
124. Sárándi lakos Posta József vevő, petei lakos Vlázin Mihály adó: egy világos pely négy esztendős herélt ló: 38 vcf.
125. Sárándi lakos Posta József vevő, vetési lakos Eszenyi Ferenc adó: egy seregély szőrű öt esztendős kanca ló, bal oldalán egy tenyérszerű fehérség: 42 vcf.

126. Bereg vármegyei munkácsi lakos Goldman Lébi vevő, Szatmár megyei tyukodi lakos Fráter László adó: egy barna pely hat esztendős herélt, mind a négy lábára kesely ló: 35 vcfr.
127. Sámsoni lakos Sándor Mihály vevő, peleskei lakos Katona László adó: egy tiszta pely két esztendős csődör, bélyeg és jegy nélküli csikó: 30 vcfr.
128. Bihar vármegyei nagylétai lakos Mihutz Péter vevő, Szatmár megyei jánki lakos Dorogi György adó: egy mocskos fakó hét esztendős kanca ló, fehér homlokú, hátulsó bal lába kesely, A bélyegű fakó csődör csikójával: 36 vcfr.
129. Nagylétai lakos Posta Suta János vevő, csengeri lakos Horváth János adó: egy szürke három esztendős csődör csikó, hátulsó lába hámfás: 13 vcfr.
130. Bagaméri lakos Virág Demeter vevő, pusztadaróci lakos Mester István adó: két meddő tehén négy esztendős, szőke, egyik fennálló, másik rövid csákó szarvú: 91 vcfr.
131. Bagaméri lakos Virág Demeter vevő, petei lakos Vlázín János adó: egy nagy szőke fennálló szarvú tehén: 57 vcfr 30 xr.
132. Bihar megyei érseléndi lakos Hegedüs Mihály vevő, Szatmár megyei udvari lakos Erdélyi Sándor molnár adó: egy kis borjas tehén, hat esztendős, daru szőrű csákó szarvú, borja üsző, 6 hónapos: 78 vcfr.
133. Bagaméri lakos Prekuj Péter vevő, Szatmár megyei ombodi lakos Károly János adó: két meddő tehén, kilenc és 10 esztendősök, daru szőrűek: 105 vcfr.
134. Sámsoni lakos Kis Ferenc vevő, Szatmár megyei orosz lakos Varga László adó: egy két esztendős pely kanca bélyegtelen csikó: 32 vcfr.
135. Sámsoni lakos M. Nagy János vevő, nagypaládi lakos Bornemisza József adó: egy idős fias fekete kanca ló, fekete kanca csikójával B J bélyegű: 47 vcfr.
136. Vámospércsi lakos Szabó Mihály vevő, Szatmár megyei orosz lakos Varga László adó: egy sárga öt esztendős kanca, csillagos homlokú ló: 57 vcfr.
137. Vámospércsi lakos Szabó Mihály vevő, milotai lakos Tolvaj Péter adó: egy négy esztendős kanca fakó ló, kevéssé görbés: 61 vcfr.
138. Sámsoni lakos M. Nagy János vevő, fülesdi lakos Isák József zsidó adó: egy pely kanca öt éves ló kis szipós kanca csikójával, mely csillagos homlokú: 35 vcfr.
139. Gencsi lakos Ns Erdélyi László vevő, vetési lakos Márján János adó: egy fekete hat esztendős kanca, görbe hátú ló: 32 vcfr 30 xr. Felelet mellett, hogy nem szőrférges.
140. Szabolcs vármegyei vajai lakos Bog István vevő, Szatmár vármegyei botpaládi lakos Szilágyi István adó: két ló, egyik deres három esztendős herélt, másik mocskos feketés öt esztendős kanca, bélyegtelenek: 40 vcfr.
141. Vámospércsi lakos Sándor Péter vevő, szamosbecsi ref. prédikátor, T. Kőröczky György adó: egy mocskos fekete herélt hét esztendős G K bélyegű ló: 45 vcfr.
142. Vámospércsi lakos Sándor Péter vevő, matolcsi lakos Ágoston Sámuel adó: egy pely kanca négy esztendős M bélyegű ló: 60 vcfr.
143. Sámsoni lakos Molnár József vevő, csaholci lakos Kis Sándor adó: egy világos pely herélt három esztendős bélyegtelen csikó: 49 vcfr.
144. Sámsoni lakos Vida János vevő, szatmári lakos Tamássy László úr adó: három ló: egyik fekete három esztendős kanca, másik sárga három esztendős kanca, kesely lábú, harmadik pely három esztendős kanca: 130 vcfr.
145. Nagykárolyi lakos Bórek Izsák vevő, angyalosi lakos Ns Bódi György adó: egy pely kanca kajla fülű ló, 10 esztendős, bélyegtelen, fakós kanca szopós csikójával: 47 vcfr.
146. Nagykárolyi lakos Fodor János vevő, gacsályi lakos Székely Mózes adó: egy szarvas szőrű öt esztendős herélt bélyegtelen fehérés hátú ló: 80 vcfr.
147. Bagaméri lakos Gyarmati Ferenc vevő, matolcsi lakos Kovács Mihály adó: egy hét esztendős barna szemők fias tehén, egy hónapos üsző borjával: 67 vcfr.
148. Kaploni lakos Hegedüs István vevő, tiszaberki lakos Bajovszki János adó: egy herélt öt esztendős sárga csikó, bélyegtelen: 58 vcfr.
149. Madarászi lakos Pap Gábor vevő, Bereg vármegyei csefalvi lakos Papp Mihály adó: két ökör, hatodfű, szőke, egyik csákó, másik fenn álló fehér szarvú, bélyegtelen: 240 vcfr.

150. Bagaméri lakos Gyarmati Ferenc vevő, szatmári lakos György István adó: egy szőke négy esztendősen három hónapos ökör borjával: 80 vcfr.
151. Bagaméri lakos Szűcs Sándor vevő, borzovai lakos Májer Zélik adó: egy hét esztendősen kanca pely ló, bélyegtelen: 50 vcfr.
152. Bogyoszlói lakos Oláh Ferenc vevő, hiripi lakos Pintye Ferenc adó: egy hét esztendősen fekete hasított fülű kanca ló, két hátulsó lábára kesely, és egy herélt fekete három esztendősen csikó, bélyegtelen: 115 vcfr.
153. Gencsi lakos Cseh Sándor vevő, vadafalvi lakos Druta Mityán adó: egy három esztendősen csikó bélyegtelen: 115 vcfr. Egy fakó 12 esztendősen kanca bélyegtelen ló: 30 vcfr 30 xr.
154. Gencsi lakos Adorjány István vevő, pálfalvi lakos Katona István adó: egy fél szemű fekete kanca nyolc esztendősen ló, pely kanca szopós csikójával: 38 vcfr.
155. Vámospércsi lakos Szabó Mihály vevő, csengeri lakos Noé Izsák adó: egy sárga kanca idős ló, bal csipeje letört, jobb szemére vak, csillagos homlokú sárga kanca szopós csikójával: 27 vcfr 30 xr.
156. Bagaméri lakos Borsi Gábor vevő, szárazberki lakos Togyinka Jánosné adó: egy szőke villás szarvú három esztendősen tehén, első üsző szőke borjával: 55 vcfr.
157. Bagaméri lakos Gyarmati Ferenc vevő, kismajtényi lakos Tótt György adó: négy ökör borjú két esztendősen, bélyegtelen, kettő vágott fülű: 160 vcfr.
158. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, szatmári lakos Tóth Bálint adó: egy harmadfű szőke fennálló szarvú bélyegtelen üsző: 35 vcfr.
159. Bagaméri lakos Borsi Gábor vevő, gacsályi lakos Papp Zsigmond adó: egy kékes csorba fogú koros tehén, P A bélyegű, két hónapos üsző borjával: 52 vcfr.
160. Sámsoni lakos Kiss Ferenc vevő, csekei lakos Kende Bertalan úr adó: egy szőke két esztendősen fekete kanca csikó, hátulsó combján balról farkas csapás, bélyegtelen: 40 vcfr.
161. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, garbolci lakos Péter András adó: egy kis fekete kanca hét esztendősen bélyegtelen ló és egy szürke kanca hat esztendősen, első bal tomporáján forradás van, jobb füle hasított: a kettő 68 vcfr.
162. Vajai lakos Gebei András vevő, szárazberki lakos Hersli Ábrahám adó: egy setét pely kilenc esztendősen és egy szennyes hét esztendősen herélt ló, homlokán egy kis fehérség: 88 vcfr.
163. Sámsoni lakos M. Nagy János vevő, szatmári lakos Dénes Sámuel adó: egy két esztendősen szürke kanca csikó bélyegtelen: 53 vcfr.
164. Bogyoszlói lakos Borsi József vevő, csekei lakos Varjú József adó: két fekete kanca ló hét esztendősen, az egyiknek csikója van, csődör, holdas homlokú az anyja: 110 vcfr.
165. Sámsoni lakos M. Nagy János vevő, szatmári lakos Szegedi István adó: egy fekete kanca koros ló, tarka hátú: 30 vcfr.
166. Sámsoni lakos M. Nagy János vevő, kiskolcsi lakos Győri Sámuel adó: egy pely két esztendősen bélyegtelen kanca csikó: 50 vcfr.
167. Bagaméri lakos Szűcs Sándor vevő, bodpaládi lakos Szilágyi István adó: egy deres három esztendősen kanca csikó, jobb felől a gerince alatt egy kis fehér szőr van: 50 vcfr.
168. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, Ugocsa megyei bökényi lakos Berkó Áron adó: egy herélt setét pely hét esztendősen, nyeregtréses hátú ló: 48 vcfr.
169. Gencsi lakos Ns Csomay Sándor vevő, Bereg vármegyei csedfalvi lakos Goldenberger Jákob adó: egy deres négy esztendősen kanca bélyegtelen ló jegy nélkül: 60 vcfr.
170. Sámsoni lakos Molnár János vevő, kispaládi lakos Bak János adó: egy fekete kanca négy esztendősen, kajla fülű, fehéres hátú bélyegtelen ló: 36 vcfr.
171. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, pálfalvi lakos Szűcs András adó: egy pely herélt három esztendősen ló, bélyegtelen: 50 vcfr.
172. Lengyelországi kolomeai lakos Tyudel Mózes zsidó vevő, Szatmár megyei fehérgyarmati lakos Kovács Zsigmond adó: egy herélt fekete hat esztendősen K bélyegű ló: 26 pfr.
173. Sámsoni lakos Huszti József vevő, Szatmár megyei vámosoroszi lakos Simon Já-

- nos adó: egy fekete három esztendős kanca csikó, jobb füléből ki van véve, háta forradásos, bélyegtelen: 40 vcfr.
174. Szatmár megyei pusztadaróci lakos Jákób Farkas vevő, nadivurmai galiciai lakos Mizel Benjámin adó: egy sárga négy esztendős herélt kesely orrú csillagos homlokú bélyegtelen ló: 75 vcfr.
  175. Sámsoni lakos Huszti József vevő, pusztadaróci lakos Mester István adó: egy pely koros herélt ló, két hátulsó lába kesely, feje hóka, bélyegtelen: 34 vcfr.
  176. Sámsoni lakos Sándor János vevő, Ugocsa megyei tiszaujlaki lakos Egresi István adó: egy fekete három éves herélt bélyegtelen csikó, kevésbé csillagos homlokú: 37 vcfr.
  177. Sámsoni lakos Sándor János vevő, Szatmár megyei batizi lakos Süveg Gábor adó: egy pely kanca négy esztendős, csillagos homlokú bélyegtelen ló: 46 vcfr.
  178. Erkenézi lakos Antal János vevő, Szatmár megyei csaholci lakos Udicska Ferenc adó: egy öt esztendős szőke fenn álló szarvú tehén szopós szőke ökör borjával: 50 vcfr.
  179. Piskolti lakos Robosin Demeter vevő, Szatmár megyei berencei lakos Buttyán Gergely adó: két ökör, hat esztendős, egyik szőkés, másik daru szőrű, fennálló szarvú, a szőkének egyik füle két helyen hasított: 184 vcfr.
  180. Bogyoszlói lakos Oláh János vevő, Szatmár megyei atyai lakos Lázin László adó: egy szép szürke kilenc esztendős ló, jobb füléből ki van vágva, bélyegtelen, herélt: 37 vcfr 30 xr.
  181. Berei lakos Lébli Mihály izraelita vevő, gacsályi lakos Gyene Pál adó: egy fekete hat esztendős kanca bélyegtelen ló, bal szemére vak, jobb hátulsó lábára sánta: 19 vcfr.
  182. Sámsoni lakos Huszti Károly vevő, Ugocsa megyei fertőszalmási lakos Ns Nagy László adó: egy pely csődör másfél esztendős csikó, homlokán egy kis csillag: 38 vcfr.
  183. Kismajtényi lakos Sinka Ferenc vevő, Közép Szolnok megyei alsóbereksoői lakos Surga Tógyer adó: egy deres négy esztendős kanca, hátulsó bal sódorán bélyeges ló: 60 vcfr.
  184. Nagypaládi lakos Bentze László vevő, bujánházi lakos Ruzs János adó: egy szürke kanca négy esztendős, bélyeges és egy fekete kanca négy esztendős bélyegtelen ló: 60 vcfr.
  185. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, Szatmár megyei császlói lakos Sebestyén András adó: egy fakós pely nyolc esztendős herélt bélyegtelen rövid üstökű, kopott serényű ló: 45 vcfr.
  186. Vámospércsi lakos Török György vevő, Szatmár megyei kisszekeresi lakos Berki György adó: egy tiszta pely két esztendős csődör, hátulsó bal sódorán L V bélyeg: 35 vcfr.
  187. Sámsoni lakos Vida János vevő, Szatmár megyei simai lakos Nagy Pál adó: egy setét pely két esztendős kanca csikó, jegytelen, hódas homlokú: 34 vcfr.
  188. Sámsoni lakos Goró Márton vevő, Szatmár megyei sári lakos Pilát György adó: egy sárga öt esztendős kanca, bélyegtelen: 42 vcfr.
  189. Sámsoni lakos Huszti Károly vevő, Szatmár megyei domahidi lakos ifj. Riskó László adó: egy fekete kanca öt esztendős bélyegtelen ló, kissé fehérés hátú: 35 vcfr.
  190. Sámsoni lakos Sándor János vevő, Szatmár megyei szárazberki lakos Hersli Ábrahám adó, izraelita: két csikó, egyik pely, a másik fekete, két esztendős csődör, bélyegtelen, a fekete csillagos homlokú: 94 vcfr.
  191. Érszentkirályi lakos Gönczi György vevő, petei lakos Onts Gergely adó: egy setét pely alacsony 10 esztendős kanca, bélyegtelen ló: 26 vcfr.
  192. Sámsoni lakos Kis Ferenc vevő, Ugocsa megyei péterfalvi lakos Dávid Mózes izraelita, adó: egy világos pely kanca 3 esztendős, bélyegtelen, szopós nyári kanca sárga csikójával: 46 vcfr.
  193. Vámospércsi lakos Szabó Márton vevő, Szatmár megyei lázári lakos Barabás Dániel adó: egy szíj hátú fakós pely herélt hat esztendős, csíkos lábú, bélyegtelen ló: 50 vcfr.

194. Bogyoszlói lakos Oláh János vevő, Szatmár megyei sárközújlaki lakos Hajdú János adó: egy setét egérszörű hét esztendőös herélt ló, bal füle jegyes, jobb temporáján hátul L bélyeg: 38 vcfr.
195. Vámospércsi lakos Sándor Gábor vevő, lázári lakos Csüri Zsigmond adó: egy szürke kanca hét esztendőös ló, szopós deres kanca csikójával bélyegtelen: 56 vcfr.
196. Lázári lakos Csüri Zsigmond vevő, vámospércsi lakos Sándor Gábor adó: két ló, egyik fekete kanca 8 esztendőös, bal temporáján K bélyeg; másik barna pely herélt 6 esztendőös K bélyegű: 76 vcfr.
197. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, gacsályi lakos Győri Ferenc adó: két ló, egyik sárga kanca hódos fejű, nyolc esztendőös bélyegtelen, másik herélt pely nyolc esztendőös bélyegtelen: 66 vcfr.
198. Sámsoni lakos Lok Lajos vevő, Ugocsa megyei péterfalvi lakos Ns Szabó Sándor adó: egy pely kanca hat esztendőös ló, két sódorán esméretlen bélyegű: 51 vcfr.
199. Sámsoni lakos Sándor János vevő, Szatmár megyei csengeri lakos Járai György adó: egy pely kanca három esztendőös, bélyegtelen ló, egyik hátulsó lába kesely: 56 vcfr.
200. Sámsoni lakos Sándor János vevő, gacsályi lakos Bentze Gábor adó: egy pely két esztendőös csödör csikó, bégés és jegy nélkül: 32 vcfr.
201. Sámsoni lakos Kis Ferenc vevő, Ugocsa megyei fertősalmási lakos Kállay Gábor adó: két csikó, egyik herélt fekete, másik egérszörű kanca, csillagos homlokú: 98 vcfr.
202. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, Ugocsa megyei tiszaujlaki lakos Szécsi Antal adó: egy deres szürke hatodfű herélt ló, nagyserényű: 60 vcfr.
203. Sámsoni lakos Vida János vevő, Ugocsa megyei péterfalvi lakos Dávid Mózes zsidó adó: egy fekete két esztendőös csödör csikó: 31 vcfr.
204. Sámsoni lakos Huszár József vevő, rozsályi lakos Bornyász László adó: egy pely herélt három esztendőös félszemű csikó: 24 vcfr 30 xr.
205. Vámospércsi lakos Török György vevő, urai lakos Pap István adó: egy fakó kanca nyolc esztendőös ló, fekete szopós kanca csikójával: 30 vcfr.
206. Bihar megyei bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, szabad királyi szatmári lakos Erdélyi István csizmadia adó: egy fias tehén hat esztendőös, csákó, szőke nyári ökör borjával: 49 vcfr.
207. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, kismajtényi lakos Vastag János adó: egy hegyes fenn álló szarvú szőke, hét esztendőös tehén, nyári üsző borjával: 45 vcfr.
208. Erdődi lakos Nikelszki Tódor vevő, Csedregi György szatmári Sinór utcai lakos adó: 4 ökrök, egy fakó, három szőke hét nyolc esztendősek, fekete csákó szarvúak, bélyegtelenek: 240 vcfr.
209. Szabolcs megyei érkenézi lakos Tóth János vevő, vámosoroszi lakos Erdélyi Mihály adó: egy meddő tehén öt esztendőös, szőke, villás szarvú, bélyegtelen: 33 vcfr.
210. Bihar megyei bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, szentmihályi lakos Kis János adó: egy borjas tehén nyolc esztendőös, szőke fennálló szarvú üsző borjas: 55 vcfr.
211. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, csengeri lakos T. Szuhányi Ferenc táblabíró úr adó: egy nyolc esztendőös fenn álló sárga szarvú tehén Sz J bélyegű, nyári bika bornyával: 52 vcfr.
212. Szabolcs megyei érkenézi lakos Tóth János vevő, csengeri lakos Hadadi Zsigmond egy hegyes tehén, hatodfű, daru szőrű, bélyegtelen: 42 vcfr.
213. Közép Szolnok megyei érmindszenti lakos Barna Sámuel vevő, jármi lakos Zöldhelyi József izraelita adó: két szőke fenn álló szarvú ökör, hat esztendőös, bélyegtelen: 100 vcfr.
214. Érmindszenti lakos Barna Sámuel vevő, szöllősi lakos Manassé Mózes adó: két ökör hat esztendőös, szőke egyik, hegyes, másik bogár: 145 vcfr.
215. Bagaméri lakos Prekuj János vevő, Szoboszlai István domahidi lakos prédikátor adó: egy üsző, daru szőrű, fenn álló szarvú harmadfű: 34 vcfr 30 xr.
216. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, ökörítói lakos Veisz Ábrahám adó: két tehén fiastól, hatodfű, bika borja bélyegtelenek: 105 vcfr.

217. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, ököritői lakos Ari István adó: egy 12 esztendő tehén hat hetes üsző borjával, bélyegtelen: 53 vcf.
218. Bagaméri lakos Borsi Gábor vevő, gacsályi lakos Kovács János adó: egy szőke hegyes karika szarvú nyolc esztendő tehén, három hónapos ökor borjával: 48 vcf 30 xr.
219. Bagaméri lakos Borsi Gábor vevő, szentmártoni lakos Molnár József adó: egy csákó szarvú tehén, fehér szőrű, kilenc esztendő, pünkösdi üsző borjával: 36 vcf.
220. Nagykárolyi lakos Vágner István vevő, vámspércsi lakos Szabó Márton adó: egy hét esztendő világos pely herélt bélyegtelen ló: 62 vcf 30 xr.
221. Bagaméri lakos Rákosi Mihály vevő, becsi lakos Tóth József adó: egy daru szőrű tehén öt éves, esztendei nyári ökor borjával: 35 vcf.
222. Vámspércsi lakos Sándor István vevő, csengerújfalusi lakos Kummert Kajetán adó: egy barna pely kanca, négy esztendő, ismeretlen bélyegű, csillagos homlokú ló: 58 vcf.
223. Vámspércsi lakos Török János, vetési lakos Eszenyi József adó: egy herélt öt esztendő setét pely kis ló, N forma bélyegű, cserélődött.
224. Vetési lakos Eszenyi József, vámspércsi lakos Török János egy szennyes sárga csődör három esztendő csikó Sz bélyegű cserélődött.
225. Vámspércsi lakos Sándor Péter vevő, csengeri lakos Béltéki Antal adó, egy piros pely kanca ló, jobb füle hasított, hat esztendő: 50 vcf.
226. Nagyváradi lakos Szvürke György vevő, Szatmár megyei milotai lakos Simon József adó: két ökor, hét esztendő, szőke fenn álló szarvú, bélyegtelen: 250 vcf.
227. Sárándi lakos Posta József vevő, istvándi lakos Buzdor Imre adó: egy hat esztendő fekete kanca, bélyegtelen ló: 55 vcf.
228. Erseléndi lakos Izrael Fried vevő, szatmári lakos Kató Károly adó: egy nagy szőke meddő tehén bélyegtelen.
229. Sámsoni lakos Virágos József vevő, amaci lakos Gulya Pál adó: egy világos pely kanca három esztendő csikó, hátulsó bal sódora farkas csapta: 29 vcf.
230. Csehi lakos Füle Mihály vevő, kömörői lakos Ács Miklós adó: egy szőke csákó nyolc esztendő tehén: 55 vcf.

1843-ból mind a tizenkét vásár pontos megtartásáról van értesülésünk: február 3-án gyertyaszentelői vásár a mezőn; — március 24-én József napi vásár a mezőn, túl a temetőn, nagy szél volt, a cédulaház széjjelomolván csak gyékényből volt a cédulasátor, hideg volt; — Április 28-án Szent György napi vásár a mezőn, tűrhető időben és a cédula-deszkabolt némüleg megújított s deszkákkal fedezettett; — Május 26-án áldozói vásár az ugar szántáson, midőn dél tájban eső volt; — június 16-án úrnapi vásár a mezőn; — július 7-én Péter-Pál vagy Sarlós vásár a mezőn; — július 21-én Mária-Magdolnai vásár a mezőn, dél tájban eső volt; — augusztus 18-án Nagyboldogasszonyi vásár a mezőn szép időben; — szeptember 1-én kisaszszonynapi vásár a tallón, a kolerás temetőnél; — október 13-i vásár a múlt vásár helyén; — november 24-i Erzsébet napi vásár a mezőn; — s december 2-án Tamás napi vásár a piacon, nagy sárban.”

1844-ben szeptember 29-én a regalék haszonbérbe adása előtti napon tartott gyűlésen a gróf Teleki-ház és az Eötvös-familia kérte, hogy a vásárvám bérbe adását különítsék el a többi bérbe adandó jövedelemtől. Ellene szavazott a többség. „A holnapi reggeli órákban tartandó licitációját a regaléknak és vásárvámnak meghatározták: a licitatio törvényesebb és ünneplésesebb tartására a járásbeli főszolgabíró, Domahidy Pál és esküdtje, Szűcs Károly jelenlétek eszközölni rendeltetett, ki is e gyűlésben jelen lévén, a jelenlételekre, minthogy megkéreték, szívesen ígérkeztek azzal a nyilatkozással, hogy minden sors és állapotra való tekintet nélkül meghatáro-

zandó idő folyta alatt árverés útján annak adandó lesz, ki érte nemcsak legtöbbet adand, de egyszersmind minden nagyobb és kisebb birtokosnak a megelégedésére a már előre elkészített kötlevel pontjainak magát alá is irandja. Egy mészárszék állíttatni rendeltetett egy magyar mészárossal, egy mészárszék a zsidóság részére egy zsidó mészárossal.”

Szeptember 30-án megtartották az árverést a következő haszonbéri szerződés alapján:

Haszonbéri szerződés

Mellynek ereje mellett a T. Szatmár megyebéli Csengeri királyi kisebb haszonvételek, úgy mint korcsma, mészárszék és vásárvám jövő 1845. évi január 1-ső napjától három követés után következő évekre e mai napon kitűzött közhirdetmény által megye szerte közönséggé is tett árverési időben, csengeri lakos becsületes Borgida Farkasnak, mint többet ígérőnek, évenként 4820 — négyszernyolcszázhusz — vc. forintokért haszonbérbe kiadattak, következő feltételek mellett:

1. Bánompénz címje alatt a haszonbérő mai napon 200 azaz kétszáz pfrtokat tartozott a földesúri pénztárba befizetni, mely summa a harmadik évi negyedik angáriába fog beszámíttatni, mit tettelesen tellyesített is.

2. A haszonbéri summát évenként négy ízben az angáriák kezdeteikor haszonbérő előre befizetni köteles, ellen esetben tüstént újabb árverés fog tartatni, a haszonbérő költségére és az ebből következő költség és netálán kevesebbre ütéendő summabeli kár az 1836-iki 20. törvénycikkely értelmében fog rajta megvetetni, mi-ben a haszonbérő is ezennel compareált.

3. A fent írt három évek alatt semmi szín mellett relaxata nem kérethetik a haszonbérő által, mert az illy folyamodása tárgyalatás alá sem fog vétetni.

4. Senkinek a városban a haszonbérő engedelmén kívül bort, pálinkát, sert, hatvannégy ittzés, abrontos hordón alól és a törvényben világosan kimondott eseteken kívül eladni vagy más helységekből béhozni szabad nem lészen. Valamint mészárlást és szalonna mérést gyakorolni is tilos lesz, kivéven, hogyha bentlakos marhájának lába törne, vagy egészséges létére más véletlen eset miatt levágatásra alkalmatosnak találatna, az illyeneknek levágatását és kiméretését a nagyobbaknak 2, a kisebbeknek 1 váltó firt fizetésért a haszonbérő megengedni tartozik, vagy erányos alku szerént azokat átvenni köteles lészen: ezen rendszabályok ellen vétők rang különbség nélkül 12 pfrtokra büntetessenek, mellynek kétharmada a haszonbérőé, egy harmada a büntetést végrehajtandó főfelügyezőé leend, a semmivel nem bíró adózók pedig méltó büntetés kiszolgálatása végett járásbeli szolgabíró úrnak feljelentendők lészenek.

5. A haszonbérő tartozik jó italokkal s alkalmatos hússokkal a községet ellátni, még pedig úgy, hogy tiszta szilva, tiszta gabona, külön választva és krumpli pálinka is legyen, mellyeket illendő áron mérni és mérendő italokat előre hordóstól, úgy a levágandó marhákat is még elevenen a felügyezésre kirendelt megbizottnak bemutatni, s azok jóváhagyásokat kikérni köteles lészen, mit ha elmulasztana a haszonbérő annyiszor amennyiszor 13 pfrtokra büntetessen, mellynek kétharmada a földesúri pénztárba tétessen, egy harmada a végrehajtó bírák fáradságuk díjába fizetessen. Ha pedig a korcsmárosok rontanák el a mérendő italokat, azok minden esetkor 5 pfrtokig exequaltassanak és azon büntetés a földesúri pénztárba tétessen.

6. A haszonbérő két mészárszéket köteles tartani és egyiket minden esetre magyar mészáros legénnyel ellátni, húst pedig folyvást tartani tartozik.

7. Kántor korcsmáltatás ideje alatt is fog folyni a haszonbérő korcsmároltatási joga, minden akadályoztatás nélkül.

8. Közös korcsmája és mészárszékje a földesuraságnak jelenleg nem létezven, azokról a haszonbérő tartozik gondoskodni.

9. A pálinkafőzés a földesuraknak s birtokosoknak csupán magok udvarain, tulajdon pálinkaházaikban és üstjeiken lészen szabad, és azt a sidóknak vagy másoknak semmi szín alatt kiadni nem lehet. Az adózóknak az úrbér szerént csak magok ter-

méseket saját üstjeikben lehetővén kifőzetni: az ezen pont ellen vétőket a földesurások által rendelendő küldöttség annyiszor amennyiszor 24 pfrtig fogja büntetni, mellynek kétharmada a contrahálandó itallal edjűtt a haszonbérelő, egyharmada pedig a főfelvigyázóé és küldöttségé leend.

Melly szerződési pontok szoross megtartására mind két részről, úgy mint kiadó és kivevő részükről magunkat kötelezzük. Kelt Csengerben szeptember hó 30-dik napján 1844-ben.

Fogarassy László
mint a M. és T. csengeri közbirto-
kosság főfelvigyázója

Riskó József
földesúri actuarius
a kiadó képükben

Előttünk, mint árverők előtt:

Bordiga Farkas
mint haszonbérelő

Előttünk mint árverő és bizonyság tevő bírák előtt:

Domahidy Pál főszolgabíró
Szücs Károly főesküdt.

A bánompénzt 200 ezüst pfrtokat felvettem.”

Az 1844-ik esztendőből is maradtak fenn feljegyzések a megtartott vásárok körülményeiről: „Január 23-án Pálfordulása hetiben tartatván meg a szabad királyi Szatmár városa rendszerinti gyertyaszentelői országos vásárja, azon héten pénteken, január 26-án Csengerben rendkívüli vásár tartatott. — Február 9-én a mezőn tartatott meg a rendes gyertyaszentelői vásár. — Május 4-én Szent György napi vásár a szatmári szabadság hetében pénteken a mezőn, esős időben. — Május 17-én áldozói vásár a mezőn szép időben. — Június 7-én úrnapi vásár az ugarmezőn, igen szép időben. — Szeptember 6-án a vásár a tarló mezőn a Halom utca végén kívül, esős volt az idő. — November 22-én a tallómezőn lanyhás időben. — December 20-án a temető előtt szép időben.”

Ebből az évből a nagyobb birtokosok névsorát is ismerjük a regaléból való részesedés összegével együtt:

1. Gróf Telek-ház	392 Pfr
2. Szuhányi Ferenc	306
3. Fogarassy László	120
4. Jékey Menyhért	86
5. Szeleczky-rész	70
6. Szógyényi Sándor	68
7. Eötvös Mihály	70
8. Peley József	10
9. Májer Mihály	124
10. Vetéssy Dániel ⁴⁹	48
11. Uray Károly	56
12. Újhelyi-rész	24
13. Szilágyi Dániel	42 Pfr 40 xr
14. Uray Ambrus és Zsigmond	32
15. Gróf Károlyi-rész	24
16. Jörös Lajos	20
17. Mándy Krisztina	4
18. Kerekes István	18
19. Szentlászlay rész	2 Pfr 40 xr

20. Mátay Antal özvegye	16
21. Kállay Dániel maradéki	18
22. Gróf Barkóczy	8
23. Gróf Degenfeld ⁵⁰	8
24. Sulyok József	8
25. Sulyok János	28
26. Báthory János	8
27. Sulyok Ferenc	6
28. Sántha Imre	8
29. Uray József	4
30. Rosy Mihály ⁵¹	8
31. Tiszteletes Márk Ferenc ⁵²	4
32. Brandli János	16
33. Református ekklesia	16
34. Zsidó ekklesia	8

Az 1845. esztendő nagy izgalmakkal telt el. Részben az új vásári privilégium megszerzése okozott izgalmat, részben pedig az úgynevezett „aranyosítási per”, amelynek az első telekösszeírása még 1835-ben elkészült. Ez a pör 1838. május 25-én befejeződött s jóváhagyás végett még Kőlcsey Ferenc életében a királyi ítélőtáblára felterjesztették. A végső elintézés azonban 1845-ig sem történt meg, hiába hoztak anyagi áldozatokat, s közben nem lévén más alap, az abban felterjesztett telkek arányában osztották el a regale jövedelméből bejött árendákat. Ez ellen a gróf Teleky család, az Eötvös leszármazottak gyakran tiltakoztak, de a többség minden esetben azzal védekezett, hogy a végső ítélet leérkezése előtt új módon nem kívának az elosztásban eljárni. 1845. augusztus 6-án tartott gyűlésben „Főfelügyelő úr bejelentette, hogy mivel minden csengeri birtokosok a vásárok tartásáért a tekintetes királyi törvénytáblára folyó év szeptember 9. napjára megidéztetett, ez eránt előre rendelkezések tétessenek. Jelenlévő főszolgabíró, Domahidy Pál úr és esküdtje Szűcs Károly előtt jelesemből számmal a megidézettek közönségesen ügyészeket vallottak, és folyvást vallani is fognak, kivéven a gróf Teleky-házat, kinek helyben Pesten rendszerént ügyésze van, Ezért ügyészvallás eránti bizonyítványt vegye ki főfelügyelő úr és küldje fel Pestre, Ternyey ügyész úrhoz, a földesúri pénztárból ki veendő 25 Pforinttal együtt olyan utasítással, hogy a jegyzőkönyvből kiszedegetett vásár eránti rendelkezésekkel együtt, a Zsigmond király adományának másolatját is, úgy Kása Dániel tisztartó úrnál lévő 100 éveket felülmúló kalendáriumokat is a vásár folyvásti gyakorlat bizonyítására küldje fel és oda törekedjen, hogy a szinte évek óta sürgetett 6 országos és heti vásárok eránt újabb királyi adománylevél szerzettessen és a már kifej-tett okoknál és körülményeknél fogva a további szükséges költségek megajánlása mellett.”

Erre a pesti tárgyalásra hívó levelek közül egyetlen darabnak fennmaradásáról van eddig tudomásom, amely özv. Bélteky Józsefné Barcsay Terézia tulajdonában volt. Ez arra is bizonyíték, hogy valóban nemcsak a földesurakat, hanem az egyszerű köznemeseket is megidézték erre a tárgyalásra. Ez idézőlevél így szól:

„Első Ferdinánd Isten kegyelméből Austria császára, Magyar és Csehországnak e néven ötödik, Dalmát, Horvát, Tót, Galicia és Lodómériai országok Apostoli Királya, Lombard Velencei és Illyriai király, felső és alsó Silézia fejedelme, Erdély nagy

fejedelme, Morva Ország őrgrófja, Habsburgi és Tyroli gróf sat. Királyi Ítélo Táblánk hites jegyzői egyikének, aki a jelenvalókkal megkerestetni, üdvöt és kedvezést!

Felségünk elébe terjesztett hívünk vitélő Eötvös József királyi tanácsosnak, úgy mindazonáltal mint az idő szerint királyi ügyeink aligazgatója és Magyarországunk Szent Koronája ügyvédjének nevében és személyében, miképpen Szatmár vármegyénkben kebelezett Mező Csenger mezőváros közbirtokosai az országos szintűgy mint a heti vásárok jogát minden törvényes cím nélkül gyakorolják, illetőleg bitorolják, Országunk szent Koronája jogainak világos és súlyos kárával és sérelmével. Mivel pedig a Hármas törvény II-ik része 9-ik címei szerint, minden kiváltságoknak, jelesül pedig a szabad vásárhelyeknek és szabadalmaknak is egyedüli kútféje a Fejedelem lenne, és az ő kiváltsága nélkül illetően vásári jogot senki sem birtokolhatna, ez iránti bíraskodás pedig királyi Ítélo Táblánkat illetné, annakokáért esedezett Felségünk előtt fent említett Előterjesztő tartozott jobbágyi hódolattal az iránt, miszerint őtet alkalmas jog orvoslattal, tudniillik kegyelmes meghívó Parancsunkkal ellátni méltóztatnának s ne hagyók őtet törvényes jogaitól megfosztani. Mivel pedig az igaz kérelem senkitől meg nem tagadtathatik, de egyébként is felhívott törvények nyomán a vásári kiváltság adományozása egyedül csak a Fejedelemhez tartozván, ország lakosai közül senki által önkényt, tetszése szerint nem gyakoroltathatik, hanem a kiváltságos levél elő nem mutatása esetében törvényes cím nélkül bitorlott vásári gyakorlat egyszerűen megsemmisítendő s eltörleendő lenne, a pereskedőknek végre az 1723. 26-ik törvénycikk rendeletéhez képest a megjelenésre és védelmezésükre egy bizonyos s elégséges határidőt kellene kitűzni, avégből Neked jelen levelünk soraiban kegyelmesen meghagyván, szorosan parancsoljuk, miszerint vévén e levelünket, híveink vitélő Nagy-Kállói Kállay Dánielt, Fogarassy Lászlót s több más valószínű közbirtokosait fent érdekelt Mező-Csenger mezővárosunknak, előtett megnevezendőket, egyenkint s mindnyájukat, kik az ottani vásárgokot gyakorolják, jelen meghívó Parancsunk hiteles másolatának kézbesítése mellett, folyó évi September hónap 9-dik napjára s több utána következő törvényes napokra, Királyi Ítélo Táblánk eleibe, annak módja szerint megjelenendőket megidézni s meghívni, azután pedig az általad ekképpen megtett idézésről szokott Bizonyáglevelet a fent nevezett előterjesztő részére kiadni kötelességednek ismerjed, a közigazság úgy hozza magával, különben nem cselekedendő, s jelenvalók megolvasása után visszaadandók lesznek a bemutatónak. Kélt Szabad Királyi Pest városunkban, Február tizedik napján, Urunk ezernyolcszáz negyvenötödik évében.

Olv. és kiadta szigetih Szerencsy István cs. k. F. S. I. törv. igazgatója, és Arad megye főispánja m. k. P. H."

A nyomtatott szövegű iraton kézzel írva ez volt olvasható: „Hogy jelen másolat az eredeti meghívó s kezemnél lévő Parancsral mindenben megegyezik hitelesen bizonyítom. Kelt Pesten Március 10-én 1845. Tarjányi Vilmos m. k. a Tettes kir. I. tábla hites jegyzője.”

Kívül pedig a címzés: Nemes Barcsay Jánosnak⁵³ ezen Idéző levél törvényesen adandó. Határnap 1845. év. September 9. napja.”

Hogyan folyt le ez a nagyszabású terv nincs róla semmi bizonyítékunk, de azt tudjuk, hogy minden maradt a régiiben, s a megszokott arányban osztották szét a regalei jövedelmet.

A következő pár évből csak azt ismerjük, hogy az egyes vásárok milyen körülmények között mentek végbe:

„1845. február 7-én a kolerás temető felé a mezőn tartották a vásárt. — Május 23-án az ugarmezőn, Tót utca vége alatt nyugatról, szép csendes időben. Nagy sokadalom volt noha az árvíz is hátráltatta.”

1846-ban január 16-án „a piacon volt a vásár fagyos időben. — Március 20-án a mezőn, a Halom utcai ugarfordulóban. — Június 12-én az ugarmezőn nagyon száraz időben. — Augustus 14-én Halom utca alatt a tallón. — November 20-án a tallón, száraz, fagyos időben.”

„1847-ben február 5-én a mezőn volt a vásár. — Március 19-én szintén szép száraz időben. — Április 23-án az ugarmezőn, szép időben. — Május 14-én hasonlóképpen az ugarmezőn, de a Szamos hídja járható nem lé-

vén⁵⁴ és Komlódtótfaluba is tartatott vásár. Csengerben csendes vásár volt. — Szeptember 10-én a tallón, igen szép időben, sikertelen volt a vásár, mivel a híd el nem készült.”

1847. május 24-én „felügyelő úr jelenti, hogy a kir. kisebb haszonvételek bérlői sok tekintetből relaxataért folyamodtak: Noha a Szamos hídján bizonytalan ideig megakadályoztatott közlekedési utazás mind vásári, mind mészárszéki, mind korcsmai jövedelmeket szembetűnőleg kevesbíti, és a kérés méltányoltatik is, de mivel a relaxata adás csak nagy földesúri gyűlés eredménye lehet, melyre vidékeken lakó földesurak is meghívatni szoktak, kérelmekkel olynemű gyűlés elibe utasítottak”.

Ebben az évben az árenda bérlése is vége felé jár, azért augusztus 22-én a regalék újabb árverésének idejét 1847 szeptemberi közgyűlés határozza meg október 10 napjára.

Október 10-én meg is tartották az árverést s 1848. január 1-től 1850. december 31-ig Szuhányi Ferenc földesúr bérelte ki évi 2358 forintért.

A Szuhányi Ferencsel kötött szerződés szövegében ezek állanak:

„A haszonbéri szerződés ereje mellett T. Szatmár megyebéli Csengeri királyi kisebb haszonvételek úgy mint korcsma, mészárszék és vásárvám tömegesen jövő 1848-ik évi január 1-ső napjától kezdve három egymás után következő évekre, úgymint 1850 évi december hó 31-ik napjáig mai napra kitűzött helyben lakozó Tekintetes Szuhányi Ferenc, egyik kitűnőbb földesúrnak, mint többet ígérőnek évenként 2358 azaz kétezerháromszázötvennyolc pengő frtért haszonbérbe kiadattak, következő feltétel alatt:

Az 1. pont egyezik szóról szóra az 1844-ik évi szerződés szövegével, a 2. pont is. A 3. pont is hasonló, ennyi a különbség: „a lakosok pedig summásón húst behozni tilalmaztatnak.”

A 4. és 5. pont is hasonló, de az 5. pont végét lehagyták.

6. Haszonbérlő úr állandóul két mészárszéket fog tartatni, egyiket keresztvény legénnyel, a keresztvénynek számára, másikat sidó mészároossal ellátva a kóser husok mérése végett, megtiltván már a 4. pontban, hogy a csengeri lakosoknak a komlódtótfalusi mészárszékbe is húsert menni átalylában nem szabad lészen.

A 7. pontban az előző 5. pont elmaradt felét iktatták be.

A 8. pont a kántorkorcsmákról intézkedik mint az előzőben a 7. pont.

A 9. pont megfelel az előző 8. pontnak. A 10. pedig a 9-iknek.

11. Piaci nád vámolás eddigi gyakorlat szerint folyvást naponként helybéli reformata lelkész urat illetvén, ki ezt magára nézve alkalmatlannak nyilatkoztatta, ezen nád vámolás is haszonbérlő úrnak ezennel felváltólag átadatik, melyért évenként a fent kitett 2358 pfrtokon felül külön tiszteles lelkész úrnak 10 pfrtokat fog fizetni, a kötött évek lefolyta alatt.

Kelt Csengerben október 10 napján 1847-ik esztendőben.

Kiadók képükben: Ferentzy Ignác, Uray Károly, Riskó József actarius.

Kivevő: Szuhányi Ferenc.

Egy angária 589 pfrt 30 xrt tesz ki”

A december 19-én tartott gyűlésben a heti vásárok minél előbbi behozását sürgetik, meg hogy a nagyvásárok kevesbítettessenek és két napig tart-

sanak. Úgy rendelkeznek, hogy „a vásárok iránti rendelkezések a jegyzőkönyvből főfelügyelő úrnak ki fognak adatni, hogy az ügyek az ügyész által folyamodás útján előmozdítottassanak”.

Szuhányi Ferenc az élelmes földbirtokos mint fő haszonbérlő szerepel 1848. január 1-től kezdve, jöllehet a vásárvám ügyét alhaszonbérlőként Májer Mihály intézi. Mindjárt az év elején átadta Májer Mihálynak s a szerződésben foglalt kötelezettségeket Májer Mihály el is vállalta. Azonban 1848. évi márciusi országos események arra birták Szuhányi Ferencet, hogy panaszos levélben károsodását a földesúri gyűlés elé is terjesztette. Fent maradt a jegyzőkönyvekben ennek a levélnek a szövege, amely egyúttal kortörténeti dokumentum is:

„Tisztelt földesuraságok és közbirtokosok!
Polgártársaim!

Már egy ízben földesúri felügyelő úr által előterjesztettem, hogy mostani előre nem képzelt kedvetlen időszakban a haszonbérlés megbukván minden részben a relaxata kérésnek helye lehet, de arra kielégítő választ nem nyervén, kénszeríttem újra pennát fogni és panaszt emelni, következő okoknál fogva:

1. A regalei árverés múlt 1847. évi október hó 10-ik napján tartatván, akkor még távol volt gyanítása is jelen veszélyes időszaknak és a közjövedelem gyarapíthatása volt előttem rugója a szerfelett fellebb vert haszontömegnek.

2. Nem szükség elsorolnom azólta hány egyének hagyták el városunkat, kiknek hosszas távol létük mind a húsbeli, mind az italbéli ellátásokba és jövedelmekbe szembetűnő károsodást idéztek elő a haszonbérré nézve.

3. A vásári jövedelmek is mind a királyi városi, mind a megyei polgárok szaporásaival nagyot csökkentek.

4. A kántorkorcma rendetlen tartása eránt is tettem vala panaszt, hogy egyik olly helyen állíttatott fel, hol szabad pálinkafőzés is gyakoroltatik, miszerént a kántoron tilos pálinkamérés is folytattathatik: erre ugyan Berger Tóbiás folyó évi október 15-iki földesúri gyűlésben becsület szavát is adta, hogy azt oly helyre fogja átteni, mely ellen kifogás nem lehet, azonban ennek ellenére az most is ott fennáll.

5. A haszonbéri kötleveélben vagynak ugyan üdvös intézkedések a praevaricatorok ellen, de azok jelen időkben szinte használhatatlanok, sőt félelem miatt szinte elnézendők.

Illy s több hasonló körülmények közt reménység táplál, hogy kérésem foganatos leend, annyiban, hogy nyilvános károsodás elhárítása tekintetéből a különben is olly felemelt haszonbérből, millyen még eddig nem volt, kegyesek és szívesek lésznek tisztelt földesúri és közbirtokosi polgártársaim egy bizonyos részt elengedni és világos, tiszta igazságos előterjesztésemet igényelni fogják. Ki is szíves tisztelettel vagyok tisztelt földesúri és közbirtokosi polgártársaimnak hív polgártársuk

Csengerben, november 5-én 1848.

Szuhányi Ferenc haszonbérlő.”

A földesúri gyűlés megtárgyalta ezt a kérést s a következőképpen intézkedett: A folyamodás azon részét illetőleg, mely szerént a bent elsorolt ok miatt a haszonbéri összeg elábbszállítása kéretik, válaszoltatik:

Hogy senki se gazdagodhasson más kárával, a kérelem alaposága elismertetik, minthogy azonban e gyűlés és számos kül lakó birtokosok nincsenek jelen, mert meg se hivattak, nélkülök ily kérdés felett nem határozhat, hanem e hó utolsó napja úgy tüzetik ki, hogy addig minden itt bíró s máshonn lakó birtokos e tárgy felett nyilatkozzék, ellenesetben a mai napon egyelőre folyó évi december első vasárnapjára kitűzött közbirtokossági gyűlésben vagy a kért relaxata megadatik, vagy új árvereltetésre bocsáj-

tódik a csengeri kisebb királyi haszonvételek, ezen végzést pedig főhadnagy Kun József az illetőknek gyorsan tudtul adni köteles.

A folyamodás 4. pontjára nézve határozatott, hogy Berger Tóbiás, ha már egy ízben a földesúri gyűlés színe előtt tett oly nyilatkozatával, hogy az általa főzetett pálinkafőzés helyén kántorkorcsmát nem tartand, maga bevallá azon méltányos gyanút, hogy a királyi kisebb haszonbérlet jogtalanul alattomosan árultatott pálinka árulgatásával csakugyan rongálja, azért mint törvénytelen jogi bitorlás folytatásától a felvigyázói hivatal tiltsa el, hogy a pálinkafőzés helyén bort ne mérhessen, melynek kívánt eredménye nem lévén, törvényesen is tartóztassa vissza.

Az 5. pontra nézve: bármily viharos idők uralkodjanak, de anarchia még nem létezik, a törvény uralma tiszteltetik, annál fogva odautasíttatik folyamodó, hogy ha oly alattomos italmérőkre akad, tüstént jelentse a felvigyázóknak."

Szuhányi Ferenc 1848. december 17-én újabb levéllel kereste fel a birtokos társakat, főleg azért, mert felmondásra szólították fel:

„Tisztelt Földes Urak!

A kisebb királyi haszonvételek legközelebbi kiadása alkalmával mennyire voltam való igyekezettel a haszonbéri öszveget fellyebb emelni szerentsés, azt mindenki tudhatja, öszve hasonlítván az előzőtt évekre fizetett haszonbéri summát a mostanival, mely alkalommal mint többet ígérő rajtam maradván, alhaszonbérletim kezelesők alatt annak gyakorlatában vagyok, és midőn az egész magyar hazát átható nagy változás, mint minden másnemű haszonbértartókat is, tetemes kárral környezze, miután alhaszonbérletim kiszámításuk által arról méginkább tisztába jöttem, folyamodtam a tisztelt Földes Urasághoz kárpótlás tekintetéből a haszonbéri öszvegből engedményért. Nem maradt ugyan az akkor jelen voltak előtt tekintet nélkül helyes folyamodásom, bár ellenzék is találtatott, ígéret tetetett egy népesebb földesúri gyűlésbe a kívánt engedményt megadni, azonban azt én hirtelen figyelembe nem vévén meg se foghatom, ha midőn engedmény kérését adja be bárki, okai helyesek, világosok s akkor a haszonbértartásról felmondásra szólíttassék.

Annálfogva én, akinek okai helyesek, világosok s olyak, mit bármily elnézet mellett is csak képzelné se lehetett a királyi kisebb haszonbér kivétele alkalmával, ezt az egész országunkat áthatott nagy változást, ennek különösen haszonbértartásomra többágú káros következtését, de ki nem látja, hogy az önző néprész maga hasznára foglalván mindjárt elhangzás után a *szabadságot*, szabadon praevaricáltak több bent lakosok, használni sietett a vidék is kedvelt *szabadságát*, ezek az ital, hús és szalonna mérésbe, amazok ebbe és a vásárvám jövedelmébe károsítanak, megmutatja a a vásári jegyzőkönyv a legközelebbi Erzsébeti vásárra, mit adott be, pedig ez a nevezetesebb vásárokhöz számítható.

En a tisztelt Földes Uraságot a haszonbéri múlt évekre látható sokszori panaszkodástól megkíméltem, tettem ugyan alhaszonbérletim által jelentést Kun József főhadnagy úrnak több praevaricatorok ellen, eljárásának semmi eredménye, a mostani időben zavarba lévén a nép nagy részét inkább csendesíteni van szükség, s csak a tisztelt Földes Uraság az, ki látva, tudva igazamat, kérésem helyes voltát tekintvén engedménnyel lenni sziveskedik.

Melynek elvárása mellett tisztelettel vagyok a tisztelt Földes Uraságnak tisztelőjök

Szuhányi Ferenc főhaszonbérlető."

Hosszas vitatkozás után 1848. december 17-én szavazásra bocsátották a kérést, hogy kik készek a jelenlévő birtokosok közül engedni, s kik tagadják azt meg? és nyilvános elnöki jegyzés szerént 28 szavazással 11 megtagadók ellen az engedmény megállapítottatott oly módon, hogy jelen 1848. káros évben annyi légyen a haszonbér, mint az ezt megelőzőtt közelebbi évben, úgy, mint 1928 Pfrt, a még következő két években pedig maradjon

a közelebbi árverési mennyiség teljes értékben, úgymint évenként 2358 Pfrt, melyre Májer Mihály is mint nyilvános és felelős haszonbérelő a földesúri gyűlés előtt hálás köszönete mellett kötelezte magát, neve aláírásával.

Ugyanebben a gyűlésben tárgyalták meg Sulyok Gedeon panaszát, amelyet az igazságügyminiszterhez intézett s a reá adott feleletből a csengeri vásárookra vonatkozóan több dolgot is megismerünk:

„Mánda Elek szolgabíró tudósítását terjesztette továbbá elő földesúri felügyelő úr Sulyok Gedeon úrnak a magyar minisztériumhoz a vásárvámok eránti folyamodása tárgyában, mint jelen földesúri gyűlés második pontját, mi szerént mint megyeileg kiküldött a címzett úrtól eltartóztatott vásárvámi része eránt írásbeli nyilatkozatot kért.

A miniszteri rendelet foglalata: Sulyok Gedeon folyamodott a csengeri arányosító pörnek a királyi táblai minél előbbi megvizsgálata eránt, úgy azon pör folyta alatt a közbirtokosság által elvett vásárvámi illetősége kiadatásáért: mire nézve az illető közbirtokosság nyilatkozatának felküldése mellett e tárgy körülményeiről felvilágosító tudósítástételre utasított. Budapest 1848. szeptember 13. A megyebeli gyűlésből kiküldés 1848. szeptember 21, melyre szóról szóra a következő közhelyeslést nyert válasz szerkesztődött és elküldetni határozatott:

Tisztelt Szolgabíró Úr!

Folyó 1848-ik évi december 3-ról szóló hivatalos felszólítását az abban érdeklét 17871-ik sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelettel, úgy tisztelt Sulyok Gedeon úr ahoz tett eredeti folyamodását, ugyancsak az abban 1. 2. és 3. alatti okirományokkal csak december 5-én kapva, közbirtokossági gyűlés mindjárt e mai napra kitűzve, felszólítására a közlött eredeti irományok visszarekesztésével, az azokra megkívánt feleletünket nem előbb, mint ma tehetjük, nevezetesen a következőkben:

1. Az arányosító pörünk még 1838 évben május 8-án Szatmár megye alispányi bírósága előtt bevezetett, törvényszéken ellátott, csekély módosítással a végrehajtásra, a munkálódott bírósághoz visszaküldett. Több alperesek legfelsőbb helyre tett folyamodásukra azonban, de nem a most (sértő panaszolkodóra) bevezett pörünk nem éppen szokatlan, de törvény ellenes parancsolat mellett a T. királyi Táblára még azon évben felvitett, s az élők rémítő botránkozásukra oly hosszú évek során bár ottani ellátásáért mindent elkövettünk, 400 pengő frtokat fáradság és költség fejében mindjárt felküldöttünk, magunk, sőt megyénk által is a Méltóságokat, királyi személynököt, előadókat, ügyvivőnket számtalanszor kérve felszólítottuk, lejárt pörünket mégis kiszámíthatatlan kárunkra mai napig is ott tartóztatják. Illy helyzetben csaknem kétségbeesetten, nem a Sulyok Gedeon úr gyanúsított vásárvám érdeke miá, hanem 8000 holdnyi földünk bizonytalan állásába süllyesztetvén, oknélküli nyommasztásunkat mélyen éreztük, az arányosító és tagosításról szóló hazai törvényeink világos értelmét pedig nagyobb figyelembe vévén, meggyőződöttünk, hogy határunkon semmiféle fogásnak nyoma sem lévén, százados osztályok s szerződések után kinek-kinek régi birtokának meg kelletik maradni, maga rendén közzétett közbirtokossági gyűlésünkben kijelentettük, hogy egy a más kárával közzülünk senki gazdagodni nem akarván, a megtörtént belső telkek felszámlálása után, melybe meg sem nyugodhattunk, külső régi birtokainkat felosztani igazságtalannak s törvénytelennek láttuk, ezért a már méltán nyugtalanok polgártársaink letsendesítéséért, tudván különben is, hogy bármikor csak az antiqua postfundualitás ideája lehet törvényes alap, a) alatt ide mellékelt eredeti egyességlevelünk biztosítása után, csak a szerént, az alispányi bíróság előtt barátságos úton szándékoztunk arányosító pörünket hovahamarébb bérekesztetni: ez volt az oka tisztelt minisztériumhoz történt folyamodásunknak, nem a vásárvám, mi eránt igaz, hogy másodsor a felett egyezkedtünk, de bíróság előtt ítélet által kitűzött határnapon és mindenkinek tudtával, mit megfejt a pör meg az ítélet, de egyéberánt a tisztelt minisztériumnak, hogy némű fogalma legyen a kérdésre vett vásárvámról, először tudnia kellene azt, amit arról mi tudunk,

mit jelenleg még mellőzni kéntelenítettünk, annyit azonban tisztán nyilatkozhatunk, hogy Csengerben tizenhárom országos vásárok lévén, hányba részes ezekből panaszoló Sulyok Gedeon, avagy hány foglaltatik királyi adományba? azt nem láttuk, nem tudjuk, ezt panaszoló maga sem fejtette fel a minisztérium előtt. Annyi mindazáltal igaz, hogy jelenleg vásárhelyünk éppen nincs, mert hol azelőtt csak szokásból arra fordított helyen, a Szamos folyó vize partján, legrendetlenebb helyen baromvásárok tartattak, ezen helyünk nagy részét a Szamos vízfolyama elmosta, elhordotta, utzánk vizállásos, semmi tekintetben nem alkalmas, a vásárvámon pedig ezelőtt is gyakorlatból civakodtak, veszekedtek, verekedtek, s igazán csak most raboltak, következőképpen, hogy a vásárvámost békességesen használhassuk, semmi legkisebb közös térünk a város erányában állandóan nem lévén, kéntelenek valánk a vásárt köz megegyezésből a város alatti forduló mezői földekre kivinni, és így közös téren tartatván, kéntelenek vagyunk igazságosan a jövedelmet is közösen felosztani, mert különben vásár sem lehet. Ott tartatnak tehát azok a közbirtokosok földjein és rendesen vásárbíróság alakultával csak azóta használhatók békességesen a vásárvámon. Ez és ezek voltak indító okai főképp annak, hogy önzés mellőzésével az igazság kiszolgáltatásánál is főképp a gyakorlatban lévő vásárok elenyészését gátló indokoknál fogva, az okosan körültekintő rész által egyezkedés útján a haszonvétel következtetés nélkül telekszám felosztattasson, s illetőségét mindenki így megkaphassa. A panaszoló Sulyok Gedeon úrnak is csak így nem lehet rövideje, mert ha van telke, megkapja utána illetőségét, ha telkei zálogban vagynak s a vásárvámjáról közöttük nem intézkedett, ragadja vagy ítéltesse meg illetőségét, mert ha vásártér nem nyitathatik, a vásárok is csak az enyészet küszöbén állhatnak.

Nem rabolt tehát a köz földesbirtokos semmit, hanem intézkedett, mint tennie kellett, s amit a fenn forgó körülmények miá el sem mulaszthatott. Mivégre a második okmány 37. pontja utáni követelését illeti, arra megfelel az általa beperlett ugyanazon okmány 55. pontja, melyből világos, hogy az földesúr rendelkezése alatt állott, az fizettesse ki közös kisebb királyi haszonvétele jövedelmeiből a dűledező épület kiigazítását.

Sulyok Gedeon úr panaszára érkezett felszólításunk következtében, tehát élni kívánunk ezen alkalommal, hogy tiszta és sérelmes állásunk a felelős magyar minisztérium elibe terjesztessen. Sulyok Gedeon úr, mint egyes személy sértő és rablással vádló kitételeit megvetjük, hanem mivel egyébiránt céljának nem egyebnek kelletik lenni, mint arányosító pörünk revideáltatása, mi is vagy annak visszaküldetését, vagy szabályozó és tagosító, hazánk törvénye értelmében az antiqua postfundualitás nyomán, proportionális pörünket a fellyebb vitt úton végítéssel és végrehajtással ellátatni kérjük, de azt annyival inkább várjuk is, mivel különben az evictionalis kérdések vagy végrehajthatatlanok vagy csak elítélésük is esztendőket igényel, miáltal újfent a további bizonytalanságba süllyedve a közteherviselés alapja csak bonyolódottabbá, az arányos és igazságos adókiivetés szinte lehetetlenné tétetnék."

A szabadságharc ideje alatt mindenki mással, sokkal fontosabb ügyekkel volt elfoglalva, s ez az oka annak, hogy a vásárral kapcsolatban nem sok esemény került följegyzésre.

Az 1848-ban tartott vásárok közül kettőnek a körülményeiről van adatunk: február 25-én az ugaron volt a vásár, iszonyú sárban. — augusztus 18-án pedig a tallón szép tiszta időben.

1849-ben január 19-én a piacon tartották meg a vásárt, — február 9-én hasonlóképpen. — Március 3-án az ugarmezőn Halom utca végén. — Május 18-án a mezőbeli ugarfordulón szép időben. — Július 6-án a mezőn az ugar szántáson. — Szeptember 17-én pedig a tallón.

Ebből a két esztendőből is fennmaradtak a vásárban gazdát cserélt állatokra vonatkozó adatok, amelyek vásártörténeti szempontból is nagyon fontosak és jelentősek. A jegyzék első lapjának a felső része hiányzott s töredékesen kezdődik a lista:

1848

1. .... szatmári földműves Darabán Ferenc adó: egy barna pelykanca öt éves ismeretlen bélyegű ló, fekete csődör hat hetes csikójával: 69 vcf.

2. Vajai lakos Farkas Ferenc vevő, Szatmár megyei vetési lakos özv. Szerdahelyi Györgyné adó: egy mocskos szőrű herélt koros ló, jobb szemére vak, fehérés hátú M O bélyegű a két oldalán: 30 vcfr.
3. Szabolcs vármegyei érkenézi lakos Fazekas László vevő, szatmárnémeti lakos Viski Sámuel földműves adó: két ökör, szőke fennálló szarvú, hét éves: 102 pfr.
4. Nagykárolyi lakos Oláh György vevő, tyukodi lakos Áron Lévi zsidó adó: egy 8 éves pely herélt, félszemű: 50 vcfr.
5. Erkenézi lakos Lakatos Simon vevő, Szatmár megyei hiripi lakos Jágó István adó: két ökör, egyik barna, másik szőkébb, hat éves, fennálló rövid szarvú: 195 vcfr.
6. Szabolcs vármegyei pilisi lakos Jákób Ferenc zsidó, vevő, zsadányi bíró Luczás György adó: egy fekete két éves csődör csikó, bal csipeje hegye hibás: 26 vcfr.
7. Nagypeleskei lakos Jakab András vevő, fehérgyarmati lakos Kálnoki Erzsébet özv. Szabó Józsefné adó: egy szürke kanca hét éves ló: 65 vcfr.
8. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, zsidó, jánki lakos Veinberger Herskó adó: két ló, egyik pely kanca 7 éves, másik fekete kanca, 3 éves, mindkettő P M bélyegű: 115 vcfr.
9. Vámospércsi lakos Sándor Mátyás vevő, kisnaményi lakos Simon György adó: egy fakó kanca, dúcos farkú idős ló cserébe adódott.
10. Kisnaményi lakos Simon György, vámospércsi lakos Sándor Mátyás: egy pely herélt 8 éves ló, hátulsó bal lába kesely, pisze orrú, cserébe adódott.
11. Közép Szolnok megyei oláhkeszi lakos Pelbár Mihály vevő, kocsordi lakos Bihari Ferenc adó: egy sárga herélt 7 éves ló: 47 vcfr.
12. Érseléndi lakos Vancsa András vevő, Ugocsa megyei túrterebesi lakos Mekker István adó: két ökör, 6 éves, egyik csákó bélyeges szarvú, másik hegyes szarvú szőke: 241 vcfr.
13. Vetési lakos Berei József vevő, Szabolcs megyei máriapócsi lakos Izrael József adó: egy fekete három éves kanca csikó, ösmeretlen bélyegű: 71 vcfr.
14. Rézteleki lakos Nyikora Danila fehérgyarmati lakos Sztojka József egy világos pely kanca. P. J. bélyegű, fehérés hátú ló, cserébe adódott.
15. Fehérgyarmati lakos Sztojka József, rézteleki lakos Nyikora Danila: egy fekete herélt koros ló, bélyeges sódorú, cserébe adódott.
16. Ung vármegyei mihályi lakos P. Reizner Ábrahám vevő, csengeri lakos Ecsedi Károly adó: két fehér szarvú nyolc éves ökör, mindenik szarván ösmeretlen bélyeg, egyik vert olalán és farán is bélyeg: 235 vcfr.
17. Zemplén vármegyei sajhóhidvégi lakos Kis András vevő, udvari lakos Drágus Ilja adó: két ökör, szőke hetedfű, fennálló szarvú, egyiknek nyaka pityegőjéből van csípve: 265 vcfr.
18. Zemplén vármegyei bodrogkeresztúri lakos Kis Jónás izraelita vevő, kölcsesi lakos Aiglender Jákób adó: egy világos pely herélt hét éves ló: 78 vcfr.
19. Ecsedi lakos Fehér László vevő, Közép Szolnok megyei kisfalusi lakos Szólcán István adó: két tinó, három éves, egyik szőke, másik barna balogszarvú, bélyegtelen: 228 vcfr.
20. Szabolcs vármegyei pócsi lakos Izrael József vevő, penyigei lakos Varga János adó: egy mocskos szőrű fehérés hátú hét éves ló: 51 vcfr.
21. Debreceni lakos Horváth István vevő, darai lakos Nagy György adó: egy mocskos szőrű, fehérés hátú herélt hat éves ló, jobb szemén egy kis termés: 69 vcfr.
22. Zemplén vármegyei Hídvégen lakó Barancsi András vevő, Szatmár vármegyei borhídi lakos Pap Togyer adó: két ökör hat éves, szőke, csákó szarvú: 238 vcfr.
23. Nagykárolyi lakos Vejsz Márton vevő, csaholci lakos Kis István adó: egy pely herélt 9 éves hódos homlokú ló, két hátulsó lába kesely: 60 vcfr.
24. Szabolcs vármegyei pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, vetési lakos Molnár János adó: egy fekete herélt nyolc éves fehérés oldalú és hasú ló: 30 vcfr.
25. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, vetési lakos Kerekes Lupuj adó: egy alacsony fekete herélt fehér fótos hátú koros ló: 40 vcfr.
26. Érszentkirályi lakos Nyilas Sándor vevő, kispesleskei lakos Tar József adó: egy fekete kanca kilenc éves ló, fekete csődör tavaszi csikójával: 118 vcfr.

27. Zemplén vármegyei Sajóhídvégen lakó Tóth János vevő, mikolai lakos Páskuly Mihály adó: két ökör hatodfű egyik szőke sárga szarvú, másik fehér fenn álló szarvú: 380 vcf.
28. Ungvár megyei radványi lakos Jákób Áronovics vevő, szabad királyi Szatmár városlakos Csedreki György adó: két fenn álló szőke szarvú kihízott nyolc éves szőke ökrök, egyiknek a nyakán egy kis iznyi csomó: 290 vcf.
29. Zemplén vármegyei sajóhídvégi lakos Ns Tót József vevő, darai lakos Nagy József adó: két ökör, szőkés 5 éves, egyik sárga másik kékes szarvú, egyikén esméretlen bélyeg: 294 vcf.
30. Kölcsei lakos Ábrahám Májer vevő, sárközi lakos Herskó Weinberger adó: két ló, egyik sárga kanca, lámpás fejű, fehér csepkes hátú, négy éves, a másik is sárga herélt hét éves, hátán három fehér csepp: 214 vcf.
31. Érszentkirályi lakos Nyilas Sándor vevő, szabad királyi Szatmár városában lakó Vári Mihály adó: egy pely hóka két éves csödör csikó, hátulsó bal körme félig fehér: 36 vcf 30 xr.
32. Szabolcs vármegyei őri lakos Gadácsi József, vetési lakos Székely József: egy sárga hóka orrú bélyegtelen herélt kilenc éves ló cserébe adódott.
33. Nagykárolyi lakos Szabó János vevő, botpaládi lakos Varga János adó: két fekete ló, egyik kanca négy éves csillagos homlokú, másik herélt hat éves: 190 vcf.
34. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, batizvasvári lakos Ujj György adó: egy fekete kanca, hat éves ló, hátulsó jobb lába pókos, első bal lába göbös: 25 vcf.
35. Gömör vármegyei dabolci lakos Brinza János vevő, rápolti lakos Horváth Benjámin pap adó: egy világos pely herélt koros ló, homlokán egy kis fehérség, bal sódarán H B bélyegű: 95 vcf.
36. Szabad királyi szatmári lakos Száz Gábor vevő, komlódtótfalusi lakos Juhos György adó: egy seregély deres herélt öt éves ló, hóka homlokú, egyik hátulsó lába kesely, hátulsó bal farán bal felől egy kis farkas csapás: 100 vcf.
37. Sárközüjlaki lakos Veinberger Herskó vevő, Kölcseben lakó Kölcsey Pál úr adó: egy nyolc éves kanca ló, sárga szőrű fehéres hátú: 30 vcf.
38. Ungvári lakos Auslender Jákób vevő, sárközüjlaki lakos Veinberger Herskó adó: egy pely kanca hat éves fehér fótos hátú és hasú ló, a farkas is csapta egy kis helyen: 125 vcf.
39. Auslender Jákób vevő, Veinberger Herskótól egy barna kancát, hét éves, szópós csikójával, homlokán csillag: 130 vcf.
40. Auslender Jákób vevő, Veinberger Herskótól egy tiszta fekete kancát, 7 éves: 115 vcf.
41. Nagykárolyi lakos Berman Márkus vevő, angyalosi lakos Gecsei János adó: egy pely herélt nyolc éves ló, háta fehéres, oldala sinóros a ló kötő helyén: 37 vcf.
42. Nagykárolyi lakos Jónás Lébi vevő, nagypeleskei lakos Kvasta András adó: két ló, pely, koros herélt, egyikén M bélyeg, a másik sárga pely: 125 vcf.
43. Krassói lakos Kálmán Sámuel vevő, Ugocsa vármegyei kökényesdi lakos Hersli Mózes adó: egy egérszőrű herélt öt éves ló, bal oldalán J bélyeg: 23 vcf.
44. Pilisi lakos Jakab József vevő, izraelita, kölcsei lakos Máté István adó: egy fekete kanca, kilenc éves kajlás fülű kanfarú ló: 31 vcf.
45. Tasnádi lakos Ruben József vevő, Szatmár megyei zsadányi lakos Körmös János adó: egy fekete herélt nyolc éves ló, nyeregtréses hátú: 55 vcf.
46. Tasnádi lakos Ruben József vevő, Stern Demeter adó, zsadányi lakos: egy seregély szürke kanca hat éves ló, B bélyeg a jobb tomporán: 90 vcf.
47. Pilisi lakos Jakab Ferenc vevő izraelita, borzovai lakos Kallós Péter adó egy pely herélt koros ló, tiszta szőrű: 40 vcf.
48. Bereg vármegyei borzovai lakos Henter József vevő, vetési lakos Eszenyi Ferenc adó: egy egérszőrű deres herélt vén ló, nyeregtréses hátú, D bélyegű: 24 vcf 30 xr.
49. Borsod vármegyei sajszentpéteri lakos Réti György, Szuhai István vevők, angyalosi lakos Kerekes Ferenc úrtól két ökröt, csákó szarvú hat éves egyik, fakó, másik daru szőrű K bélyegű: 320 vcf.

50. Nagypeleskei lakos Nocska László vevő, nagyari lakos Balog Jánosné özvegy asszony eladó: egy világos pely herélt hat éves ló: 78 vcf.
51. Vámfalusi lakos Gerebenes János cigány vevő, szamoskőrödi lakos Gál Károly adó: egy sárga herélt 10 éves ló: 32 vcf.
52. Tasnádi lakos Ruben József vevő, Szatmár megyei dobrácsapáti lakos Cseh Ferenc úr adó: egy fakó hét éves herélt ló: 80 vcf.
53. Vetési lakos Frank Jákób vevő, Ung vármegyei homoki lakos Mendli Braun adó: egy mocskos herélt öt éves kis ló: 35 vcf.
54. Bereg vármegyei tiszadonyi lakos Koszta Miklós vevő, udvari lakos Drágus Ilyés adó: két herélt négy éves ló, egyik fekete, másik pely: 225 vcf.
55. Tasnádi lakos Ruben József vevő, nagypaládi lakos Kis András adó: egy fekete herélt hat éves ló: 135 vcf.
56. Pilisi lakos Leitman Ferenc vevő, császlói lakos Kádár Ferenc adó: egy éves csődör csikó, egérszörű: 20 vcf.
57. Leitman Ferenc pilisi lakos vevő, vetési lakos Pergő Tódorné adó: egy szürke herélt vén ló, bal szemére vak: 29 vcf.
58. Uszakai lakos Szirmai Imre vevő, pilisi lakos Jákób Ferenc adó: egy fekete herélt hét éves ló, jobb szemére hibás: 40 vcf.
59. Csengeri lakos Iczik Józsi zsidó vevő, sárközújlaki lakos Grinberger József adó: egy egérszörű kanca koros ló, homloka kissé fehéres: 36 vcf.
60. Jármí lakos Zelkai Józsi zsidó vevő, vetési lakos Kegye Péter adó: egy fekete pókos kanca ló, fehéres homlokú, egy fekete és egy sárga csikóval, az első kanca, a másik herélt: 77 vcf.
61. Szabolcs vármegyei piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, Bereg vármegyei beregújfalusi lakos Mandel Ábrahám adó: egy setét pely herélt nyolc éves ló: 45 vcf.
62. Bihar vármegyei sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, Ricsén lakó Kis Józseftől egy pely kancát, alacsony két éves csikót, hátán végig fekete sinór: 33 vcf.
63. Csengeri lakos Fisser Ignác vevő, csengerújfalusi lakos Tamás Gergelyné Lázár Mária adó: egy fekete herélt koros ló: 60 vcf.
64. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, Szatmár megyei fülesdi lakos Nagy Józsefné Török Terézia eladó; egy deres almásszürke herélt nyolc éves ló: 60 vcf.
65. Érsemlyéni lakos Kis Jákób vevő, Ugocsa vármegyei szöllősi lakos Dávid János adó: két kis ökör, szőke, nyolcadfű, hegyes szarvú: 295 vcf.
66. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, udvari lakos Nyikora András adó: egy pely herélt öt éves pisze orrú ló: 65 vcf.
67. Sámsoni lakos Huszti Lajos vevő, dobi lakos Maszkán Jánostól egy fekete két éves herélt csikót, bal tomporáján D Sz bélyegű, bal lába kesely, és egy fekete négy éves lovat, herélt, az elsőhöz hasonló bélyegű, mindkét hátulsó lába kesely, a kettő ára: 133 vcf.
68. Nagykárolyi lakos Nosz Mózes vevő, tasnádi lakos Ruben József adó: egy pely herélt hét éves ló T Z bélyegű: 155 vcf.
69. Csengeri lakos Iczik Áron vevő, csengeri lakos Kis Lébitől egy sárga herélt 10 éves tarka hátú, fehéres homlokú félcsipejű lovat: 35 vcf.
70. Szatmárhegyi lakos Kajzer András vevő, bagosi lakos Kóka Ferenc adó: egy sárga négy éves herélt sarlóhátú kicsinyfejű lovat: 75 vcf.
71. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, zsadányi lakos Kormos János adó: egy vaseres kanca, koros ló, háta fehéres, szopós csikója pely csődör 30 vcf.
72. Porcsalmi lakos Lévi Farkas vevő, orosi lakos Kun Bernát zsidótól egy barna pely kanca koros lovat, első bal lábaszárán keresztül nyúg vágás fehérség, 7 pfrtért. Ezt eladta ugyanezen vásárban mátészalkai lakos Géresi Györgynének 9 pfrtért.
73. Kasodi lakos Halász Mihály vevő, Domahidi Pál korcsmájának haszonbérője, Szatmáron Kis utcában lakó Osváth Márton földművestől egy fekete herélt nyolc éves lovat: 67 vcf.
74. Sályi lakos Herman Mózsés vevő, orosi lakos Kun Bernát adó: egy kis pely kanca hét éves ló cserébe adódott.

75. Nagykárolyi lakos Köböl András vevő, garbolci lakos Varga György adó: egy pely herélt koros ló, hegyes fülű, fehéres hátú: 23 vcfr.
76. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, angyalosi lakos Czerjék Lázár úr adó: egy fekete kanca hét éves nagy ló, hátulsó jobb lába pókos, hegyes fülű: 41 vcfr.
77. Ugocsa vármegyei halmi lakos Márton Dávid vevő, szabad királyi Szatmár városában lakó Gyuró János csizmadia adó: egy szőke esztendő borjú, 43 vcfr 30 xr.
78. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, csengeri lakos Fisser Ignác adó: egy fias öt esztendő mocskos pely kanca ló, csikója szopós, kanca: 45 vcfr.
79. Gömör vármegyei rimaszécsi lakos Lóska Mihály vevő, dobi lakos Fehér István adó: két szőke nyolc éves ökör, egyik csákó, másik fennálló szarvú: 285 vcfr.
80. Krassói lakos Kálmán Sámuel vevő, porcsalmi lakos Ványi Gáspár adó: egy fekete herélt hároméves csillagos homlokú csikó, 58 vcfr.
81. Jármí lakos Zöldhegyi Márton zsidó vevő, lippói lakos Kovács Balogh Ferenc adó: egy fehér koros herélt ló; 42 vcfr.
82. Máramaros vármegyei alsóvisói lakos Littman Strickberger vevő, avasúvárosi lakos Ajtai Lajostól egy kis fekete herélt hét éves tarkahátú, csonka fülű lovat: 37 vcfr.
83. Gebei lakos Pap István vevő, dobi lakos Ricz János adó: egy négy éves herélt pely ló, Sz bélyegű: 56 vcfr.
84. János lakos Ibrányi Gábor vevő, komlódtótfalusi lakos Balog Istvántól két szőke kilencedfű ökröt, egyiknek fennálló, másiknak kiforgó a szarva: 174 vcfr.
85. Pilisi lakos Jákób Ferenc vevő, csekei lakos Herman Izsák adó, egy egérszörű kanca, félcsipejű nyolc éves ló: 25 vcfr.
86. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, vetési lakos Sütő András adó: egy herélt fekete nyolc éves ló, bal oldala fehéres: 33 vcfr.
87. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, nagypeleskei özv. Palkovics János papné kocsisa Egresi György, egy egérszörű két éves kanca csikót adott: 34 vcfr.
88. Gömör megyei zádorházai lakos Ns Beteg Ambrus vevő, ricsei lakos Garda István adó: egy setét pely herélt kis csillagos homlokú nyolc éves ló, nyereg szerzőmestől: 90 vcfr.
89. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, szatmári Holtzamos széli lakos Matolcsi Gábor földmivestől egy mocskos herélt nyolc éves lovat, hátán két felől fehér: 53 vcfr.
90. Piricsei lakos Leitman Ferenc vevő, Szatmár megyei sári lakos Pilák György, egy fakós pely 8 éves herélt ló, hátán, homlokán kis fehérség, S bélyegű: 49 vcfr.
91. Ujvárosi lakos Ajtai Lajos vevő, csengeri lakos Bódi Pál adó: egy fekete öreg kanca ló esztendő kanca fekete csikójával: 57 vcfr.
92. Mátészalkai lakos Nagy Ferenc vevő, iváckói lakos Dintyán Kosztán adó: két ökör, kilenc éves, szőke fenn álló szarvú az egyik, csákó hajszás a másik, hasított fülű mind a kettő: 308 vcfr.
93. Nyíradonyi lakos Nagy György vevő, középhomoródi lakos Tatár Péter adó: egy üsző negyedfű, szőke csákó: 63 vcfr 30 xr.
94. Nyíradonyi lakos Balla Mihály vevő, vetési lakos Bojtor Demeter adó: egy öt éves meddő tehén, szőke, kis bogár szarvú: 66 vcfr.
95. Bihar vármegyei vajdai lakos Mezei Simon vevő, angyalosi lakos Bódi Gedeon adó, egy üsző borjú, másfél éves, szőke fenn álló szarvú, szép nyakú: 134 vcfr.
96. Görbedi lakos Pap Demeter vevő, nagy hódosi lakos Fülep Ferenc adó: egy pely két éves csődör csikó, csillagos homlokú: 20 vcfr.
97. Közép Szolnok vármegyei tasnádi lakos Ruben József vevő, sályi lakos Falusi Mihály tisztí ügyész adó; egy sárga kanca öt éves, nyereg töréses hátú ló: 90 vcfr.
98. Tasnádi lakos Rácz Mihály vevő, szatmárnémeti lakos ifj. Osváth Márton adó: egy mocskos szőrű herélt hét éves ló: 62 vcfr.
99. Csengeri lakos Iczik Áron vevő, császlói lakos Csernyi Mihály adó: egy tarka kanca ló, koros, egy kis tarka csődör szopós csikóval, szőrferges: 15 vcfr.

100. Tasnádi lakos Ruben József vevő, kispeléskei lakos Olajos Zsigmond adó: egy pely hat éves csikós kanca ló, fekete kanca szopós csikójával: 30 vcfr.
101. Nyíradonyi lakos Kujbus György vevő, dobi lakos Oláh Gergely adó: egy két éves üsző, daru szőrű, csákó szarvú, tehén szopós borjával: 68 vcfr.
102. Ilki lakos Ns Veres Gábor vevő, szatmári Sinór utcai lakos Madarasi György adó: egy herélt setét pely nyolc éves ló, jobb füléből ki van véve: 75 vcfr.
103. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, angyalosi lakos Gecsei János adó egy pely herélt hét éves ló, hátulsó bal lába kesely, nyeregtöréses: 75 vcfr.
104. Pilisi lakos Jakab József zsidó vevő, görbedi lakos Ilondán János adó: egy világos pely koros ló, herélt, hátán egy kis fehérség, 22 vcfr.
105. Nagypeléskei lakos cigány Balás Mihály vevő, udvari lakos Popovics János adó: egy esztendőös kurtafarkú ökörborjú, széles szarvú: 26 vcfr.
106. Madarasi lakos Dobrán János vevő, borhídi lakos Ilyés Kálmán sidótól egy sárga herélt hat éves lovat, fehéres hátú és homlokú, V bélyegű: 63 vcfr.
107. Kántorjánosi lakos Ns Szilágyi János vevő, ivácskői lakos Czinka János adó: egy rugott ökör borjú, kékes szőrű, fenn álló szarvú: 26 vcfr.
108. Kántorjánosi lakos Ns Szilágyi János vevő, görbedi lakos ifj. Csáki György adó: egy rugott ökör borjú, kék szőrű, hegyes szarvú, jobb füle hasított: 30 vcfr.
109. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, szatmárhegyi lakos Kaizer András fogadós adó: egy pely herélt kilenc éves ló, nyeregtöréses, bal tomporáján ösmeretlen bélyeg: 49 vcfr.
110. Cégénydányádi lakos Dávid Sámuel vevő, szatmári lakos Bródi György a Nagy-híd utcából eladott két lovat, egyik kanca hat éves, mocskos, másik pely 8 éves kesely lábú herélt, bal sódorán ösmeretlen bélyegű: 80 vcfr.
111. Tasnádi lakos Ruben József vevő, óvári lakos Nagy János adó: egy egérszőrű négy éves herélt ló: 65 vcfr.
112. Kisnaményi lakos Erdős Antal vevő, szalkai lakos Simon Márton adó: egy fekete kanca nyolc éves F bélyegű ló: 46 vcfr.
113. Nagypeléskei cigány Balás Ferenc porcsalmi lakos Nagy István egy fehér herélt kilenc éves lovat, jobb hátulsó sódorán bélyeges, csereképp szereztetett.
114. Mándi lakos Balla Gergely vevő, oroszfalusi lakos Orha Urszul adó: egy deres két éves bélyegtelen kanca csikó: 31 vcfr.
115. Közép Szolnok megyei ákosi lakos Oser Béni vevő, kismajtényi lakos Molnár János adó: egy üsző két éves barna borjú: 38 vcfr.
116. Ákosi lakos Oser Béni vevő, dobi lakos Turci János adó: egy üsző, két éves borjú: 38 vcfr.
117. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, kispeléskei lakos Bangó János adó: egy setét pely herélt nyolc éves csillagos homlokú ló: 70 vcfr.
118. Görbedi lakos Pap Demeter vevő, bagosi lakos Orosz Mihály adó: egy fekete kanca vén ló, három lábán kesely, N bélyegű: 30 vcfr.
119. Szolnok megyei usaji Farkas Béni vevő, császlai lakos Márton József izraelita adó: két ló, egyik világos pely herélt, koros, másik setét pely kanca nyolc éves, hátán egy kis fehérség: 80 vcfr.
120. Rézteleki lakos Vále György vevő, egy piros pely herélt öt éves ló, csillagos homlokú, fehéres tarka hátú: 40 vcfr.
121. Mátészalkai lakos Isó István vevő, szentmiklósi lakos Ns Veress Lajos adó: egy barna pely herélt nyolc éves, fehéres hátú ló: 24 vcfr 30 xr.
122. Tasnádi lakos Katz Mihály vevő, atyai lakos Diószegi József adó: egy pely herélt öt éves hóka orrú, három lábára kesely ló: 75 vcfr.
123. Vámosoroszi lakos Simon Mihály vevő, izraelita, érmindszenti lakos Sámuel József izraelita adó: egy fekete herélt hét éves ló: 55 vcfr.
124. Rézteleki lakos Vále György vevő, porcsalmi lakos Császár János adó: egy világos pely kanca kilenc éves ló, jobb ajaka forradásos: 35 vcfr.
125. Gacsályi lakos Rézműves János cigány vevő, aranyosmeggyesi lakos Barnics Péter oláh adó, két kis ökör borjú, tavalyi, daruszőrű az egyik, hátra álló szarvú, a másik egyenes szarvú: 35 vcfr.

126. Nagykárolyi lakos Pap György vevő, vetési lakos Argyelán Kosztán adó: egy veres kis tehén, idős: 41 vcfr.
127. Dobi lakos hajdú gróf Károlyi részen Petráska András vevő, csengeri lakos Szász János adó: egy tehén, szőke, nyolc éves, ellős: 55 vcfr.
128. Sályi lakos Bélteki Pál vevő, pusztadaróci lakos Szabó István adó: egy sárga kanca, másfél esztendő csikó, fakó serényű és farkú: 16 vcfr.
129. Aranyosmeggyesi lakos Prikop János koldús vevő, batizi lakos Pap János adó: egy négy éves herélt ló, két hátulsó lába pókos: 5 vcfr.
130. Erdőszádi lakos Zsurzsa Stefán vevő, csengeri lelkész Darabánt János adó: egy éves rugott szőke borjú: 31 vcfr.
131. Erdőszádi lakos Zsurzsa Stefán vevő, vetési lakos Révész Ferenc adó, egy éves rugott szőke borjú: 31 vcfr.
132. Közép Szolnok megyei tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, sályi lakos Sulyok Ge-deon főszolgabíró adó: egy setét pely herélt koros ló, első jobb lába térdes, O bélyegű: 21 vcfr.
133. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, majtisi lakos Vincze József úr adó, egy fekete herélt csillagos homlokú fehéres hátú nyolc éves ló: 32 vcfr 30 xr.
134. Sáros vármegyei pécsújfalusi lakos Ferenc József zsidó, vevő, nagykárolyi lakos Vas György adó: lakatos, egy setét pely kanca vén ló, fehéres tarka homlokú, fehéres hátú: 15 vcfr.

1849

1. Kányaházi lakos Pap László vevő, szatmárnémeti lakos Ns Gyulaji Mihály adó: két pely ló, egyik hét éves, másik öt éves, herélt, bélyegtelen: 120 vcfr.
2. Kányaházi lakos Pap László vevő, mátészalkai lakos Ns Isó János adó: egy fekete kanca négy éves ló, bal sodorán ösméretlen bélyeg: 70 vcfr.
3. Kányaházi lakos Pap László vevő, gacsályi lakos Veszprémi László adó: egy tiszta pely kis kanca ló, hat éves: 56 vcfr.
4. Mátészalkai lakos Szarka István vevő, szatmárnémeti lakos Takács János adó: gubás mester: egy fekete herélt tíz éves tarka hátú ló: 20 vcfr.
5. Rózsapallagi lakos Svarcz Izsák vevő, izraelita, tőketerebesi lakos Mátyás Ferenc adó: egy negyedű szőke tinó, herélt: 97 vcfr.
6. Madarászi lakos Novák Péter vevő, tunyogi lakos Kocsis András adó: egy szennyes egérszórú herélt ötödfű ló, feketés serényű és vastag farkú: 47 vcfr.
7. Domahidi lakos Sipos József vevő, amaci lakos Asztalnok György adó, egy világos pely herélt négy éves ló, homlokán egy szikra fehérség: 85 vcfr.
8. Feldman József pátyodi lakos, vevő, vetési lakos Szabó Mihály adó: egy sárga herélt csillagos homlokú koros ló: 18 vcfr.
9. Paposi lakos Salamon Mózes vevő, csengeri lakos Varga Sándor adó: egy fakó kanca, hóka fejű, alacsony, tíz évesnyi ló: 35 vcfr.
10. Nagykárolyi lakos Bába István vevő, fehérgyarmati lakos Kacsó László adó: egy szennyes számár orrú négy éves kanca ló: 62 vcfr.
11. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, méhteleki lakos Szilágyi Antaltól egy pely herélt öt éves lovat: 75 vcfr.
12. Börvelyi lakos Virág Ferenc vevő, fehérgyarmati lakos Miski Gábortól egy barna pely 6 éves kanca lovat, őszi barna pely kanca csikójával, O bélyegű: 140 vcfr.
13. Sámsoni lakos Szekeres László vevő, csengeri lakos Bélteki Imrétől egy seregély szürke öt éves herélt lovat, bélyegtelen: 82 vcfr.
14. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, zsarolyáni lakos Veress Mihálytól egy pely herélt hat éves lovat, bal farán Sz bélyegű, első tomporáján ösméretlen bélyeg: 155 vcfr.
15. Gilváci lakos Toma József vevő, szatmárnémeti lakos Pongrácz Györgytől egy kis daru szőrű, fenn álló szarvú, esztendő borjút: 27 vcfr.
16. Kismajtényi lakos Dávid János vevő, Erdélyből Szelistyéről való, de a Kasodon telelő Szefer János oláhtól két lovat, egyik fekete nyolc éves herélt, másik pely öt éves herélt, első 70 pfrt, második 48 pfr.

17. Pilisi lakos Jakab József izraelita vevő, sályi lakos Sulyok Gedeon főszolgabíró úrtól egy fakó fekete farkú és serényű herélt lovat: 35 vcfr.
18. Tasnádi lakos Ruben József vevő, sályi lakos Cséke Györgytől egy setét pely kanca lovat, öt éves, tarka hátú és oldalú: 90 vcfr.
19. Gebei lakos Kettesi Gábor vevő, nagypaládi lakos Bócsi Andrástól egy fekete kanca, nyolc esztendő fótos oldalú lovat: 74 vcfr.
20. Paposi lakos Salamon Mózes vevő, tyukodi lakos Kis Antaltól egy mocskos szőrű kesely hasú herélt koros lovat: 30 vcfr.
21. Sámsoni lakos Hajdú László vevő, dobi lakos Nagy Józseftől két kis alacsony terepély ökröt, egyiknek jobb füle hasított, hétévesek: 292 vcfr.
22. Tasnádi lakos Ruben József vevő, zsarolyáni lakos Demjén Györgytől egy pely herélt hét éves tarka hátú lovat: 107 vcfr 30 xr.
23. Tasnádi lakos Ruben József vevő, nagyszekeresi lakos Szabó Zsigmondtól egy setét pely fehéres hátú, hátulsó bal lábára deres, holdas homlokú nyolc éves lovat: 100 vcfr.
24. Tasnádi lakos Ruben József vevő, gyügyei lakos Márton Mihály izraelitától egy pely hét éves kanca lovat, V I bélyegű: 62 vcfr 30 xr.
25. Cégénydányádi lakos Nagy Miklós vevő, szaniszlói lakos Dobrán Jánostól két herélt lovat, egyik setét, másik piros pely, egyik négy, a másik öt éves, K bélyegű: 150 vcfr.
26. Tasnádi lakos Kacz Mihály vevő, nagypeleskei lakos Balog Mihálytól egy pely herélt hat éves lovat: 112 vcfr 30 xr.
27. Pályi lakos Lautman Izsák vevő, nagyszekeresi lakos Varga Ferencről egy barna pely, hóka homlokú lovat, hátulsó jobb lábára kesely, két éves csödör csikójával, gacsos: 28 vcfr.
28. Tasnádi lakos Ruben József vevő tisztaberki lakos Gergely Ferencről egy setét pely herélt nyolc éves lovat, bal tomporáján L bélyegű, serénye jobbra hajló: 150 vcfr.
29. Sámsoni lakos Hajdú László vevő, madarászi lakos Szarvadi Jánostól két ökröt, magas szőke, egyik kék, másik fehér szarvú, 10 évesek: 315 vcfr.
30. Tasnádi lakos Ruben József vevő, csaholci lakos Szabados Pétertől egy setét pely kanca lovat, nyolc éves: 74 vcfr.
31. Madarászi lakos ifjú Nyisztor József kisnaményi lakos Kovács Istvántól egy setét pely nyolc éves kanca lovat cserébe vett.
32. Sámsoni lakos Nagy János vevő, szatmári lakos Kovács Ferencről ki a Nagyhídnál kádármester, két ökröt hetedfű egyik daru, másik szőkébb szőrű, csákó szarvú, ösméretlen bélyegű: 312 vcfr.
33. Pilisi lakos Lautman Izsák vevő, csengeri lakos Kis Lébitől egy alacsony deres herélt koros lovat: 33 vcfr.
34. Mátészalkai lakos Szarka István vevő, szatmári palánk alatt lakó Deák Jánostól egy pely herélt nyolc éves lovat: 80 vcfr.
35. Pilisi lakos Leutman Ferenc vevő, rápolti lakos Sipos Gábortól egy fekete alacsony ellős kanca lovat, hódas homlokú: 30 vcfr.
36. Nagykárolyi lakos Gát Salamon vevő, izraelita, sonkádi lakos Kondor Ferencről két herélt lovat, egyik barna pely, 11 éves, fehéres homlokú, jobb szemére hályogos, a másik setét deres, szürkés fejű, holdas homlokú, jobb szemére hályogos, tíz éves, a kettő: 130 vcfr.
37. Ungvári lakos Forgo Chaim vevő, csegöldi lakos Lengyel Ilyéstől egy mocskos szőrű, hét éves kancát, fehéres hátú, csillagos homlokú: 20 vcfr.
38. Nagykárolyi lakos Dencho Béni izraelita vevő, óvári lakos Szilágyi Dániel úrtól egy sárga három éves herélt lovat, bélyeg és jegy nélkül: 62 vcfr.
39. Nagykárolyi lakos Veisz Jákób vevő, csekei lakos Deák Dániel úrtól, egy fekete herélt holdas lovat, 14 markos 2 collos, hét éves: 115 vcfr.
40. Nagykárolyi lakos Dencho Béni vevő, sonkádi lakos Farkas Gáspártól egy barna pely friss kancát, hét éves, csikója is pely kanca egy éves: 48 vcfr.

41. Kasodi lakos Labács Mihály, Domahidi Gedeon úr kerülője, vevő, szatmárnémeti lakos Marosi Györgytől, aki szántóvető ember a Nagy utcában, egy seregély szürke öt éves herélt lovat: 66 vcf.
42. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, géci lakos Barna Lászlótól egy világos pely, herélt hat éves lovat, kislelű, hátulsó egyik lába kesely.
43. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, tyukodi lakos Klein József izraelitától egy vas deres herélt hat éves lovat: 59 vcf.
44. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, szatmári Pásit utcai lakos Damó Jánostól egy pely kanca hat éves lovat, kissé fehéres hátú: 58 vcf.
45. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, szatmári Pásit utcai Damó Jánostól egy róza pely kanca lovat, öt éves: 59 vcf.
46. Nagykárolyi lakos Veisz Jákób vevő, porcsalmi lakos Csobai Györgytől egy pely herélt lovat, két hátulsó lába körmén felül kesely, orra kesely, 10 éven felüli: 31 vcf.
47. Rápolton dolgozó Kanálos László tekenő csináló cigány vevő, pátyodi lakos Velligdán Mihálytól egy alacsony fehér kancát, nyolc éves: 50 vcf 30 xr.
48. Sámsoni lakos Huszti Sándor vevő, kökényesdi lakos Fülep Ferencről egy szürke két éves csikót: 30 vcf.
49. Ungvári lakos Forgó Chaim vevő, bagosi lakos Szakáll Józseftől egy sárga kancát, öt éves, hóka, Cs S bélyegű: 110 vcf.
50. Óri lakos Dalmadi János vevő, lázári lakos Fentzik Jánostól két csákó ökröt, bélyegtelen nyolc évesek, széles szarvúak: 400 vcf.
51. Sámsoni lakos Hajdú Sándor vevő, kismajtényi lakos Dávid Jánostól egy kis pely herélt hat éves lovat, jobb hátulsó farán K bélyegű: 80 vcf.
52. Ungvári lakos Forgó Chaim vevő, rozsályi lakos Főcsák Istvántól egy pely hat éves herélt lovat, háta fehéres: 70 vcf.
53. Nyiradonyi lakos Kis József vevő, izraelita, madarászi lakos Tusán Jánostól egy vén tehenet, szopós üsző borjával: 118 vcf.
54. Borsod vármegyei sályi lakos Schwarcz Sámuel vevő, bodpaládi lakos Turi Gáspártól egy két éves csikó kancát, fekete szőrű, hódas homlokú és orrú, jobb szemre csóka: 45 vcf.
55. Nyírmeggyesi lakos Szentmiklósi Pál vevő, szatmárhegyi lakos Burján Páltól egy alacsony fakó herélt lovat, nyolc éves: 46 vcf 30 xr.
56. Szabolcs vármegyei kenézi lakos Fazekas Simon vevő, jánki lakos Gyulai Mihálytól két kis szürke hegyes, egy éves borjút, heréltek: 95 vcf.
57. Érkenézi lakos Ternován János vevő, amaci lakos Varga Józseftől két meddő tehenet, 4 évesek, egyik szőke, másik kék szőrű: 155 vcf.
58. Gencsi lakos Marinka Sándor vevő, mátészalkai lakos Isó Istvántól egy fekete kanca nyolc éves lovat, hátulsó két lába kesely, fehéres homlokú: 56 vcf.
59. Borsod megyei sályi lakos Schwarcz Sámuel vevő, kis hodosi lakos Orosz Györgytől egy fias kanca lovat, seregély szőrűt, hat éves, három lába kesely: 74 vcf.
60. Bihar vármegyei monostorpályi lakos Asztalos Mihály vevő, csengeri lakos Szabó Istvántól egy ellős szőke, három éves sárga szarvú tehenet: 102 vcf.
61. Érkávási lakos Huszár Mihály vevő, kocsordi lakos Korpás Józseftől egy pely kanca lovat, jegyetlen, tizenkét éves, hosszú serényű és farkú: 64 vcf.
62. Érkenézi lakos Holhós Ilyés vevő, tisztaberki lakos Fóris Lajostól egy esztendő daru szőrű horgas szarvú üsző borjút: 41 vcf.
63. Monostorpályi lakos Halász Mihály vevő, szatmári lakos Nagy utcai Szathmári Jánostól, aki földműves, egy kis fias öt éves tehenet, szőke villás szarvú, veres borjas: 123 vcf.
64. Monostorpályi lakos Kondor András vevő, kiskolcsi lakos Győri Ferencről egy tehen, öt éves szőke, hegyes: 105 vcf.
65. Érkenézi lakos Ternován János vevő, szatmárihegyi lakos Szücs Györgynétől egy négy éves tehen, daru szőrű, kajla szarvú: 72 vcf.
66. Borsod megyei sályi lakos Shwarcz Sámuel vevő, óvári lakos Kacz Mártontól egy két éves setét pely csikót, herélt: 100 vcf.

67. Pócsi lakos Izrael József vevő, atyai lakos Kanizsai Sándortól egy pely herélt lovat, fehéres homlokú és hátgerincű, nyolc éves: 55 vcfr.
68. Pócsi lakos Izrael József vevő, atyai lakos Gyarmati Gábortól egy világos pely hét éves herélt lovat, nyeregtréses, és egy setét pely öt éves fehéres hátú lovat: 115 vcfr.
69. Borsod megyei sályi lakos Schwarcz Sámuel vevő, jánki lakos Becs Istvántól egy fakó csődör esztendőcsikót, homloka fehéres: 70 vcfr.
70. Nagykárolyi lakos Kihány József vevő, batizi lakos Kozma Lászlótól egy pely kanca nyolc éves lovat: 68 vcfr.
71. Gencsi lakos Bujdosó Ferenc vevő, matolcsi lakos Agoston Sámueltól, egy idős pely kanca lovat: 37 vcfr 30 xr.
72. Monostorpályi lakos Asztalos István vevő, gyügyei lakos Kis Jánostól egy kis fias veres borjas hét éves tehenet, daru szőrű, bogár szarvú, jobb füle jegyes és a borjának is: 117 vcfr.
73. Érseléndi lakos Pap György vevő, vetési lakos Pap Jánostól egy szőke hegyes tehenet, bal füle csonka, hét éves, gyenge ökör borjával, az is hasított fülű: 137 vcfr.
74. Érseléndi lakos Pap György vevő, dobi lakos Váradi Mihálytól egy szőke esztendőcsikó borjút, jobb füle jegyes: 35 vcfr.
75. Monostorpályi lakos Kondor András vevő, óvári lakos Godácsi Jánostól egy tehenet, négy éves, szőke szőrű csákó szarvú: 75 vcfr.
76. Kávási lakos özv. Balog Pálné vevő, győrteleki lakos Oláj Pétertől egy négy éves kanca csikót, pely: 45 vcfr.
77. Nagykárolyi lakos Gindele Antal vevő, tyukodi lakos Balog Jánostól egy sárga kender hajú herélt 13 éves lovat: 53 vcfr.
78. Monostorpályi lakos Tályai József vevő, csaholci lakos Radnóti Mózesztől egy szopós üsző borjas tehenet, öt éves, szőke, fehér szarvú: 80 vcfr.
79. Jármí lakos Zöldhelyi Icik vevő, istvándi lakos Nyíri Páltól egy szennyes szőrű kanca lovat, tavalyi csődör csikójával: 90 vcfr.
80. Jármí lakos Zöldhelyi Icik vevő, lázári lakostól egy deres kanca négy éves lovat, szopós kanca csikójával: 80 vcfr.
81. Monostorpályi lakos Asztalos István vevő, csengerújfalusi lakos Nagy Benjámintól egy szőke csákó tehenet, két füle jegyes, öt éves, szopós veres üsző borjával: 135 vcfr.
82. Jármí lakos Zöldhelyi József vevő, gyügyei lakos Karácsony Mihálytól egy pely nyolc éves nyeregtréses hátú lovat: 60 vcfr.
83. Monostorpályi lakos Halász Mihály vevő, pátyodi lakos Sustyák Jánostól egy szőke fias tehenet, három éves, üsző borjával: 130 vcfr.
84. Érkenézi lakos Fazekas László vevő, tisztaberki lakos Szilágyi Ferenctől két ökör borjút, rugott, kékes szőrű, egyik högyes, másik fennálló szarvú: 87 vcfr.
85. Érkenézi lakos Fazekas László vevő, csegöldi lakos Tóth Mihálytól két ökörborjút, esztendőcsikó, szőke szőrű, hegyes szarvú: 107 vcfr.
86. Érkenézi lakos Halkós Ilyés vevő, dobi lakos Fehér Istvántól egy szőke fennálló szarvú üsző borjút: 45 vcfr.
87. Érseléndi lakos Pap György vevő, csengeri lakos Pap Józseftől egy kék szőrű, fennálló szarvú tehenet, nyolc éves, szapós veres ökör borjával.
88. Érseléndi lakos Pap György vevő, szamosbecsi lakos Szénási Antaltól egy csákó hét éves szőke, fehér szarvú tehenet, szopós üsző borjával: 150 vcfr.
89. Rápolti lakos Kanálos László cigány vevő, szatmárnémeti lakos Mezei Györgytől egy deres csődör csikót, másfél éves: 29 vcfr.
90. Monostorpályi lakos Tályai József vevő, őri lakos Izrael Májlektől egy éves üsző borjút, szőke hegyes szarvú: 35 vcfr.
91. Monostorpályi lakos Kovács József vevő, szatmárnémeti lakos Rekettye soron lakó Almási Jánostól két ökröt, hét éves fenn álló hegyes szarvú egyik, szőke, daru szőrű a másik: 285 vcfr.
92. Monostorpályi lakos Halász Mihály vevő, batizi lakos Pap Dánieltől két tehenet, egyik fias, másik ellős, mindkettő szőke, hat éves: 275 vcfr.

93. Monostorpályi lakos Asztalos Mihály vevő, Szatmáron Nagy utcán lakó Sztárai István csizmadiától egy hat éves tehenet, hét hetes borjával, szőke, csákó: 124 vcf.
94. Pócsi lakos Izrael József vevő, szatmárnémeti lakos Mezei Györgytől egy setét pely nyolc éves fehères hátú, herélt lovat: 58 vcf.
95. Pócsi lakos Izrael József vevő, csegöldi lakos Kovács Andrástól egy pely két éves csödör csikót, bal szemé hályogos: 50 vcf.
96. Érkenézi lakos Holhós Ilyés vevő, csegöldi lakos Sopronyi Györgytől egy éves szőke fennálló szarvú üsző borjút: 30 vcf.
97. Érkenézi lakos Holhos Ilyés vevő, Mindszenti lakos Kis Jánostól egy éves hegyes szarvú szőke üsző borjút: 31 vcf.
98. Jármí lakos Izrael Izsák vevő, batizi lakos Kálmán Mózesstől egy setét pely kanca lovat, négy éves: 119 vcf 30 xr.
99. Monostorpályi lakos Kovács József vevő, lázári lakos Móses Ferentől egy meddő tehenet, szőke, fennálló szarvú, jobb füle jegyes: 95 vcf.
100. Monostorpályi lakos Kovács József vevő, kispaládi lakos Olajos Ferentől egy szőke meddő tehenet, fekete sárgás szarvú, nyolc éves: 86 vcf.
101. Demecseri lakos Veisz Káin vevő, nagykárolyi lakos Madai Györgytől egy fekete herélt hét éves lovat: 50 vcf.
102. Bihar megyei bogoszlói lakos MórícZ János vevő, matolcsi lakos Szabó Andrástól egy pely kanca nyolc éves lovat I A bélyegű, hátulsó bal lába pókos: 76 vcf.
103. Paposi lakos Zilber Ferenc vevő, patóházi lakos Nagy Andrástól két lovat, egy csikót, egyik pely herélt koros, fehères hátú, esméretlen cifra bélyegű, másik fekete kanca, tarka hátú hét éves, egy kis szopós csödör csikóval: 135 vcf 30 xr.
104. Börvelyi lakos Óbis Péter vevő, patóházi lakos Kánya Istvántól egy pely herélt harmadfű lovat, jobb alsó lába kesely: 100 vcf.
105. Vajai lakos Farkas Ferenc izraelita vevő, nagyszekeresi lakos Mohácsi Pétertől egy kis sárga herélt lovat, farkas harapta fehères hátú: 38 vcf 30 xr.
106. Hajdúdorogi lakos Goldstein Sámuel vevő, csengeri lakos Kaufman Jákóbtól egy tehenet, 8 éves, szőke kis üsző borjával: 43 vcf.
107. Borsod vármegyei szalonnai Kohn Jakab vevő, császlai lakos Varga Istvántól egy világos pely kanca lovat, hátulsó jobb lába kesely, hat éves: 44 vcf.
108. Túrterebesi lakos Fock Ferenc postamester vevő, mátészalkai lakos Fogarasi Józseftől egy három éves csikót, setét pely, kis csillagos homlokú herélt: 51 vcf.
109. Patóházi lakos ifj. Herskovics Jákób vevő, kiskolcsi lakos Nagy Jánostól négy lovat, egyik szürke nyerges, hét éves, a többi pely három éves, mind a négy herélt: 520 vcf.
110. Bogoszlói lakos Nagy József vevő, matolcsi lakos Széles Pétertől két csikót, két éves kancát, egyik sárga, másik világos pely, kis holdas homlokú: 114 vcf.
111. Gávai lakos Efraim Freund vevő, csengeri lakos Szabó Istvántól két ökröt, kilenc éves szőke, egyiknek szarván V forma bélyeg, másik hasított fülű: 258 vcf.
112. Mátészalkai lakos Isó István vevő, fülesdi lakos Szegedi Mátyástól egy barna pely kancát, két éves csikót: 41 vcf.
113. Szabolcs vármegyei laskodi lakos Engel Mihály vevő, nagyhódosi lakos Kanisai Sándortól három herélt barna pely lovat, kettő négy, egy hat éves, egyiken H, másikon B bélyeg: 295 vcf.
114. Lugosi lakos Óser Márton vevő, egi lakos Dávid Józseftől két lovat, egyik fekete herélt nyolc éves, másik egérszörű kanca hét éves: 130 vcf.
115. Bogoszlói lakos MórícZ János vevő, gacsályi lakos Boros Lászlótól két lovat, egyik fekete herélt öt éves, másik setét pely, csödör, két éves: 265 vcf.
116. Pócsi lakos Izrael József vevő, jánki lakos Tóth Jánostól egy pely herélt lovat, 9 éves fehères hátú: 54 vcf.
117. Borsod vármegyei szalonnai lakos Kohn Jakab vevő, hermánszegi lakos Jakab Józseftől egy pely kancát, 6 éves, bal sódorán V K bélyeg: 50 vcf.
118. Érkenézi lakos Belme Ilyés vevő, csengeri lakos Berger Tóbiástól egy harmadfű üszőt, barna fennálló szarvú, ismét más harmadfű barna üszőt A bélyegűt: 135 vcf.

119. Érseléndi lakos Fehér Mihály vevő, izraelita, csegöldi lakos Tarcza Mihálytól két szőke ökröt, fennálló szarvú, hat éves, egyik hasított fülű: 345 vcf.
120. Érseléndi lakos Fehér Mihály izraelita vevő, kismajtényi lakos Botos Zsigmondtól két szőke hét éves ökröt, fehér szarvú: 345 vcf.
121. Demecseri lakos Bernát Izsák vevő, szatmárnémeti lakos Rác Lajostól két herélt pely nyolc éves lovat, egyik fehères hátú: 300 vcf.
122. Szabolcs megyei jákói lakos Barna József vevő, óvári lakos Szilágyi Ferenc úrtól egy fekete öt éves herélt lovat: 70 vcf.
123. Bogyoszlói lakos Oláh József vevő, matolcsi lakos Balog Károlytól egy alacsony piros pely lovat, herélt, hat éves: 75 vcf.
124. Bogyoszlói lakos Nagy József vevő, patóházi lakos Bogya Lászlótól két kanca csikót, egyik sárga három éves, másik pely két éves: 281 vcf.
125. Szatmári lakos Dunka János vevő, szamosújlaki lakos Ács Istvántól egy pely kanca, öt éves lovat, hátulsó bal körme kesely: 70 vcf.
126. Érkenézi lakos Belme Ilyés vevő, rozsályi lakos Berger Lébitől egy kongó tinót, harmadfű, A D bélyegű: 147 vcf.
127. Borsod megyei szentpéteri lakos vevő, Fancsalszki Ferenc, szatmári lakos Horvát Istvántól két ökr tinót, öt éves, egyik barna, másik szőke: 325 vcf.
128. Csengeri lakos Jákób Ferenc vevő, penyigei lakos Fényes Jakabtól egy fekete kanca idős lovat: 35 vcf.
129. Laskodi lakos Engel Mihály vevő, szatmári lakos idős Horváth Istvántól egy piros pely és egy fekete herélt hat éves lovat: 205 pfr.
130. Mátészalkai lakos Nagy János vevő, Ugozca vármegyei szállósi lakos Mánes Jakabtól 12 darab ökröt, hizottak öszvesen párja: 62 pfr.
131. Madarászi lakos Novák Péter vevő, nagypeleskei lakos Prádi Györgytől egy sárgás herélt hatodfű lovat, csillagos homlokú: 78 vcf.
132. Szatmári lakos Czájger Mózes vevő, csengerújfalusi lakos Tamás Gergelytől két szürke lovat, egyik kanca kilenc éves, másik herélt 10 éves: 300 vcf.
133. Madarászi lakos Mózer Mihály vevő, kisari lakos Tót Zsigmondtól egy fekete kanca lovat, hét éves, alacsony széles termetű: 74 vcf.
134. Selényi lakos Fehér Mihály vevő, dobi lakos Tasi Ferentől két horgas terepély ökröt, 10 éves formák, 329 vcf. Sz forma bélyegű.
135. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, nyírcsaholyi lakos Sváb Mihálytól két ökröt, fennálló szarvú, nyolcadfű: 338 vcf.
136. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, jánki lakos Sándor Lászlótól egy vasderes herélt hét éves lovat: 69 vcf.
137. Bogyoszlói Kupás Mihály vevő, csengeri lakos Pályi Józseftől egy pely herélt fehères hátú nyolc éves lovat: 60 vcf.
138. Bogyoszlói Nagy József vevő, Szatmár megyei berendi lakos Medjesi Györgytől egy pely kanca nyolc éves lovat: 35 vcf.
139. Érselyeni lakos Dobos György vevő, zsarolyáni lakos Cséke Áron úrtól egy herélt pely lovat, három éves: 110 vcf.
140. Nagyszekeresi lakos Mohácsi Péter vevő, Közép Szolnok vármegyei újnemet lakos Darvai István úrtól egy vasderes herélt kilenc éves lovat: 60 vcf.
141. Demecseri lakos Hajnal János vevő, géci lakos Péchi István százados úrtól egy setét pely kanca nyolc éves 14 markos lovat: 39 vcf.
142. Börvelyi lakos Balog Lajos vevő, bagosi lakos Suta Jánostól egy pely csikót, négy évest, herélt, hátulsó jobb lába kesely, és egy fekete öt éves herélt lovat, két hátulsó lába kesely: 315 vcf.
143. Mándi lakos Farkas Ábrahám vevő, zsadányi lakos Stern Demetertől egy alacsony termetű, feketés barna, szamar orrú, herélt lovat, hét éves, tarka hátú: 50 vcf.
144. Bogyoszlói lakos Kupás Mihály vevő, petei lakos Pap Jánostól egy szepe szürke herélt lovat, fekete pecsés orrú, 10 éves: 48 vcf.
145. Balsai lakos Csombók Ferenc vevő, nagymajtényi lakos Tzepp Jánostól egy négy napos szopós kisborjas tehenet, hat éves, szőke fennálló szarvú: 168 vcf.

146. Szabolcs vármegyei berceli lakos Veisz Lőrinc vevő csengeri lakos Veres Józseftől egy szőke hét éves fennálló tarka szarvú tehenet, kanca veres borjával P G bélyegű: 122 vcf.
147. Berceli Veisz Lőrinc vevő, szentmártoni lakos Molnár Lászlótól egy meddő tehenet, öreg, fakós szőrű, csákós szarvú: 70 vcf.
148. Balsai lakos Csombók József vevő, kiskolcsi lakos Tót Józseftől két ökör tinót, két éves, fennálló szarvú, egyiknek bal füle hasított: 214 vcf.
149. Berceli lakos Veisz Lőrinc vevő, kismaményi lakos Simai Antaltól egy negyedfű tinót, kanca, fehér szőrű és szarvú, megyin egy kis szűmőcs van: 107 vcf.
150. Szabolcs vármegyei kéki lakos Káté Lajos vevő, pátyodi lakos Holinda Jánostól egy herélt fekete nyolc éves fehéres hátú lovat: 34 vcf.
151. Ilki lakos Lakatos Gy. vevő, kasodi lakos Halász Mihálytól egy nyolc éves barna pely herélt lovat, egyik füle hasított: 115 vcf.
152. Szabolcs megyei litkei lakos Márton András vevő, zsadányi lakos Fábíán Mihálytól egy pely herélt lovat, 9 éves: 66 vcf.
153. Ungvári lakos Káin Herskovics vevő, szatmárnémeti lakos Szabó Jánostól Bors utcában lakik, egy mocskos herélt hét éves lovat, csillagos homlokú, fecskés orrú, H bélyegű: 110 vcf.
154. Jármí lakos Lébi Mózes vevő, szatmári lakos Sós Jánostól két lovat, egyik szürke kanca, másik pely herélt, 6 éves: 200 vcf.
155. Iklódi lakos Mózes Icik vevő, piskárkosi lakos Kovács Györgytől egy sárga herélt nyolc éves lovat: 109 vcf.
156. Szabolcs vármegyei bátori lakos Vadon Imre vevő, nagypaládi lakos Pap Györgytől egy három éves fekete csődör csikót: 58 vcf.
157. Ungvári lakos Kain Herskovics vevő, cégénydányádi lakos Nagy Mihálytól egy barna pely hat éves herélt lovat, hátul R L elől Z bélyegű: 150 vcf 30 xr.
158. Nyírmeggyesi lakos Szondi Sándor vevő, szentmiklósi lakos Kis Ferenctől egy négy éves pely kanca csikót: 132 vcf.
159. Mátészalkai lakos Deutsch Farkas vevő, szatmári lakos Kapusi Andrásztól szíjártó piacon lakik, egy pely kanca tarka hátú nyolc éves lovat, herélt: 30 pfr.
160. Beregszászi lakos Rác Péter úr biztosa Tóbián Ábrahám vevő, kasodi lakos Halász Mihálytól egy négy éves herélt pely lovat, csillagos homlokú, vágott orrú, B K bélyegű: 70 vcf.
161. Kéki lakos Káté Lajos vevő, sonkádi lakos Balog Józseftől egy kanca kilenc éves barna pely lovat: 29 vcf.
162. Balsán lakó Király János vevő, dobi lakos Vas Andrásztól két ökört, egyiknek bal füle behasítva, hét éves, sárga szarvú, kékes szőrű: 500 vcf.
163. Nyíradonyi lakos Barnáz Ferenc vevő, királydaróci lakos Tamás Mihálytól egy szőke meddő tehenet, hegyes szarvú: 107 vcf.
164. Balsai lakos Csombók József vevő, simai lakos Kis Páltól két ökör, hét éves, egyik villás kék szőrű, másik fenn álló szarvú szőke: 410 vcf.
165. Pócsi lakos Izrael József vevő, simai lakos Póti Istvántól egy pely herélt négy éves lovat, Z J bélyegű: 90 vcf.
166. Bátori lakos Harcsa Mihály vevő, csegöldi lakos Peti Andrásztól egy sárga csődört, negyedfű: 51 vcf.
167. Gávai lakos Bacsó György vevő, csengeri lakos Fehér Bénéjántól két ökört, öt éves, szőke, fejér szarvú, csákó: 384 vcf.
168. Litkei lakos Márton András vevő, ricsei lakos Garda Istvántól egy pely lovat, nyolc éves, herélt, fehér fótos hátú: 88 vcf.
169. Bátori lakos Simkovics János vevő, császlói lakos Pap Jánostól egy sárga herélt lovat, holdas homlokú öreg: 30 vcf.
170. Vencsellői lakos Dávid József Klein vevő, csaholci lakos Farkas Jákóbtól két pely herélt lovat, nyolc — kilenc évesek, egyiknek jobb füle hasított, másiknak bal szemén egy termés: 95 vcf.
171. Ilki lakos Lakatos György vevő, domahidai lakos Kávási Jánostól egy fekete kancát, hét éves, jobb sódorán esmérletlen bélyeg, homlokán egy kis csillag: 75 vcf.

172. Kántorjánosi lakos Lőrinc Sándor vevő, gyűgyei lakos Isszer Izsáktól egy fakó szőrű kancát, hét éves, félszemű: 46 vcf.
173. Jármí lakos Lébi Mózes vevő, gacsályi lakos Székely Lajostól, egy pely kanca lovat, nyolc éves, deres homlokú, bongyor sörényű, hátulsó lába balkörmös: 95 vcf.
174. Mátészalkai lakos Isó István vevő, gacsályi lakos Módis Imrétől egy pely herélt koros lovat: 30 vcf.
175. Ópályi lakos Barta Sándor vevő, gacsályi lakos Éliás Mártontól egy fekete herélt nyolc éves lovat.
176. Sályi lakos Rafáel Jákób vevő, nagypeleskei lakos Balás Ferentől egy szegsárga holdas homlokú herélt lovat, koros kised ló: 18 vcf.
177. Csengeri lakos Blum Ferenc vevő, batizi lakos Andorkó Mihálytól egy pely félszemű tarka hátú kilenc éves lovat: 60 vcf.
178. Gencsi lakos Erdélyi György vevő, Közép Szolnok megyei újnemeti lakos Szilágyi Lászlótól két daru ökröt, nyolc évesek: 197 vcf.
179. Nagyszekerési lakos Jákób Friedmann vevő, atyai lakos Barna Jakabtól egy kis fekete herélt lovat, öt éves, háta fehér fótos: 50 vcf.
180. Börvelyi lakos Gál Péter vevő, Szebenből való és Kasodon juhokat legeltető Zéh Juontól egy kis herélt fekete három éves lovat: 30 vcf.
181. Zólyom vármegyei lehotai lakos Skultéti András vevő, darai lakos Gabona Jánostól egy setét pely herélt lovat, kilenc éves, K bélyegű: 95 vcf.

Az 1849 augusztusában Világosnál történt fegyverletétel után az alkotmányellenes császári intézkedések lassan jutottak el Szatmár megyébe s annak helységeibe. Szatmár megye kerületi főispánja Uray Bálint⁵⁵ (1847-ig csengeri közbirtokos) lett, megyefőnök pedig Kende Zsigmond. Az ő intézkedések már szeptemberben kihirdették Csengerben is, ti., hogy „a szerencsétlen, elámított, félrevezetett haza és megcsalattott nemzetből a pártütés legyőzött... a törvény, rend és béke, vagyon és személy bátorság helyre állott, s ily szellemben folytonosan a népet tartani, a forradalom alatt felcsigázott szenvedélyeket, ábrándokat a törvény korlátai közé visszavezetni” kötelesek a világi és egyházi vezetők.

Jóllehet gróf Zichy Ferenc cs. kir. országos főbiztos szeptember 18-án kiadott rendelete értelmében „az országban minden nemű gyülekezések tartása tilos”, ennek ellenére a vásárt Csengerben még november 2-án is megtartották, csak ettől kezdve szünetel a hivatalos rendeletek szigorúsága miatt a vásárok tartása, egészen 1850. március 22-ig.

1849. őszétől kezdve Szuhányi Ferentől teljes joggal átvette Májer Mihály a regale jövedelmeinek használatát s a november 8-án tilalom ellenére tartott gyűlésben kelt irat kortörténeti szempontból is teljes képet ad a helyzetről:

„Májer Mihály regalei hasznóbérlő folyó évi (1849) október hó 12-én beadván egy rövid folyamodást ezen városi gyűlés elibe, az idők s események miatti kártalanítása eránt, mely jelen földesúri gyűlés elibe utasított, hova minden vidékeken lakó itteni birtokosok is oly formán hivattak meg, hogy a meg nem jelenők is a többség végzését elfogadni kötelesek: fontolóra vétetvén ezen rövid kérelem, mely is szóval a jelen földesúri gyűlés előtt hasznóbérlő által bővebben kimagyarázott, meggyőződött abban a többség, hogy részére ismét engedményt kell adni, ily okoknál fogva:

1. Köztudomás szerént ily váratlan, előre nem is gyanítható mostoha országos viszonyok időszakában, hason esetekben közönségesen az engedmények másutt sem tagadtattak meg.

2. Múlt 1848-ik évi kedvezőbb körülmények közt az évenkénti 2358 pfr. hasznóbérlőből 430 pfr. relaxáltattott: miért ne lehetne tehát a mostani szűkebb és mostohább

időben ismét engedményt adni, miután folyó 1849. évi három angáriát relaxata és hiány nélkül a haszonbérő teljesítette.

3. Tagadhatatlan igazság, hogy mennél szűkebb a pénz és gazdasági természetű, annál kevesebb a pénzes étel, és italbeli *consumptio*, mely egyik nevezetes ága a haszonbéri jövedelemnek, és így jelen esetben is szembevetendő a haszonbéri jövedelemnek nagy megcsökkenése.

4. Ha újabb árverés alá bocsátatna is a regale, mely esetre nézve már múlt 1848-ik évi december 3-i földesúri gyűlésben nyíltan kimondatott, hogy a mostani zavaros időszakban a szerződési kötés sem követeltethetik a lemondó haszonbérőn, előre képzelhető, hogy a jelenlegihez képest alig félannyira menne, már pedig arra három évi idő eltelése kívántatna, mely idő alatt, ha időközben kedvezőbb és derültebb változás állana elő, három év alatt lehet, hogy a birtokosságnak a felyebb nem rugtatandó haszonbérből több vesztesége következhetne, mint a még hátra lévő egy és egyfertály évi relaxata.

5. Megjegyezni való, hogy a haszonbérő drága pénzen sok italokat szerzett be és sok érvénytelen bankjegyek veszték rajta, úgy némely *praevaricatorok* miatt is érthető károkat szokott szenvedni: ezen okok és körülmények arra birták e jeles gyűlésben lévő nagyszámú birtokosokat, hogy közmegegyezésből mind a jelen évi hátra lévő negyedik, mind a következő 1850. évi haszonbérnek fele részét elengedték. Mi szerént folyó évi negyedik angária lészen 589 pfrt 30 xrnak a fele; 294 pfr 45 xr. Jövő 1850. évi haszonbér pedig 2358 pfrtnak fele: úgymint 1179 pfr. öszvesen egy évre, meghagyatván egyszersmind a helybéli előljáróknak a *praevaricatorok*rai szoros felügyelés és azoknak szigorú büntetésük. A haszonbérőltől pedig viszont méltányoltatván az alkalmas italoknak és húsoknak illendő áron és mértékkel kiszolgáltatások."

1850-ből a május 10-én, 31-én és június 28-án megtartott három vásárról maradtak fent átírási feljegyzések; jöllehet ebben az évben március 22-én (a talló mezőn tartatott vásár), április 26-án (az ugarmezőn) és szeptember 5-én (a tallón) is volt vásár. A gazdát cserélt szarvasmarhák és lovak feljegyzése az előbbiekhöz hasonló fontos és érdekes adatokat tartalmaz:

1850

1. Csengeri lakos Szeles Aron vevő, szatmári lakos Nagy új utcán lakó Somogyi Lajostól egy fekete mocskos, hat éves herélt lovat, tarka hátú, két heti felelet alatt: 30 pfr.
2. Kaploni lakos Spicz József vevő, szatmárnémeti lakos Holt Szamos parton lakó Jenei Mihály szántóvetőtől egy három éves üsző tinót, szőke, kajla szarvút: 65 vcfr.
3. Kaploni lakos Spicz József vevő, csengeri lakos Simon Józseftől egy kis kajla tehenet, nyolc éves forma, szőke szőrű: 54 vcfr.
4. Homoki lakos Braun Mendli vevő, Ugocea megyei túrterebesi lakos Farkas Móztól egy deres kanca lovat, négy éves, és egy fekete kanca három éves lovat, egy pely kanca két éves csikót meg egy sárga hódas fejű két éveset: 167 vcfr.
5. Apai lakos Jákób József vevő, komlódtótfalusi lakos Márton Józseftől egy egé szőrű pely lovat, herélt, öt éves: 85 vcfr.
6. Vajai lakos Horvát Péter vevő, Bihar vármegye bodonosi lakos Oláh Mihálytól egy nyolc éves világos pely kancát, vak, fehéres hátú: 5 pfr.
7. Kéki lakos Káté György vevő, nagyszekeresi lakos Koszta Lászlótól egy sárga herélt 12 éves lovat, fehér csillagos homlokú, fehéres hátú: 10 pfr.
8. Litkei lakos Isák Mózes vevő, hiripi lakos Medjesi Páltól egy esztendő ökor borjút, vadgalamb szőrűt: 30 vcfr.
9. Litkei lakos vevő Izsák Mózes darai lakos Halász Jánostól egy éves kékes szőrű ökröt, a jobb füle hasított: 38 vcfr.
10. Litkei lakos Izsák Mózes vevő, szamoskőródi lakos Gergely Györgytől egy esztendő ökorborjút, fakó szőrűt: 45 vcfr.

11. Szabolcs megyei dögei lakos Csatlós István vevő, kiskolcsi lakos Nagy Józseftől két ökröt, hetedfű, csákó szarvú: 300 vcf.
12. Bereg vármegyei csefalvi lakos Ketzner József vevő, ombodi lakos Szabó Gábertől két ökor tinót, két évesek, egyik szőke, másik barna: 108 vcf.
13. Balsai lakos Pásztor György vevő, Közép Szolnok megyei ákosi lakos Kosztin Demetertől két ökröt, öt éves, csákó szarvú, szőkés és daru szőrű: 295 vcf.
14. Sámsoni lakos Kis Mihály vevő zsidó székgazda, vetési lakos Libotyán Pétertől egy riska tehenet, idős tarkás, homályos: 49 vcf.
15. Debreceni lakos Péntek István vevő, bodpaládi lakos Szikszó Gergelytől két ökröt, hét évesek, egyik súlyos nyakú: 280 vcf.
16. Debreceni lakos Péntek István vevő, magosligeti lakos Kis Györgytől egy szőke tehenet, 9 éves, csákó szarvú, meddő: 77 vcf.
17. Penészleki lakos Tamás Mihály vevő, lázári lakos Jáger Jánostól két ökröt, hat évesek, kék szőrű, rövid szarvú: 195 vcf.
18. Sátoraljaújhelyi Stein Jakob vevő, nagypeleskei lakos Olajos Zsigmondtól egy öt éves fekete kancát, kesely farkú: 100 vcf.
19. Jánki lakos Török István cserébe vett fehérgyarmati lakos Farkas Pétertől egy sárga hóka fehères hátú nyolc éves herélt lovat, 15 vcf-tal megtoldta.
20. Fehérgyarmati lakos Farkas Péter cserébe vett jánki lakostól Török Istvántól egy öt éves pely kanca lovat, hátulsó két sarka kesely.
21. Zemplén megyei szörnyegi lakos Neuman Ábrahám vevő, Szatmár megyei oláhgyúri lakostól Hudáktól egy tinót, öt éves, daru szőrű, fehér szarvú: 10 vcf.
22. Kántorjánosi lakos Salamon Ábrahám vevő, dobrácapáti lakos Vajda Ferencről két sodros szarvú ökröt, kilenc évesek, egyik súlyos nyakú: 270 vcf.
23. Szatmári lakos Barta József vevő, kálmándi lakos Sitli Józseftől, egy pely csikós kancát, nyolcadfű, M S bélyegű, két heti felelet alatt adódott, hogy nem száraz kehes: 105 vcf.
24. Debreceni lakos Péntek István vevő, patóházi lakos Kis Mihálytól egy negyedfű kanca tinót, daru szőrű, csákó szarvú: 63 vcf.
25. Zemplén vármegyei tokaji lakos Czakker Salamon vevő, bagosi lakostól három ökröt és egy tehenet, Vetésből két ökröt, Szamosbecsről két ökröt, Gécből két ökröt, Császlóból két ökröt, Szatmárról két ökröt: mind egészséges helyekről való vágó marhák, öszvesen 14 darab: 1579 vcf.
26. Debreceni lakos Péntek István vevő, batizvasvári lakos Bumbulucz Jánostól egy meddő tehenet, nyolcadfű, daruszőrű, kajla szarvú: 67 vcf.
27. Litkei lakos Bacskai József vevő, Szatmár megyei sári lakos Kása Lászlótól egy negyedfű csákó szőke tinót: 110 vcf.
28. Litkei lakos Bacskai József vevő, krassói lakos Szeremi Lászlótól egy harmadfű perge szarvú tinót, kékes szőrű: 41 vcf.
29. Zemplén megyei székelyi lakos Dávid Herskovics vevő, amaci lakos Nagy Jánostól két ökor borjút, két éves, szőkék: 120 vcf.
30. Litkei lakos vevő, nagypaládi lakos Rosenberg Lázártól egy két éves ökor tinót, szőke, csákó, harmadfű: 50 vcf.
31. Székelyi lakos Herskovics Dávid vevő, pettyéni lakos Medjesi Páltól egy harmadfű ökor tinót, szőke szőrű, fekete szarvú: 48 vcf.
32. Szabolcs megyei timári lakos Gutman József vevő, pettyéni lakos Grossman Dávidtól két üsző tinót, negyedfű, egyik szőke, másik barna, villás szarvú: 45 vcf.
33. Debreceni lakos Gyarmati János vevő, hiripi lakos Balla Györgytől egy daru szőrű, fekete szarvú, csákó két éves meddő tehenet: 87 vcf.
34. Debreceni lakos Gyarmati János vevő, kispaládi lakos Török Károlytól egy csákó szarvú hét éves meddő tehenet: 72 vcf.
35. Debreceni lakos Gyarmati János vevő, vetési lakos Ferenczi Pétertől egy kékes szőrű, nyolcadfű meddő tehenet: 82 vcf 30 xr.
36. Debreceni lakos Gyarmati János vevő, vetési lakos Szabó Mihálytól egy szőke csákó tehenet: 74 vcf.

37. Debreceni lakos Gyarmati János géresi lakos Jakab Sándortól egy ötödfű szőke, csákó tehenet: 55 vcf.
38. Debreceni lakos Hajdú Gábor vevő, simai lakos Szróli Jákóbtól, izraelita, egy nyolcadfű ökröt, egy csonka szarvú tehenet, szőke: az ökör 115 vcf. a tehen 92 vcf.
39. Debreceni lakos Hajdú Gábor vevő, szatmári lakos Prága György úr cselédjétől, Szilágyi Györgyné főzötől, egy fakó tehenet, veres bika borjával: 120 vcf.
40. Debreceni lakos Kerek János vevő, csengeri lakos Lőrincz Lázár zsidótól, egy tehenet, szőke, csákó, nyolc éves: 90 vcf.
41. Debreceni lakos Kerek János vevő, fehérgyarmati lakos Miski Ferentől, egy szőke tehenet, csákó, 8 éves: 90 vcf.
42. Debreceni lakos Kerek János vevő, szatmári lakos Szilvási Jánostól két ökröt, kilenc éves, szőke, csákó: 225 vcf.
43. Debreceni lakos Kerek János vevő, kiskolcsi lakos Décsi Istvántól egy tehenet, szőke, kajla: 93 vcf.
44. Debreceni lakos Kerek János vevő, ricsei lakos Darida Józseftől egy tehenet, nyolc éves szőke, kajla: 90 vcf.
45. Újhelyi lakos Stein Jákób vevő, krassói lakos Tarczai Károlytól, egy világos pely, herélt öt éves lovat, 50 pfr, és egy fakós kanca három évest: 20 vcf.
46. Érseleádi lakos Kele György vevő, madarászi lakos Szilágyi Lászlótól négy ökröt, kettő nyolc, kettő hét éves, szőke, kettő ösméretlen bélyegű: 675 vcf.
47. Madai lakos Feldman Mózes vevő, zajtai lakos Herman Józseftől egy szőke idős tehenet, fennálló szarvú: 50 vcf.
48. Madai lakos Feldman Mózes vevő, szatmári lakos Kardos Lászlótól egy tehenet, idős, kékes szőrű, hegyes szarvú, B forma bélyeggel: 51 vcf.
49. Sámsoni lakos Mihály Reuch vevő, szatmári lakos Kovács Istvántól két ökröt, idős: 135 vcf.
50. Sámsoni lakos Mihály Reuch vevő, madarászi lakos Székely Istvántól egy tinót, harmadfű: 40 vcf.
51. Sámsoni lakos Mihály Reuch vevő, józsefházi lakos Ács Györgytől egy tinót, negyedfű: 40 vcf.
52. Debreceni lakos Péntek István vevő, batizi lakos Marosán Mihálytól négy ökröt, koros, kettő homály, egy szőke, egy barna: 512 vcf 30 xr.
53. Debreceni lakos Péntek István vevő, kölcsei lakos Horvát Miklóstól egy tehenet, csákó, szőke, H J bélyegű: 115 vcf.
54. Sátoraljaújhelyi lakos Stein Jakab vevő, tatárfalvi lakos Jenei Istvántól egy fekete herélt hét éves lovat, és egy szürke hat éves heréltet: 142 vcf.
55. Debreceni lakos vevő, Böszörményi István, orozsfalusi lakos Kis Makaritól négy ökröt, hét évesek, kettő darus szőrű, kajla, kettő szőke hegyes: 510 vcf.
56. Darai lakos Katócz József vevő, kótaji lakos Kisbarna Árontól zsidó, egy három éves fekete herélt csikót: 48 vcf.
57. Szatmári lakos Kolozsvári István vevő, kaploni lakos Pap Jánostól egy pely herélt nyolc éves lovat, P J bélyegű: 30 pfr.
58. Szatmári lakos Kolozsvári István vevő, Erdélyi Kirilla madarászi lakostól négy ökröt, kettő hat éves, csákó, kettő nyolc éves fennálló szarvú: Kettő 295 vcf, másik kettő 260 vcf.
59. Újhelyi lakos Stein Jákób vevő, csengeri lakos T. Szuhányi Ferenc úrtól egy szegsárga kancát, négy éves, deres farkú, csillagos homlokú, kesely lábú: 50 vcf.
60. Újhelyi lakos Stein Jakab vevő, csegöldi lakos Csuprák Jánostól egy deres nyolc éves kanca lovat, bal oldalán H bélyeg: 42 vcf.
61. Újhelyi lakos marhakereskedő Frenkel Sámuel vevő, szatmár megyei gazdáktól egészséges helyekről 64 darab sőre ökröt, különböző árakon, szabadon bocsátása ajánlatik.
62. Bihar vármegyei széplaki lakos Lakatos József vevő, fehérgyarmati lakos Farkas Gáspártól egy fekete kanca lovat, hét éves, nyeregöréses hátú, bélyegtelen: 95 vcf.

63. Balsai lakos Dankó György vevő, kölcsei lakos Ormós Péter úr biztosától Iczeniczi Lajostól egy pely herélt koros lovat, bal szemére vak: 60 vcf.
64. Pátyodi lakos Feldman József vevő, hodászi lakos Asszony Gábortól, egy koros pely herélt lovat, nyeregtréses hátú, ösméretlen bélyegű: 31 vcf.
65. Szatmári lakos Oravecz János vevő, bodrogújhelyi lakos Steiner Jákóbtól egy négy éves herélt lovat, pely: 42 vcf.
66. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, izraelita, sárközújlaki Dáncsi Jánostól két ökröt, fehér szarvú, szőke hét éves: 182 vcf.
67. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, szatmári lakos Tóháti Lászlótól két ökröt, 10 éves, szőke: 175 vcf.
68. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, szatmárnémeti lakos Fazekas Györgytől két ökröt, 9 éves, egyik szőke, másik barna: 170 vcf.
69. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, apai lakos Talyán Györgytől két ökröt, nyolcadfű, szőke: 220 vcf.
70. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, aranyosmeggyesi lakos Czinka Flórától egy tehenet nyolc éves, szőke: 56 vcf.
71. Nagyváradi lakos Kun Ignác vevő, szatmárnémeti lakos Nagy utcai Szilvási Mihálytól két ökröt, koros, kékes, egyik hegyes, másik fennálló szarvú: 195 vcf.
72. Mátészalkai lakos Dávid Mózes vevő, esztrói lakos Szabó Gábortól egy lovat, négy éves fakó kanca: 55 vcf.
73. Gömör vármegyei rimaszombati lakos Hudák Mihály vevő, pettyéni lakos Zakhariás Ferentől két ökröt, koros, egyik szőke, másik barna, két tehenet, egyik szőke, másik barna, és két koros másikat, öszvesen: 460 vcf.
74. Rimaszombati Hudák Mihály vevő, szatmári Gyöngyvirág utcai lakos Buzer Lászlótól két ökröt, hét éves, szőke, fehér szarvú: 205 vcf.
75. Gömör vármegyei zádorházi lakos Bőtös Ambrus vevő, méhteledi lakos Tamás Lászlótól két ökröt, hét éves, szőke, sárga szarvú: 272 vcf.
76. Zádorházi lakos Bőtös Ambrus vevő, császlai lakos Jármí József úrtól, három ökröt borjút, egy évesek, szőkék, jobb füleikből ki van véve: öszvesen 90 vcf.
77. Sáros vármegyei somosi lakos Teich Emanuel vevő császlói lakos Jármí József úrtól két ökröt, 7 évest.
78. Kemecsi lakos Laszós Péter vevő, nagypeleskei lakos Baksán Jánostól egy tinót, négy éves kurta farkú, szőke, sebes hátú: 105 vcf.
79. Szabolcs vármegyei eszlári lakos Rosi József vevő, csengeri lakos Dávid Salamontól egy borjas tehenet, öt éves, barna, ösméretlen jegy a farán, borja ökröt, nyolc hetes: 96 vcf.
80. Mátészalkai lakos Dávid Mózes vevő, apai lakos Domján Farkastól egy két éves pely csikót, herélt: 70 vcf.
81. Sámsoni lakos Reich Ábrahám vevő, csengeri lakos Kis Mózesből egy fejős koros szőke tehenet, üsző húsvéti borjával.
82. Bereg vármegyei zápszoni lakos Goldberger Mózes vevő, apai lakos Frank Salamontól egy fekete öt éves tarka hátú herélt lovat: 90 vcf.
83. Zápszoni lakos Szántó Hersli vevő, apai lakos Klein Dávidtól két pely kanca lovat, öt hat évesek, csillagos homlokú pely kanca csikójával, egyiknek hátulsó bal lába kesely: 450 vcf.
84. Zemplén vármegyei rakamazi lakos Labancz György vevő, csengerújfalusi lakos tiszteletes lelkész Márk Ferenc úrtól két ökröt, 7 évesek, egyiknek bal sódarán M bélyeg: 320 vcf.
85. Szalacsi lakos Sidó Ehrenfeld Sámuel vevő, császlói lakos Farkas Lázártól két tehenet, daru, kesely szarvú, hegyes: 160 vcf.
86. Pest vármegyei acsádi lakos Braun Dávid vevő, bagosi lakos Pap Györgytől egy négy éves sárga kancát, hóka homlokút: 110 vcf.
87. Hodászi lakos Áron Dávid vevő, lázári lakos Rojahn Györgytől két ökröt, hét éves, szőke, egyik csonka sárga szarvú: 100 vcf.
88. Váradi lakos Kun Ignác vevő, hodászi lakos Áron Dávidtól két ökröt, kilenc éves, szőke egyik, barna, a másik, egyik kurta farkú: 165 vcf.

89. Gebei lakos Berg Mihály vevő, nagypeleskei lakos Román Jánostól egy ökörtulkot ötödfü csákó szarvú: 132 vcfr 30 xr.
90. Váradi lakos Kun Ignác vevő, csengeri lakos Belényesi Páltól két ökört, 10 éves szőke, csákó szarvú: 200 vcfr.
91. Érseléndi lakos Mezei Káin vevő, kiskolcsi lakos Nagy Andrásztól két ökört, hetedfü, egyik kékes másik szőke, csákó szarvú: 350 vcfr.
92. Érseléndi lakos Mezei Káin vevő, kiskolcsi lakos Kolcsi Flórától két ökört, hat éves, egyik szőke, másik darus szőrű, fehér szarvú, egyik bélyeges: 345 vcfr.
93. Szalacsi lakos Ehrenfeld Samu vevő, csengeri lakos Majtényi Antaltól egy ökörborjút, másfél éves, daru szőrű, vastag szarvú: 32 vcfr.
94. Váradi lakos Kun Ignác vevő, kiszokondi lakos Bus János két ökört, öt éves, csákó szarvú: 195 vcfr.
95. Szárazberki lakos Lévi Sámuel vevő, badalói lakos Salamon Berkótól egy vén pely herélt lovat, fehéres homlokú: 26 vcfr.

A gazdát cserélt állatok vevői és eladóinak lakóhelyei mutatják azt a széles kört, amelyre a csengeri vásár hatóköre kiterjedt.⁵⁶

1851-ben is folyamatosan megtartották a vásárokat, sajnos részletesebb tudósítás nem maradt fenn azokról: január 17-én a városban volt a vásár, — február 7-én az ugarmezőn, — s október 1-én a tallón. Ebben az évben és a következő másfél évben fordult meg Haynau a csengeri nagyvásáron. A népi emlékezés, különösen ökörvásárlásainak botrányairól őrzött meg különböző történeteket napjainkig.⁵⁷

A vásári jövedelmekből való részesedés az eddigi gyakorlathoz hasonló módon történhetett. A földesúri gyűlésekről szóló jegyzőkönyvek megemlítik, hogy 1851. március 4-én Riskó József földesúri jegyzővel számvetést készíttettek az 1836 óta befolyt regalei jövedelemről, amelynek összege huszonnolcezer-hatvan forintot tett ki.⁵⁸ A jövedelemelosztásról készített részletes kimutatást nem ismerjük ebből az időből, de a nagyobb birtokosok 1851-ben 254 anyatelek után kiosztott regale összesen 762 frtot tett ki. Maradt fenn egy lista, mely szerint anyatelkek után 3 frtot fizettek a következőknek:

1. Gróf Teleki-ház	47	pfr	
2. Szuhányi Ferenc	14	pfr	52 xr
3. Fogarassy László	46	„	30 „
4. Jékey Menyhért	32	„	15 „
5. Szeleczky-rész	26	„	15 „
6. Eötvös Mihály	26	pfr	15 xr
7. Szögyényi-rész	25	„	30 „
8. Peley József	3	„	45 „
9. Májer Mihály	46	„	30 „
10. Vetésy Dániel	18	„	
11. Uray Károly	21	„	
12. Szilágyi Dániel	25	„	
13. Uray Ambrus és Zsigmond	12	„	
14. Gróf Károlyi-rész	9	„	
15. Jörös Lajos és János	7	„	30 „
16. Mándy Krisztina	1	„	30 „
17. Kerekes István	7	„	
18. Mátay Antalné	6	„	
19. Kállay László	6	„	45 „
20. Gróf Barkóczi	3	„	

21. Gróf Degenfeld	3	„
22. Sulyok Józsefné	3	„
23. Sulyok János	10	„ 30 „
24. Báthori János	3	„
25. Sulyok Ferenc	3	„
26. Uray József	1	„ 30 „
27. Rosy Mihály	3	„
28. Brandli János	6	„

összesen: 632 Pfr 7 xr.

Ugyanekkor feljegyezték azoknak az ellenszegülőknek (praevaricator) neveit is, akiknek a jussát bent tartották a földesúri pénztárban:

Csáki Miklósné	51	xr
Székely András	1 fr 30	„
Ecsedi Pál	2 fr 24	xr
Kelemen Gáspár	3	„
Hadady Ferenc	2	„
Bihari Sámuel	1	„ 30 „

Ezt a megjegyzést fűzték még hozzá: „Ezen benmaradt tömeg, összesen 632 pfrt 7 xr-hoz hozzászámítandó a kisebb birtokosoknak kiosztandó 129 fr 32 xr. s ez összesen: 762 Pfr.”

Az elnyomatás korának nehéz évei közt az 1852-ik évben megtartott vásárokról nagyon keveset tudunk. Ebben az évben kezdtek az eladásra kerülő állatokra az úgynevezett „régiaikat” kiállítani s január 16-án a piacon volt a vásár; február 6-án Tóth utca végén havas, lucskos időben a mezőn, mivel a főbíró (Jörös Lajos) a piaci vásárnak ellene szegült. Március 10-én Halom utca végén volt a vásár szép tavaszi időben.

Ebben az évben lépett életbe március 31-én főispáni rendelettel az új vásári tarifa, amelynek adatai érdekesen mutatják az egyes vásári portékák sokféleségét: a fent maradt jegyzék arról tudósít, hogy mennyi helypénz kell fizetni különböző árusoknak:

1. Arany, ezüst ékszerárúsok egy négyszögöl helytől	20	xr
2. Külföldi (nem csengeri) prémárulók	15	„
3. Divatárús	8	„
4. Porcelán, külföldi üveg, más finom edényárulók	8	„
5. Rőfös kereskedők, posztót, kartont, gyołcs, selyem s fain szövete- ket árulók	8	„
6. Kész finomabb ruhákat árulók	8	„
7. Mézeskalácsokat árulók, szappanosok, gyertyaárulók	8	„
8. Órásook, szűcsök, tímárok, paplanosok, kalaposok	6	„
9. Ezen cikkeket gyalog árulók s hátukon hordozók fejenként	4	„
10. Vasárosok, rézművesek, fűszerezsek	10	„
11. Közönséges posztó és szűrszabók, suszterek, csizmadiák	6	xr.
12. Könyv és gombkötők, gubások, szijártók, lakatosok, bádagosok, fű- sűsők, kötélverők, esztergályosok, közönséges üvegeket, pipákat árulók	5	„
13. Kádárok, kerékgyártók, asztalosok, szekeresek, szítások, rostások, faedényeket árulók	4	„
14. Ezen cikkeket gyalog árulók s hátukon hordozók fejenként	2	„
15. Egy köszörűs	3	„

16. Egy szekér gyapjú és marha bürtül	8 xr
17. Egy szekér deszka, zséndely, léc, abroncs, épület és mesterembernek való fáért és mészért	4 „
18. Egy szekér hal, csik	4 „
19. Egy szekér szalonna, sertéshús	6 „
20. Egy szekér gabona, tengeri, burgonya	3 „
21. Egy szekér tűzifa, széna, tők, tövis, nád, gyékény, szalma, sás, vessző árulásáért	1 „
22. Egy szekér káposzta, gyümölcs, hagyma, len, kender	2 „
23. Hat akón felül lévő bor, pálinka egy szekértől	2 „
24. Hat akón alól lévőkért	1 „
25. Egy ló vagy szarvasmarha, három éven felül lévő	1 1/2
26. Három éven alól egy évig (egy éven alul nem jár)	1 „
27. Sertés egy éven felül egy darab	1 „
azon alól két süldő	1 „
malac	1/2 „
28. Juh, kecske, egy pár	1 „
két pár bárány, vagy gidó	1/2 „
29. Egy szekér aprómarhától	2 „
tojás, nyers gyümölcs, más élelmiszerek, gyalog árulásért, ha 24 pfrt-ot érnek	1 „
azon alól helypézn nem jár	
30. Kenyér, cipó, perec, sült hús, főtt étel, sütemény árulók fejenként	1 „
31. Véka bére 10 mérőtől	1/4
róf	1 xr
másálás minden másáért	1 „

A Bach-korszak vásári problémáiról közelebbről 1852. március 21-én tartott földesúri gyűlésből értesülünk: „Feljelentődvén az úrbéri viszonyok tárgyában, hogy a csengeri úrbéri pör jelenleg Gebén Szilágyi Antal, gróf Teleky-ház ügyészénél létező, határozatott; a birtokosok részéről tételesen folyamodás a szatmári császári királyi törvényszék elibe, hogy ezen úrbéri pört egész terjedelmében nevezett ügyvéd úr által további lépések tétele végett minél előbb az illető helyre kézbesíttetni méltassa.”

Április 17-én „A T. kir. Táblán régolta eltévedt csengeri erányosító pör felől Tekintetes Fogarassy László földesúri felvigyázó úr szilárd nyomozás után jelentvén, hogy az még 1840 évben Hőgyészi Pál referens által, Kovács Mihály ügyész felügyelése alatt, vétetett fel elsőben a királyi tábla előtt, de azután mind a referens, mind az ügyész Pozsony vármegyében meghaláloztak, és a pör felsőbb ellátása ismét fennakadt. Határozatott: földesúri felvigyázó úr továbbra is megkéretik, hogy az érintett pör előke-
rítésében szíveskedjen, hálás köszönet nyilatkozata mellett, munkálódni.”

Június 27-én „a helybeli közbirtokosok által panaszba tétetvén, hogy mióta Fischer Ignác helyettes vásári haszonbérlő maga részére kivívta, hogy a vásári régiák jövedelmei egyenesen őtet illessék, és a vásári bíróság eltöröltetett, s a földesuraságok részéről a felügyelés is megszűnt, azóta szembetűnő nyeresége van, mely vásáronként 100 frtokat is felülhalad, mivel egy-egy darab szarvasmarháért nemcsak a vidéki, de szokatlanul a helybeli lakosok is 30 váltó xrokat tartoznak vevői és eladói díjképpen a régiákért fizetni, melyeknek regyedrészt (mind előadatott) Schönwald Zsigmond⁵⁹ helybeli seborvos úr szokta szedni a haszonbérlő részén kívül, és továbbá, hogy sok cikkekért a haszonbérlő által a kiszabott megyei tarifát felülhaladó helypézn szedetik, s így a földesúri felvigyázat megszűntével szinte monopólium gyakoroltatik, végeztetett: Vinkler Mihály helybeli jegyzőre bizatik, hogy e tárgyban Tekintetes Uray Endre⁶⁰

közigazgatási főszolgabíró úrhoz készítsen egy folyamodást, hogy ezen rendeltenségeket nyomósan megvizsgálni, és ha lehet szép móddal orvosolni, vagy ha törvénykezési járásbíróság ítélet alá tartoznának, azokat oda utasítani méltassa.”

Aztán egészen 1860-ig semmiféle feljegyzés nem maradt fenn a vásárookra vonatkozóan. Csak gyaníthatjuk, hogy a régi rend ez idő alatt is megvolt.

A hatvanas évekből csak két esztendőről van némi tudósítás: 1861. május 20-án Madarassy László ügyvéd úr, mint a gróf Teleky-család ügyvédje és ezúttal képviselője, a képviselt család utasításából óvást emelt a Csenger részére, mint község részére az osztrák kormány által hídas és hevívásár engedélyezése ellen. Ezen óvástétel egyszerűen jegyzőkönyvbe vezetett, a bent lakó s vidéki jelen volt birtokosok ezen engedély ellen nem tévén ezúttal semmi kifogást.”

Június 12-én az árverési feltételek első pontjában ez áll:

„A bérlet tárgyát teszik: a szeszes italok mérési joga és az országos vásárok vámjövödelme, a benti lakosság kivétel nélkül vásári helypénz fizetésétől mentesek maradván. A bérlemény 3 egymás után következő évekre adatik 1861. július 1-től 1864. július 1-ig.”

1868. május 11-én értesülünk arról, hogy „Jékey Menyhért a vásárvámbeli illetősége iránt beadott kérvényéről tárgyalnak: kérelmezőnek beadott kérelme felolvastatván, minthogy követelés nem méltányos azon okból miszerint regale osztalékát minden hozzátartozandó illetményével adta el s vevői által a haszonélvezetek kezeltetnek, követelését azok ellen indítsa meg.”

1873-tól egy évtizeden keresztül ismerjük a jegyzőkönyveket. Ez évben adta be Sulyok Ádám követelését: „A közbirtokossági főfelügyelő (Szuhányi Lajos) által bemutatván s felolvastatván Sulyok Ádám és érdektársainak 2231. sz. alatti a szatmári kir. törvényszékhez beadott keresete, mely szerint Szuhányi Lajos, mint a csengeri arányosító per és az erre szükségeltetett költségek kezelésében a csengeri közbirtokosság képviselője és általa az egész csengeri közbirtokosság az 1836 év óta a csengeri vásárvámból és ezzel öszveköttöt tabernajog és vámházból befolyt jövedelmére vonatkozó számadása és járuléka bemutatása kéretik és melynek beadására a kir. törvényszék által ez napi határidő tűzöttetett, határozatott:

A jelenlévő közbirtokosok a felolvasott keresetet tudomásul vévén közbirtokossági főfelügyelő urat és Kerekes Ágoston urat ezennel megbízzák és felhatalmazzák, hogy a közbirtokosságnak ez ügyben leendő védelmezésére Böszörményi Elek vagy akadályoztatása esetén más ügyvédnek felvételével a birtokosság védelmére minden törvényest megtegyenek és tétessenek.”

A tagosításkor (1868) vásárteret mértek s ettől kezdve állandó helye volt a vásárnak a Tót ma Rákóczi utca végén, s itt tartották azokat 1945-ig.

A krónika ha hiányosan is, de képet ad arról, hogy mi ment végbe a csengeri vásár ügyében a kiegyezés után, 1873. október 16-án a mindennapi vásárvám szedéséről értesülünk s ezzel kapcsolatban a gyűlésben a következő határozat született: „Tekintetbe vévén, hogy a cédulaosztó helyiség kibérlésével a városra is teher hármlott, a jelenvaló közbirtokosok egyértelműleg odanyilatkoztak, hogy a jövedelem az 1873. év első febru-

ártól a mindennapi vásárok után, ide nem értve az országos vásárok napjainak jövedelmeit, úgy külső, mint belsőleg a város részére felajánlott s eszerint a város kérelmének elég tétetett, világosan megemlítvén, hogy csakis az eddigi vámszedési joggal.”

December 22-én „a vásárvám birtokosok jelenlétében kitűzött árverés megejtése és a vásártérre épített bódék meghagyásáról, a jövőre leendő telepíthetőségéről vitatkoztak. Az országos vásárvám bérbeadása megkezdetvén s kellő ideig tartó árverés mellett, a legtöbbet ígérő Schwarcz Simonnak 601 forintért bérbe adódott. Továbbá indítványba hozott, miszerint a vásártér területén már fent álló és ezentúl felállítandó árúbódéokra nézve határozatot, még pedig a már jelenleg fent állókra nézve, ámbár engedély nélkül állítottak fel, annak elismeréséül, hogy azon terület, ahol az árúbódék állnak, az illető vásárvám jogosultaké egy bizonyos évenkénti bérmennyiséget fizessenek, mely később fog meghatározatni. Az ezen túltra létesítendő árúbódék felállítása a vásárvám jogosultak, mint ezen terület birtokosainak, engedélye nélkül fel nem állítható, mire nézve felkéretik az előljárásság ezen határozat hozatalnak közhírré tétetésére, a bérlő felhivatik, hogy a vásártéren megkezdődő építkezéseket haladék nélkül a felügyelő úrnak vagy pedig az előljárásságnál jelentse be. Az előljárásság felhivatik arra nézve, hogy a vásárvám tarifát az illető helyről mielőbb eszközölje ki, melynek egy példányát másolatban a bérlőnek adja át, az eredeti példányt pedig levéltárba tegye.”

A vásártéri árúbódékkal 1874. augusztus 31-én foglalkozott újból a közgyűlés:

„Tekintetes elnök úr előterjeszti miszerint a vásártéren több bódék és tabernák a birtokosság engedélye nélkül állítottak, illetőleg építették fel, s ez által később a vásártérhez jogot ne formálhassanak, kéri a tekintetes birtokosságot ez ügyben a szükséges határozatot megállapítani: A felterjesztett ügy, mely a birtokosság érdekeit kiteszöleg károsítja, köztetszésben részesülvén, minthogy a vásári joghoz tartozó birtokosok a meghívás dacára is meg nem jelentek, a meghívás szerint meg nem jelenéssekkel mint belenyugvók tekintetnek, a jelenlévők (Szuhányi Lajos felügyelő, Mauks István⁶¹, Kun József, Mayer Károly, Kaufmann Lajos) által az engedély nélkül felépített épületek iránt következő határozat hozatott:

1. A vásártéren kiknek jelenleg fennálló bódéjok van, melybe rőfös kereskedést űznek, név szerint Berger Tóbiás, Kaufmann Lajos, Kaufmann Miksa, Schwarcz Simon, Bélteky Albert, mint amelyek jelenleg fennállanak, díjfizetés nélkül meghagyatnak, azon kijelentés mellett, miszerint nevezettek kötelesek egy nyilatkozatot kiadni arról, hogy bódéjok a birtokosság engedélye mellett állítottak fel, és sem a vásártérhez sem pedig a vásári joghoz jogot nem tartanak sem ők, sem pedig utódaik. Megemlítvén, miszerint a fent nevezettek közül kiknek vásári joga van — a vásártérről — azok pedig kiknek vásári joguk nincsen, mindkettőről tartoznak lemondási nyilatkozatot kiszolgáltatni.

2. Megemlíttetik miszerint az első pontban megemlített bódékhoz aránylagos modorban más bódét felállítani engedély nélkül nem szabad. Aki ily bódét vagy árúdat létesíteni szándékozna, azt a felügyelőnél bejelenteni tartozik, s az arra nyerdő engedély kinyerése mellett kezdheti meg az építést évenként 2 fr azaz két frt évi díj illetőleg bér lefizetése mellett, mely összeget a pénztárnok (Mauks István) úr kezébe lefizetni kötelesek s egyúttal az első pontba megemlített nyilatkozatot szinte aláírni tartoznak.

3. A vásártéren állandó tabernákat felállítani a birtokosság engedélye nélkül nem lehet. Az engedélyt nyerő, ha italmérését időközben félbe szakítaná, tabernáját más személyre át nem ruházhatja, mivel engedélye azonnal megszüntettettnek fog te-

kintetni, s a taberna felállítására csakis oly egyének adatik ki engedély, ki a regale bérlő italát méri.

Megemlítettén miszerint Lichmann Bénéiamnak a vásártéren tabernája áll fenn engedély nélkül, s abba ő maga a regalebérlő italát nem is méri, attól más korcsmárostól haszonbért húz, a jogtól ezennel eltiltatik s felkéretik főbíró, hogy nevezett taberna elbontására intse meg, ellenszegülés esetében költségére hanyattassék el.

Végül az első pontra megjegyeztetik, hogy az abban elsorolt kedvezményben csakis a megnevezettek jelenlegi bódé tulajdonosai részesülnek, azon esetben, ha hálók bekövetkezne vagy pedig bódéját másra átruházná, ezen kedvezmény megszűnik."

Az 1875. esztendőben a Sulyok családdal folyó pernek az ügye újra előhozódott. Június 8-án a gyűlés „össze lett hívva a közbirtokossági elnök úr által egyrészt a közbirtokosságnak a Sulyok Ádám által támasztott vásárvámi per tárgyában, ahol felvilágosítása nyomán abban állapotott meg a jelenlévő közbirtokosság (Szuhányi Lajos, Roxer Vilmos, Kerekes Ágoston, Kun József, Bihari Imre, Osváth Sándor, Bélteky Albert, Mauks István) miszerint célszerűbb lesz a Sulyok családdal ez ügyet barátságosan kiegyenlíteni, s erre nézve a legközelebbi tárgyalás alkalmával az ügyvéd úr kéretett fel, hogy a felperesi ügyvéd úrral e tekintetben magánúton magát érintkezésbe tegye, valamint birtokossági elnök úr és Kun József főbíró úr is felkéretett, hogy ha a Sulyok család részéről e tárgyban ajánlat tétetnék, azt magoktól vissza ne utasítsák, hanem kíséreljék meg az alkut, hogy azonban a közbirtokosság a legrosszabb esetre is elkészülve legyen, felkérte Tekintetes Roxer Vilmos urat, hogy a számadásokat 1836-ik évtől kezdve 1866 évig átvizsgálja, kivonatot tegyen és mióta a vásárvámjövdelem a regalával tömegesítve kiadatott az előbbeni évekhez arányosítva állítsa össze s terjessze be használat végett a közbirtokossági ügyvéd úrhoz, ebbéli fáradság díjával, 100 azaz száz frt állapíttatván meg, ha a számadások elkészítése csakugyan szükségessé válna."

Július 6-án „A Sulyok családdal az egyesség megkötésére esetleg végleges eldöntésére megbizattak Szuhányi Lajos főfelügyelő, Kerekes Ágoston⁶², Képesy Gyula⁶³, Mayer Károly és Kun József urak."

1875. március 18-i gyűlés jegyzőkönyvéből értesülünk, hogy „a vásárvámjogot követelő Sulyok család részéről jelenlévők az egyesség megkötésével azon nyilatkozattal állottak elő, miszerint ha részükre háromezer frt követelési összegbe a kamatot is beleszámítva s az okozott perköltség 400 frt kifizettetnék, azon esetben hajlandók az egyességet megkötni.

A Sulyok család által előterjesztett egyességre a birtokosság megbízottjai ajánlottak 800 frtot és 123 frt pedig mint a Sulyok-család által a vásári térnek megtérítését, mely a perköltségre számíttassék fel, szintén ajánltatott, mely a jelen volt családtagok által (Nagyiday Ferenc⁶⁴, Sulyok László, Sulyok Ödön, Sulyok Ádám árvái gyámja Gyene Bertalan) el nem fogadtatott."

Ezért a per tovább folyt s csak 1883. február 16-án tartott gyűlés irataiból tudjuk meg, hogy a „Sulyok-családdal folytatott pert a birtokosság elveszítette, a fizetés tehát küszöbön áll. Ezen összegnek, valamint az ez után fizetendő részlet által befizetett negyedes bérlő által befizetett összeg tétessék be mindaddig, és a szükségelt összegek erejéig a takarékpénztárba, a bevétellel Szuhányi Lajos úr bizatik meg, a kiadott takarékpénztári könyvecske pedig átadandó Mauks István pénztárnok úrnak."

1884. január 14-ig a Sulyok családdal való per a következő összeget emésztette fel:

A lefolyt per alapján a Sulyok családnak kifizettetett:

1804 Fr 29 xr.

Ennek felvételi nyugtájára bélyeg	6	25
Vaday ügyvéd munkadíjába	21	85
Sulyok családnak Szatmárra útiköltség	2	58
Takarékpénztári nyugta bélyege		5
Bélteky Albert jegyzőnek	12	
Pénztárnoknak számadási fizetésre 5 frtjával	15	
Az 1883. év negyedik negyedévben kiosztott	762	

Összes kiadás: 2624 Fr 02 xr.

1879-től kezdve a földművelésügyi és kereskedelemügyi minisztériumnak 14039 sz. rendelete alapján az országos vásárnapok megtarthatási napjait előre ki kellett tűzni és annak megállapítását be kellett jelenteni. Ezért a közgyűlés úgy határozott, hogy az 1879. évre a következő napokra tűzi ki a vásártartásnapját: január 10, február 21, március 21, április 25, június 13, július 11, augusztus 15, szeptember 26, október 24, november 21 és december 19-ére. A kitűzött vásárnapjainak közhírré tételére Szuhányi Lajost kéri fel és bízzák meg. A határozat szerint 150 példányban kellett kinyomtatni, s azt is elrendelték, hogy a jövő évre esendő vásároknak napjainak kitűzését november hó 10-én tartandó gyűlésben határozzák meg, s erre az időre a gyűlés összehívását is kéri Szuhányi Lajos főfelügyelőtől.

Ezután minden esztendőben előre meghatározták az évi 12 országos vásár tartásának a napját. A jegyzőkönyvekben ezen kívül alig is találunk mást a vásár körülményeiről.

1880. november 29-én „Szuhányi Lajos birtokossági felügyelő előterjeszti, miszerint a vásárvám bérlője, Berger Ábrahám a maga önkénye szerint a folyó év december havára egy országos vásár megtartását tette közhírré, miután a bérlő e vásár megtartására jogosítva nem lévén, kéri a vásári birtokos urakat a szerződésben kikötött 12 vásárnál többet tartani, minden egyes vásár megtartásáért 30 frtot a birtokosság részére fizetni köteles legyen. Ez önkényes eljárás feletti intézkedés és határozás, a felterjesztett ügyre vonatkozólag elhatározott, miszerint tekintetbe véve a folyó évben folytonos esős és sáros idő viszonyait, mely miatt a bérlő a bérletében tetemes károsodást szenvedett, e kára pótlásának némi részbeni enyhítésére nézve a jelenlévő birtokosság emberbaráti szeretetből kiindulva, most egyszer és utóljára a szerződésben kitett 30 frtot 5 frt bírságra lévén hajlandó leszállítani s ezen öszveget a vásárnál bejáró útvonalon egy vízfolyásra, mely a Kun István háza oldala mellett áll, egy erre alkalmas hídnak készítésre lesz fordítandó, melynek elkészítésével a főbíró meg is bizatik.”

Általában évenként az előre elhatározott vásároknak dátumát 150 példányban nyomtatták ki és szétküldését a jegyzőre bízták s a reá költendő összeget pedig a birtokossági pénztár fizette ki.

1881. november 3-án a vásárvám bérlője Berger Ábrahám felszólította, hogy a hátralékba lévő két angáriát, tehát félévit, összesen 260 frtot fizesse be. A felhívásra említett bérlő odanyilatkozott, hogy tekintve a

folytonosan tartó rossz vásárokat, kéri a vásárvámjogosultakat, hogy az angáriát vagyis 130 frtot legyenek szívesek elengedni, ellenkező esetben kénytelen lenne a bérletet felmondani. A jelenvoltak ezen nyilatkozatát a haszonbérlőnek, ha abba az összes kül vásárvámi birtokosok is belenyugszanak, elfogadja oly formán, hogy ezen hátralévő két angáriából bérlő e mai napon 130 frtot lefizetvén, a másik 130 frt részére elengedésbe hozatik, s minthogy a bérlet 1882. dec. 31-én jár le, az 1882. január 1-én be nem fizetett évnegyedi haszonbéri összeg a bérlet rögtöni felmondását vonná maga után, az kárára és veszélyére újból kiadatni fog, ezen határozatról a kül vásárvámi birtokosok levél útján megkeresendők s nyilatkozatuk elvárandó, arra nézve hogy a felmondást vagy pedig bérelendést fogadják el, s válaszuk 8 nap alatt megküldendők.

A vidékiek nyilatkozatának megérkezése alapján 130 frt bérelendés megadatik. Özvegy Uray Józsefné nem egyezett bele s részére a járuló összeg a bérlő által lefizetendő.

Az 1882. évre meghatározott 12 vásárral kapcsolatban a dátumok kijelölésén kívül csak annyit jegyeztek fel, hogy szeptember hónapra azért tétetett két vásár (7-ére és 29-ére) mert a szokásos kisasszonynapra esvén, az izraelitáknak szeptember 15-én ünnepe lévén, más módon a vásárok besorozhatók nem voltak. A vásárok kihirdetésére ekkor 200 ív nyomtatványt rendeltek.

1882. március 10-én Berger Ábrahám volt vásárvám bérlőnek⁶⁵ 29 frt bérösszeg elengedése ellen beadott kérelme felolvastatott: „A kérvényre nézve azon határozat hozatott, miszerint folyamodó odautasítatik, hogy a külbirtokosokat keresse meg és kérje fel elengedésre vonatkozólag, s a választ a megkérdezés alkalmával mutassa fel, annak megtörténtével a helybeli birtokosok értekezletre összehívatnak. Utasítatik folyamodó Uray Józsefnő részére a 2 frt 50 xrt haladéktalanul fizesse be a pénztárnok úrnál.

Október 16-án határozzák meg az 1883-ban tartandó vásárok dátumait s erre az évre 13 vásárt állapítanak meg azzal az indokolással, hogy május hóra évszázadok óta élvezett áldozó és úrnapi vásárok mindig megtartattak, 1883-ban pedig egy hónapba esnek, ez alapon esik a 13 vásár a szeptemberben tartandó két vásárral együtt, úgy ütven ki, hogy a február hónapi vásár elhagyatott, tekintve e hónapba eső rossz idő és utak járhatatlanságát.”

1884-re 12 országos vásárt terveztek be, s a vásárok nyomtatványát 300 példányban rendeltetik kinyomtattatni.

1884-ben január 14-én Berger Ábrahám az édesanyja, Goldstein Pepi volt vásárvám haszonbérlő számára az előbbi évekből hátralékban maradt 29 frt bérösszeg elengedését kéri. Miután Földváry Eleknő gróf Teleki Júlia megbízottja Darányi Ignác ügyvéd 1882. április 4-én kelt levele következtében azt elengedte. A kikebelezésbe belenyugodván. Uray Józsefnő és Nagyiday Ferenc pedig volt bérlők által kárpótoltattak, meghagyatik a birtokossági felügyelőnek és társainak, hogy a kikebelezési nyilatkozatot szolgáltassa ki, 29 frtot pedig a birtokosság részéről hozzon elengedésbe.

Július 6-án miután a helybenlakó birtokosok személyenként írásbeli felhívással értesítettek, a meg nem jelentek tehát olyanok tekintendők, mint a megjelentek által hozott határozatba belenyugvók, tekintve tehát azon körülményt, hogy az úrnapi vásár hatósági intézkedés következtében

a követválasztással egy napra esvén, az megtartható nem volt, ezt méltányolva az évi bérösszegnek egy hatodrészt elengedni azon hozzáadással javasolja, ha ezen határozatban a helyben nem lakó vásárvámjogosultak is belenyugosznak, kik is ennél fogva bérlő által felszólítandók, és az erről nyert írásbeli nyilatkozat az augusztus 15-én tartandó vásárt megelőzőleg Szuhányi Lajos úrnak mint ez ügyben megbízottnak benyújtandó.

Eddig tart az írásbeli adatok nyomon követése. Az országos évi 12 nagyvásárt egészen 1944 őszéig minden hónap 3. péntekjén volt szokásban megtartani. Nagy sokadalom és sokféle áru között válogathatott az ország minden részéből összegyűlt tömeg.

Molnár József

J E G Y Z E T E K

1. Karácsonyi János—Borovszky Samu: *Regestrum Varadiense*, Budapest, 1903. 226.
2. Maksai Ferenc: *A középkori Szatmár megye*, Budapest, 1940. 53.
3. Szabó Károly: *Az Erdélyi Múzeum eredeti okleveleinek kivonata (1332—1540)*, Budapest, 1889. 5—6.
4. Komáromy András: *A Káta nemzetségről*, Turul (1887) 160—181; Csergheő Géza: *A Káta nemzetség címere*, Turul (1889) 108—114; Werthner Mór: *Éty fia Pál (1248—1259)*, Káta nb. Panyit fia, Ábrahám, Turul (1901) 23; Karácsonyi János: *Magyar nemzetségek a XIV. század közepéig I—III*. Budapest, 1900—1901; Petrichevich Horváth Emil: *Az utolsó Csaholyiak*, Turul (1939) 72—77. — A Csaholyi család leszármazását és rokoni kapcsolatait az I. tábla szemlélteti.
5. Maksai i. m. 26.
6. Anjoukori Okmánytár III. 511; Zichy Okmánytár I. 548.
7. Jakubovich Emil—Pais Dezső: *Ó-magyar olvasókönyv*, Budapest, 1921. 233—237.
8. Fejér György: *Codex Diplomaticus*, Buda VIII/2. 370; Szirmay Antal: *Szatmár vármegye fekvése, történetei és polgári esmérte*, Buda, I. 1809. 129—130; Szabó Károly im. 10—11; Czeglédy Ilona—Sedlmayer János: *A csengeri református templom*, Magyar Műemlékvédelem 1967—1968. Budapest, 1970. 79—94; Molnár József: *Adalékok a csengeri műemlék-templom történetéhez*, Műemlékvédelem, 1970. 65—71; Entz Géza: *A csengeri református templom*, *Csengeri Krónika* (szerk. Dankó Imre) Csenger 1975. 139—146.
9. Az irat ma Csengerben Osváth László tulajdona. A Bécsben készített másolatról az iratban ez áll: „Hogy a másolat a királyi táblai törvényes átiratból 1827. évben sz. kir. M. Vásárhelyen, akkori királyi táblai ítélmester Liber Báro Apor Lázár megkeresésére kiadott, jelesen a 9. és 10. lapról szóról szóra minden bármi hozzátevés és kihagyás nélkül van kirva ezennel bizonyítjuk. Bécs 29 octobris 1838. Stornheim Frigyes kir. tanácsos és O. . . . Fer. titkár.” Báro Apor Lázár (1781—1868) az Eötvös család jogán volt Csengerben birtokos, ugyanis a felesége Szelezcky Karolina (1792—1856) Szelezcky János bányatanácsosnak és Eötvös Sárának volt a leánya, akivel 1814-ben kötött házasságot. A családi kapcsolatot a XII. tábla mutatja.
10. A nagykirályi gróf Károlyi család oklevéltára (sajtó alá rendezte Géresi Kálmán) I. Budapest, 1882. 235—236.
11. Zichy Okmánytár V. 380—381.
12. Szirmay i. m. II. kötet Buda, 1810. 109.
13. Hóman Bálint—Szekfű Gyula: *Magyar történet* V. kötet 1930. 170.
14. A brebiri Melith családról I. A brebiri Melith-család címere, Turul (1889) 142—143; Petrichevich Horváth Emil: *A brebiri grófok*, *Magyar Családtörténeti Szemle* 1938; Molnár József: *A Subich nemzetségből származó brebiri Melith család vázlatos története*, Hajdúnánás, 1939; A család leszármazási rendjét a II. táblázat mutatja, a Csaholyiakkal való kapcsolatait pedig az I. táblázat.
15. Szirmay i. m. II. 131.
16. Innen kezdve az okleveles idézetek leelőhelyét külön-külön nem tüntetjük fel, mert azok mind a Csengerben 1944 őszén elpusztult Szuhányi család levéltárából valók. 1932—1943 között készítettem feljegyzéseimet a levéltár rendezése közben a nyári szünidőben, s az ere-

deteknek nyoma veszvéen a család töredékes iratait a Nyiregyházi Állami Levéltárban találja meg az érdeklődő. A Szuhányi család csengeri birtoklásának történetét bonyolult családi kapcsolatok ismeretében lehet csak igazolni. Melíth Pál, a család utolsó férfi tagja 1703 legvégén mint kurucgenerális meghalt, s özvegye a háborúk után másodsorú férjhez ment báró Perényi Miklós kurucutiszthez, akinek előbbi házasságából (Hidy Borbála volt a felesége) származott gyermekeire hagyta a Melíth vagyont Melíth Pálné Putnoky Magdolna 1713-ban. Perényi Borbála Kállay Jánoshoz ment férjhez s az ő leányukat, Kállay Évát vette feleségül Szuhányi László alispán, s így részesedtek a csengeri birtokban. A Perényi és Melíth család kapcsolatát a III. táblázat, s a Szuhányi család leszármazását a IV. táblázat mutatja.

17. Szuhányi László és Kállay Éva gyermekeit I. a IV. táblázaton.
18. A tasnádszántai Becsky családnak a Melítkekkel való kapcsolatát a II. táblázaton lehet nyomon követni. A családról I. Karácsonyi János: *A gróf Csákyak és Becskyek ősei*, Turul (1893) 108–111.
19. A csengeri vásárvám egyharmad részének élvezője a gróf Teleki család volt. Teleki Mihály (1700–1745) 1739. március 22-én kapta III. Károlytól a csengeri és szamosbecsi részirtokot. A Melíth család birtokaiból részesedtek a Telekiek, s a korán meghalt Teleki Mihály után, fia, szintén Mihály (1731–1761) örökölte a birtokot, akinek Kendeffy Rákhelei volt a felesége. Ez a Teleki Mihály is korán meghalt s özvegye férjhez ment gróf Bethlen Gergelyhez, akinek nagyszülei jussán szintén volt birtoka Csengerben a lekselei Sulyok családból való házasság következtében. A Sulyok család a XVI. század közepe óta volt birtokos Csengerben. A Sulyok, osdoiai Kun, Bethlen és Teleki család bonyolult kapcsolatát az V., VI., VII. és VIII. táblázat mutatja meg. A Bethlen család birtokrésze a XVIII. század végén, Kendeffy Rákhelei halála után a Teleki család közös tulajdona lett, s a család egyes tagjai (Ádám, József, Sámuel) tartottak tisztartót Csengerben. A ma is fennálló tisztflakhelyet, és amelyben a családtagok Erdélyből Magyarországra jövet meg is szálltak 1810-ben építették, s az 1877-ben lett a református egyház tulajdona, most az egyházi iroda van benne. A Telekiek birtokát az ügyvezetőt Gróftag-ot Földváry Elekne Teleki Juliánna adta el 1877-ben Striz József baromorvosnak, amely család később Némethre változtatta nevét, s leszármazottai a birtoknak tulajdonosai voltak 1945-ig.
20. A vásárosnaményi Eötvös család leszármazását a XII. táblázat mutatja. Ennek alapján állapítható meg, hogy leánygón a Bélyi, Jákei, Szögyényi, Szeleczky, Apor, Peley, Kállay családok Eötvös jussán részesültek a csengeri vásárvám jövedelméből. L. Lehoczky Tivadar: *A vásárosnaményi Eötvös család*, Turul (1894) 89–94, 124, 130. Ez a tanulmány családi oklevelek alapján bizonyítja, hogy a báró Splényi László és Gábor tulajdonát képező csengeri birtokrészt 1727-ben vette meg Eötvös Miklós és felesége Debreczeni Mária, aki előbb Splényi Lászlónak volt a felesége, 56 ezer forintért. A család leszármazottai 1824-ben osztozkodtak meg a birtokon.
21. A lekselei Sulyok család leszármazását az V. és VI. táblázat mutatja. Ez a család a XVI. század óta Csanohlyi Annával kötött házasság jussán volt birtokos Csengerben, I. Lehoczki Tivadar: *Adatok a Sulyok család nemzedék rendjéhez*, Turul (1886) 41–42.
22. Uray Bálint leszármazását a X. táblázat mutatja.
23. A rápolti Nagy család a Becskyekkel való rokonság jussán volt csengeri birtokos, a család tagjai a XIX. században Csengerben is laktak. Kúriájuk a Szuhányi kúria szomszédságában volt, ma szülőotthon a Halom (ma Ady Endre) utca közepén. A család kapcsolatát a Melítkekkel a II. táblázat mutatja.
24. Uray Ambrus szoros kapcsolatban a Sulyok családdal volt csengeri birtokos. Leszármazását a IX. táblázat ábrázolja.
25. A Korda család szintén a Sulyok családdal volt rokoni kapcsolatban, de pontos leszármazását eddig nem sikerült megállapítani.
26. A Laporte család egyetlen említése ez, Laporte Károly Perényi Mária unokája.
27. Az Ujhelyi család Sulyok Éva Ujhelyi Antal felesége jussán volt csengeri birtokos. Az V. táblázaton látható a kapcsolat.
28. A Fogarassy család a XVIII. század közepe óta volt Csengerben birtokos s Fogarassy Antal és László fontos szerepet tölthettek be a csengeri birtokosok ügyeinek intézésében. Kapcsolataik a Mikolay, Mátay, Szilágyi, Jákei és Képegy családdal a leszármazási táblázaton nyomon követhető. A család leszármazását a XIII. táblázat mutatja. Régi kúriájuk Kisberekalján (ma Kossuth utca) közepén állott, a második világháború után bontották le.
29. Riskó József leánygón kapcsolódik az Uray Gáspár családjához, a X. és XI. táblázat mutatja a leszármazását szoros atyafiságban Uray Bálinttal.
30. Jörös Lajos szintén Uray Gáspárhoz kapcsolódik. XI. táblázat.
31. Brandt János (1801–1857) közt élt, s a húszas évek elején került Csengerbe gyógyszerésznek Fekete József megyei orvos mellé. A család kúriája a Jókai utcában ma is fennáll. Leszármazását a XIV. tábla mutatja.
32. Kerekes István leszármazását és a Rápolti Nagy családdal való kapcsolatát a XIII. táblán szemlélhetjük.
33. Gróf Teleki József (1790–1855) történettudós, a Magyar Tudós Társaság első elnöke, koronaőr leszármazását a VI. táblázat mutatja.
34. A Buday családnak a Becsky családdal voltak szoros kapcsolatai, I. a II. táblázaton.
35. A csengeri telkek összeírását 1835. december 27-én végezték el. Az összeíró okmány bevezetésében a következő szöveg olvasható: „Mí Tekintetes Nemes Szatmár Vármegyének Első Alispányja, Első alszolgabírája és Fő Esküthje adjuk tudtára mindenknek, akiknek illik e jelen Tanúbizonyosság tévő Levélünknek rendiben, miképpen Migos Gróf Teleky Adam, Gróf Teleky Josef, Gróf Teleky Sámuel, Tettes Uray Bálint, Szuhányi Ferenc, Uray Ambrus, Fogarassy László és Jákei Menyhért uraknak Felperessége alatt a csengeri Migos és Tettes Földes Uraság ellen előttünk indult Csengeri Proportionalis Pörében a közelebbi Szent Mártoni Pörszakazon December hónapnak 11-dik napján a múlt 1835-dik esztendőben NKÁ-

rolyban hozott érvényes bírói ítéletünknek végrehajtására Csenger M. Városában, múlt 1835. esztendőben December hónapnak 27-ik napján megérkezvén a fenn említett Migos és Tettes Felperes Uraságoknak Fiscalisza Nagy Dániel és a Migos és Tettes Alperes Csengeri Földes Uraság résznint személyesen, résznint képviselőik által — úgy a Helybéli Előjárók előttünk megjelentek. Miután a Bírói ítéletet felolvastván és Csenger Mező Városában az udvaroknak és telkeknek öszveszámlálásához kezdeni akarván, felszöllítottuk a fenn tisztelt Földes Uraságot és azoknak törvényes képviselőit, hogy ezen nagy következtésű munkálkodásunkra, amitől mindnyájuk birtokjainak viszonyai kissébb vagy nagyobb mértékben függenének, jó lekiösméretű és jó erkölcsű Tanúkat magok és köz megegyezésből nevezzenek ki. Akik is felszöllítástunkat elfogadván, köz akaratból a következtendő tanúkat nevezték ki (következik a 18 tanú felsorolása s azt is jelzik, hogy milyen kapcsolatban van a birtokossal). Ezen Tanúkat nyilván világosan meghiteltetvén igyekeztünk nékik vallomásuknak fontosságát meg magyarázni, s letett hitökre lekiösméretökre intvén a Telek számlálást s következtő renddel elkezdettük, és végrehajtottuk.” (Következik a telkek száma.) Az irat végén ez áll: „Melly általunk ekképp véghezvitt Telekszámolás rendérei három példázatokban kiadtuk e jelen hiteles Tanúbizonyoságtévtő levelünket, Költ Csenger M. városában. December hónap 27-ik napján. 1835. Pörbírák: Kőlcsei Kende Zsigmond első alispány (Pecsét) Telegdi Csányi Márton alszolgabíró (pecsét), Tóth Lajos fő eskütt (pecsét).

Ennek a teleköszeírásnak alapján osztották ki a regália jövedelmeket és a vásárvámost az illetékeseknek 1842-től. A jegyzéket fontosságára való tekintettel közzétesszük. 160—167. old.

36. A Károlyi családnak már a Csaoholyiakkal is szoros kapcsolata volt, aztán a Melith család szintén, az utolsó Melith Pál birtokáért jóállást is vállaltak 1702-ben, aztán a XVIII. században Károlyi Sámuelitől is vetek telket zálogba, amelynek jogán a csengeri regaléból részesedés illette meg a családot. L. Károlyi László: A Károlyi-család összes jószágainak birtoklási története, Budapest, I. 1911. 127—128.
37. Mátay Antal a somlyói Szilágyi család után lett csengeri birtokos. Ezt a XIII. táblázat mutatja.
38. Szilágyi Dániel leszármazását a XIII. táblázaton lehet ellenőrizni.
39. Szentlászlay János szorosabb családi kapcsolatára nincs adatom. A család az 1754-i országos nemesi összeíráskor birtokos volt Szatmár megyében, I. Nagy Iván X. 652.
40. Pécný Gábor Bescsky jogon részesedett a csengeri regaléból. II. táblázat.
41. Báthory János Uray leányági leszármazott. IX. táblázat.
42. Ráthonyi Sándorné Vályi Erzsébet Uray rokonsági kapcsolat következtében részesedik a regaléból. XI. táblázat.
43. Ujfalussy Sándorné Uray Sára rokoni kapcsolatát a XI. táblázat mutatja.
44. Antal István csengeri kisnemes, néhány telek birtokosa a XIX. század első felében, mint özevgy ember vette feleségül 1834-ben Bélteki Nagy Rákhelt.
45. Horváth Istvánné Mándy Krisztina Uray Gáspár unokája. XI. táblázat.
46. Szücs Sándorné Szintay Eszter szintén Uray Gáspár leszármazottja. XI. táblázat.
47. Kállay Dániel Szögyényi jogon részesedik a csengeri regaléból. XII. táblázat.
48. Peley József szintén Szögyényi jusson birtokol. XII. táblázat.
49. Vetéssy Dániel Uray Bálint hűgát, Uray Annát vette feleségül s a csengeri birtokrészt megszerezte. X. táblázat. A Pongrácz család és a Vetéssy rokonságot a XV. táblázat illusztrálja.
50. Gróf Degenfeld Ottó Teleki Augustzát (Teleki Anna pedig Degenfeld Miksa felesége VII. tábla.) vette nőül s ezen a jogon voltak részesek a csengeri birtokban. VI. táblázat.
51. Rosy Mihály az Urayakkal való kapcsolat alapján volt csengeri birtokos, XI. táblázat.
52. Márk Ferenc 1818-ban helynelküli lelkész, és tanító Csengerben, s volt ott telke is. Tanító és papi pályán működött s a megyében sokfelé megfordult: 1800-ban fehérgyarmati rektor, 1802—1803-ban csaoholci tanító, 1804-ben Nagygyarban szolgálat, 1805—1807-ig Szamosdobon. 1807—1811 közt darai lelkész, 1812-ben Ricsén paposkodik, majd 1816—1818-ig Tyukodon, 1818—19 csengeri tanító, 1820—24-ben Szamosújlakon, 1824—29 közt Fülöpösdarócon, 1829—39 közt Vetésben, 1839—43 közt Csengerbagoson, 1843—45-ig Milotán, 1845—47-ben Géberjénben, s 1847-től 1854-ig Borzován. Ott is halt meg. Fia szintén Márk Ferenc 1845-ben Kómörőben káplán volt, 1847—51 közt csengerújfalusi lelkész, 1852—1871 közt pedig Komlódtótfaluban. Ott is halt meg.
53. Barcsay Terézia (1897—1952) Bélteki Józsefné Barcsay Gergelynek és Bernáth Viktóriának volt a leánya, s nagyapja volt a címzett Barcsay János (1787—1852). Barcsay Gergely Kossuth Lajossal emigrált 1849-ben s ott házasodott meg, s leánya Konstantinápolyban született.
54. Csenger az Árpád kortól kezdve átkelvény volt. A Szamoson átvívó hidjáról keveset tudunk. Gvadányi József Peleskéről bizonyára keresztül járt rajta, mert a peleskel nótáriust is 1794-ben a csengeri hídon lovagoltatja keresztül. Szirmai említi, hogy a Szamoson a vármegye Csengernél nagy költséggel álló hidat tart fenn. (II. kötet 1810. 128.) A csengeri hidmesternek évi fizetése 150 Rfrint volt. (I. kötet 142.) 1839—40-ben a hidat elbontották s helyébe újat készíttettek. A Pesten megjelenő Jelenkor hírelből tudjuk, hogy 1847 áprilisában a „Szamos jégpáncélját leoltvén, olly irtóztató ár dűhnel rontott két part mellékére, hogy Szatmár-Németi sz. kir. város nagy fahídjának mintegy a harmadát összerombolta, két harmadát pedig elsodorván, Óvári és Vetés közt telepítette le. (április, 3. szám.) Április 11-én pótlékuul hozzáfűzi Jókai: hogy a csengeri hidat is elsodorta a Szamos jege és árja, pedig allig múlt hat éve hogy újdönnan építtette a nemes megye. Mind a szatmári mind a csengeri óriás facölöpökön állott, s úgy látszik míg ives boltozatos hídra nem teendének szert, valódi szakérők által az illetők, és Szamosukat kellöleg nem fékezendik, addig a tartósságra nem is számíthat hidjára nézve a nemes megye, sem Szatmár város.” (Jókai Mór összes művei Cikkek és beszédek, I. kötet Budapest, 1965. 117. 123.)
55. Uray Bálint (1797—1872) csengeri földbirtokos 1847-ben adta el telkeit sógorának Vetéssy Dánielnek. Gyakran megjelent és elnökölt a csengeri földesúri gyűléseken. Ő szervezte az

Ecsedi láp vizét levezető csatornát (Vájás) s mint tyukodi földesúr fontos szerepet játszott Szatmár megye életében. A reformkori haladásnak nagy kerékkötője volt s Kölcsey Ferencel és Wesselényi Miklóssal mindig ellentétben állott. Kölcsey halála után a megye követi tisztét is betöltötte, de Pozsonyban az országgyűlési ifjúság kotlótojással dobálta meg. A szabadságharc idején, mint a nemzeti függetlenség ellenzője a Habsburgok mellé állt, s a harcok után magas tisztségeket töltött be. 1849 őszén Szatmár vármegye teljhatalmú biztosa, majd októberben a debreceni kerület császári megbízottja, s 1850-ben a nagyvárad-i kerület főnöke, főtörvényszéki elnöki tisztelet töltött be, s utána a debreceni kerület főispánja lett. Ferenc Józseftől hűséges császárpárti szolgálataiért kapta 1864-ben a bárói rangot, amelyben 1876-ben gyermekeit is megerősítették.

56. A csengeri vásár földrajzi hatóköre az akkori megyebeosztás szerint:

Szatmár megye: Amac, Angyalos, Apa, Avasújváros, Aranyosmeggyes, Atya, Bagos, Batiz, Batiz-Vasvári, Becs, Bere, Berend, Berence, Bodpalád, Borhid, Borzova Börbely, Bujánháza, Cégénydányád, Csaohol, Császló, Csécsce, Csegöld, Cseke, Csenger, Csengerújfalú, Dara, Darnó, Dobrácsapáti, Domahída, Ecsed, Egri, Erdőszáda, Erdőd, Esztró, Fehérgyarmat, Füleöd, Gacsály, Garbold, Gebe, Géc, Gencs, Géres, Gilvác, Görbed, Györtelek, Gyüre, Hírip, Hodász, Homok, Ilk, Istvándi, Ivácskó, Jánk, Józsefháza, Kálmánd, Kányaháza, Kaplony, Kasod, Kántorjánosi, Királydaróc, Kísar, Kiskolcs, Kismajtény, Kismamény, Kispaleske, Kiszokond, Kisszekerés, Kistajti, Kocsord, Komlódtótfalu, Komorzán, Kölcse, Kömörő, Közszegremete, Középhomoród, Krassó, Lázári, Lippó, Madarász, Magosliget, Majtis, Mánd, Mátészalka, Matolcs, Méntelek, Mikola, Milota, Nagyar, Nagyhódos, Nagykároly, Nagymajtény, Nagypalád, Nagypaleske, Nagyszekerés, Nyírcsaholy, Nyírmeggyes, Oláhgyűrűs, Ombód, Oroszfalu, Orszli, Opályi, Ovári, Ökörítő, Pálfalva, Papos, Pályi, Patóháza, Pátyod, Penészelek, Penyige, Pete, Pettény, Porcsalma, Pusztadaróc, Rápolc, Réztelek, Ricsé, Rozsály, Rózsapallag, Sályi, Sár, Sárköz, Sárközújlak, Sima, Sonkád, Szamosújlak, Szamosbecs, Szaniszló, Szamoskőröd, Szatmárnémeti, Szatmárhely, Szárazberek, Szekerés, Szentmiklós, Szentmárton, Tatárfalva, Tiszakőröd, Tisztaberek, Tótfalu, Tunyog, Túrterebes, Tyukod, Udvari, Újváros, Ura, Uszka, Vadafalva, Vállaj, Vámosoroszló, Vánfalva, Vasvári, Vetés, Zajta, Zsadány, Zsarolyán.

Szabolcs megye: Balsa, Bátor, Bercel, Erkenéz, Eszlár, Demecser, Döge, Gáva, Gyulaj, Hajdúdorog, Jákó, Jármi, Kék, Kemece, Kótaj, Laskod, Litke, Lugos, Madá, Máriapócs, Nyíradony, Nyírmeggyes, Oros, Or, Papos, Pils, Piricse, Penészelek, Rakamaz, Szoboszló, Szentkirály, Szentmihály, Timári, Vaja, Vámospércs, Vencselló.

Bihar megye: Bagamér, Bodonos, Bogyoszló, Csehi, Debrecen, Erselénd, Érsemjén, Érszentkirály, Monostor, Monostorpályi, Nagyléta, Nagyvárad, Oláhapáti, Piskolt, Sámson, Sáránd, Szalacs, Széplak, Vajda, Várad.

Középszolnok megye: Akos, Alsóberekcszó, Érkávás, Ermindszent, Érszentkirály, Kisfalú, Oláhkeszi, Pér, Tasnád, Újnemeti, Uraj.

Ugocsa megye: Bökény, Dabolc, Fertőszalmás, Halmi, Karácsfalva, Kökényesd, Péterfalva, Szőlős, Tiszaújlak, Túrtereben.

Bereg megye: Badaló, Borsova, Beregszász, Beregújfalú, Csetfalva, Munkács, Tiszaadony, Zápszon.

Zemplén megye: Bodrogkeresztúr, Bodrogújhely, Hidvég, Sátoraljaújhely, Sajóhidvég, Szörnyeg, Székely, Tokaj, Töketerebes.

Borsod megye: Báj, Sály, Sajószentpéter, Szalonna.

Gömör megye: Dabóca, Rimaszécs, Rimaszombat, Zádorháza, Zádorlak.

Ung megye: Homok, Minaly, Radvány, Ungvár.

Pest megye: Acsád.

Sáros megye: Pécsújfalú.

Zólyom megye: Lehota.

Máramaros megye: Alsóvisó.

Nagykunság: Kunhegyes.

Erdély: Szeben, Szellistye.

Kolozs megye: N. Almás.

Lengyelország: Kolomea.

Gallícia: Nadivurma.

57. Haynau 1851 májusában vásárolta meg gróf Majláth György Szatmár megyei birtokait s Kisgéc volt uradalmának a középpontja. L. A szatmári Haynau hagyomány Honismeret 1975. 1-2. sz. 78-83. és Rapcsányi László: „Haynau nagyságos úr” Szabolcs-Szatmári Szemle 1976/1. 99-103.

58. A Riskó József által kidolgozott összesítés a következő adatokat tartalmazza:

Az itteni regálék öszvetőmegelve legelsőben 1836 évi január 1-ső napjától kezdve adattak haszonbérbe három évekig, e szerint:		Pfr	xr
1836. január 1 napjától egy évig a vásárvám	-----		553
italmérés	-----		2125
mészárszék	-----		227
1837. januártól április 30-ig	-----		
négy hónapra vásárvám	-----		184 30
italarulás	-----		708 20
május 1-től egy évi korcsmáltatás	-----		1140
vásárvám	-----		340
január 1-től december végéig mészárszék	-----		227
1838. május 1 napjától nyolc hónapig	-----		
korcsmáltatás	-----		960

	Pfr	xr
vásárvám -----	226	40
mészárszék -----	227	
1839-ben minden regálék összekapcsolva		
egy évre -----	1600	
1840-ben -----	1600	
1841. évre 200 frt relaxata után leszállott -----	1400	
1842. évben egy évi haszonbér a helybeli kisebb birtokosoknak egység szerint 1040. frtokért átadott, de sok praeparicatorok támadván, kik pörbe fogat- tak, ezen évi haszonbér fele része leengedett és így fizettetett csak -----	820	
1843. évi egész évi haszonbér -----	1640	
1844. évi egész évi haszonbér hasonlóul -----	1640	
1845. évi haszonbér árverés szerint -----	1928	
1846-ik évi -----	1928	
1847-ik évi -----	1928	
1848. évi haszonbér árverés szerént lett volna 2358 frt, de az ezen évre leszállít- tatott a közelebb múlt évi mennyiségre, úgy mint -----	1928	
1849. évi három angária január 1-től szeptember 30-ig -----	1768	30
1850. évi haszonbér 2358 pfr fele részre leszállított -----	1179	
1851. évi 2605 pfr haszonbérből első angária és 200 pfr bánompénz -----	851	15
Ezekhez jött a piaci bolt bére évenként 24 pfr, tizennégy évek alatt -----	336	

E szerént fent írt idő alatt regálék és boltbér összege ment -----	28060	Pfr.
A 28060 bevételi összegből 254 anyateikek után következő kiosztás történt:		
1. kiosztás 1842. májusában 16 pfr-jával -----	4064	Pfr.
2. kiosztás 1843. decemberben 4 pfr-jával -----	1016	
3. kiosztás 1844. decemberben 8 pfr-jával -----	2032	
4. kiosztás 1846. februárban 4 pfr-jával -----	2032	
5. kiosztás 1848. áprilisban 8 pfr-jával -----	1016	
6. kiosztás 1851. januárban 3 pfr-jával -----	762	

Öszvesen: -----	10922	Pfr.
1848. június 25 országos szükség pótlására kölcsön, kamat nélkül, mi már visz- sza nem fordítottak -----	Pfr	xr
1849. október földesúri pénztárnoki számadás szerént az elenyésztetett Kossuth bankjegyek ezen pénztárból a szatmári sóházhoz beadattak -----	674	44
Melyek a kiosztott öszveggel együtt téznek -----	11996	44
Ha már ezen kiosztások és elenyésztett öszvegek a bejött tömegből kihű- zhatnak, úgy mint bevétel -----	29060	
kiadás -----	11996	44
A közöltségek fedezésére lehet számítani -----	16063	16
Csenger Mart. 4. 1851.		

Riskó József földesúri actuarius.

59. Schönwald Zsigmond 1840-től Csengerben lakó megyei orvos, aki később Debrecenbe került s a város főorvosa lett Csereli Zsigmond néven. Dr. Fazekas Árpád: Orvosi emlékek Szabolcs-Szatmárban, Nyíregyháza, 1975. 147.
60. Uray Endre Uray Bálint fia, aispán, Szendrey Júlia udvarlója volt.
61. Mauks István (1822—1886) Brandl Matildot (1826—1896) vette feleségül s örökölte a gyógyszer-tárat, amelynek emeletes épületét Brandl János építtette 1840-ben. Ez a Rákóczi utca elején máig fennáll. Mauks Izabellát Uray József vette feleségül, s így részsedett a regálékban.
62. Kerekes Agoston Kerekes István és Mátya Juliánna fia. XIII. táblázat.
63. Képegy Gyula (1835—1899) Fogarassy László leányát Fogarassy Annát (1841—1904) vette feleségül s így lett csengeri birtokos.
64. Nagyidai Ferenc Sulyok Gedeon leányát, Sulyok Izabellát vette feleségül s így volt részes a csengeri regáléból. V. táblázat, I. Komáromy András: A Nagy-Idai család leszármazása, Turul (1889) 1—21.
65. Haszonbérletről nem sokat tudunk:
1834-ben Herman Kapli a vásári tabernákat bérelte.
1834—37 között Kerekes István volt a tabernák bérlője 820 Pfrtért.
1834—1837. a vásárvám haszonbérője Májér Mihály 1700 pfr.
1838 Buday József és Májér Mihály a vásárvám bérlője 340 pfrt-ért.
1839—1842. Májér Mihály a regale bérlője 1640 pfrt-ért.
1842—1844. Fischer Mihály és Márton Jákób a regale bérlője.
1845—1847. Borgida Ferenc regalebérlő 1928 pfrt-ért.
1848—1850. Szuhányi Ferenc a regalebérlő 2358 pfrt-ért, de azt átadta Májér Mihálynak, aki 1861-ben halt meg.
1851-től Fischer Ignác volt a regalebérlő 2605 pfrt-ért.
1861-ben Rosenberg József és Kaufman József.
1868—1872. Schwarcz Simon.
1873-ban Blum Sámuel a regalebérlő.
1874-ben Schwarcz Simon.
1875—1880. Lichtmann Ábrahám és Lichtmann Herman.
1880—1882. Berger Ábrahám.
1882—1884. Mandel Nánán.
1884-ben Krausz Áron.
1861-ben a marha- és juhvágást bérelte Kaufman József, a sertésvágás és szalonnát Veres József.
A piaci bolt bérlője 1836-ban: Nóé Jankli.
1846-ban: Schwarcz Jákób.
1848-ban: a mészárszék segéd haszonbérője: Kaufman József és Bórek Mózes.

A szerk. megjegyzése: a családi kapcsolatokat bizonyító, s a jegyzetekben is hivatkozott leszármazási táblázatokat technikai okokból megjelentetni nem tudtuk. Ezek a IAM Történeti Adattárában tekinthetők meg.

1835. DECEMBER 27-I CSENGERI TELEKÖSSZEÍRÁS

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minémúsége	Jegyzés
			Údvar anya foglár	
1.	Szuhányi Ferenc	maga lakja	1	A telek Komjáti-rész volt, legutoljára Göntzi nevű tisztartó lakta, az 1/5 részért Nagy Ferenc adott 1/2 telket a Berekalján, azon lakik Hadady Gábor
2.	Nagy György	maga lakja	2,5	
3.	Ferentzi Ignác	maga lakja	4/5	
4.	Uray Károly	maga lakja	2	
5.	Szuhányi Ferenc	Barkász Béni	1	
6.	Gróf Teleky Ház	Molnár József	1	
7.	Jékey Menyhért	Boldizsár György és László	1	
8.	Barkász György tiszteletes	Dani János és Barkász Gábor	1	
9.	Szuhányi Ferenc	Pap József	1	
10.	Szuhányi Ferenc	Marosi János	1	
11.	Szuhányi Ferenc	Barkász András	1	
12.	Szuhányi Ferenc	Horváth Sándor	1	
13.	Szuhányi Ferenc	Szilágyi György	1	
14.	Szuhányi Ferenc	Bánk László	1	
15.	Kerekes István	Bihari Imre	1	
16.	Szuhányi Ferenc	Petrik György	1	

INNEN A MEZŐRŐL VISSZAFORDULVA A KELETI SORON FOLYTATÓLAG

17.	B. Jósika Miklós	Belényesi János	1
18.	Szuhányi Ferenc	Pap Illyés	1
19.	Szuhányi Ferenc	Berkesz Mihály	1/2
20.	Szuhányi Ferenc	Felföldi János	1/2
21.	Szuhányi Ferenc	Bánk Lupuj	1
22.	Szuhányi Ferenc	Pap László	1
23.	Péchy Gábor	Gál Illyés	1
24.	Szuhányi Ferenc	Szabó János	1
25.	Szuhányi Ferenc	Kováts József	1
26.	Osváth István	maga lakja	2/7
27.	Szuhányi Ferenc	Somi Imréné	2/7
28.	Csáky Miklós	maga lakja	2/7
29.	özv. Borbély Józsefné	maga lakja	2/7
30.	Oláh Pál és Gáspár	magok lakják	2/7
31.	Csáky György	maga lakja	2/7
32.	Oláh János	özv. Somi Zsuzsánna	2/7
33.	Gróf Teleky Ház	Fekete István	1
34.	Riskó József és György	magok lakják	1/3
35.	Jőrös Lajos és Horváthné	Seres József	1/3
36.	Majtényi József és Oláh János	magok lakják	1/3
37.	Uray Bálint	Gál Ferenc	1
38.	Jőrös Lajos	maga lakja	1
39.	B. Jósika Miklós	Oláh János	1
40.	Oláh József	maga lakja	1/3
41.	Hadadi Gáspár	puszta	1/3
42.	Farkas Lajos	maga lakja	1/3
43.	Szuhányi Ferenc	major ház	}
44.	Szuhányi Ferenc	Veres László	

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minéműsége Udvar anya foglár	Jegyzés
45.	Szuhányi Ferenc	Horváth Adám kovács		
46.	Szuhányi Ferenc	Szakács lakhelye		
47.	Szuhányi Ferenc	Ferke zsidó		
48.	Szuhányi Ferenc	Móré Jákob zsidó		
49.	Szuhányi Ferenc	Oser Józsi zsidó		
50.	Szuhányi Ferenc	Szakáts János		
51.	Kállay Dániel	Gólya Bénéiam	1	
52.	Fisser Mihály	maga lakja	1	
53.	Noé Ábrahám	maga lakja		
54.	Óreg Nőé	maga lakja	1	
55.	Kerekes István	Fantsikay Lajos		
56.	A reformátusok régi stylusban erős anyagból épült tornyos szent egyháza kerítéses cinteremmel			
57.	Gróf Teleky Ház	tiszti lakhely	1 1	
58.	A R. Catholica ecclesia Parochialis fundusa téгла tornyos templommal, melynek földje a következő Curiából szakaszta- tott ki			
59.	Szuhányi Ferenc	puszta	2	Kastély domb, mely Melit curiának neveztetik
60.	Szuhányi Ferenc	Mihál Pál	1	Része a Curiának

INNEN A KASTÉLY UTCÁN KIFELE HALADVA A MEZŐ FELŐL:

61.	Betsky Jánosné	Balogh István	1
62.	Szuhányi Ferenc	Jáni László	1
63.	Uray Bálint	Téti Mihály	1
64.	Fekete Józsefné	maga lakja	1

ITT A KISBEREKALJAI UTCÁRA FORDULVA

65.	Uray Bálint	Kondor László	1
66.	Fogarassy László	maga lakja	3
67.	Kenézi György	Pályi Mihály	1/3
68.	Kállay Dániel	Lengyel József	1/3
69.	Téti László	maga lakja	1/3
70.	Szuhányi Ferenc	Árkosi János	1
71.	Hadadi Gábor	maga lakja	1/2
72.	Varga Nagy János	maga lakja	1/2
73.	Szuhányi Ferenc	Fodor László	1
74.	Barcsay Pál	maga lakja	1/2
75.	Lisznyay János	maga lakja	1/2
76.	Barcsay János	maga lakja	1/2
77.	Barcsay József	maga lakja	1/2
78.	Sulyok János	Széles Mihály	1
79.	Antal István	Sárga Mózes	1/2
80.	Székely András	maga lakja	1/2
81.	Molnár György, Móritz György és Molnár Zsigmond	magok lakják	1
82.	Barkótzai báró	Nagy József	1/2
83.	Liszky József	maga lakja	1/2
84.	Rozsi Mihály	puszta	1
85.	B. Jósika Miklós	Béltéki András	1
86.	Szuhányi Ferenc	Rontó János	1

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minémúsége Udvar anya foglár	Jegyzés
------	-----------------	--------------------	--	---------

87.	Báró Barkótzai	özv. Kis Istvánné és Józsefné	1	
88.	Gr. Teleky	Bilkay József	1	
89.	Nagy György	Geller József	1	
90.	Nagy György	Nagy László	1	
91.	Péchy Gábor	Bilkay Ferenc	1	
92.	Nagy György	Tóser András	1	
93.	Betsky Jánosné	Erdei Mihály	1	
94.	Tóser nemzetség	magok lakják	1	
95.	G. Barkótzai János	Hadadi József	1	

ITT AZ ÚJ UTCÁBA LEKANYARODVA AZ ELSŐ LÁBJAIG
A NYUGATI SORON

96.	Uray Bálint	Szathmári Samu	1	
97.	Uray Bálint	Varga János	1	
98.	Szuhányi Ferenc	Dants János	1	
99.	Betsky Jánosné	Meggyesi Sándor	1	

INNEN VISSZA FORDULVA AZ ÉSZAKI SORON:

100.	Ecsedi János	Bitsak János	1	
101.	Ecsedi Ferenc	puszta	1	
102.	Fogarassy László	Boros János	1	
103.	Jőrös Lajos	Szabó József	1	
104.	Nagy György és Betsky György	Katona András	1	
105.	Gr. Teleky	Vig László	1	
106.	Dants László	maga lakja	1/2	
107.	Gentsi Lászlóné	puszta	1/2	
108.	Gr. Teleky	Nagy László	1	
109.	Gr. Teleky	Illés Mihály	1	
110.	Szuhányi Ferenc	Mezey László	1	

ITT VISSZA FORDULVA A KELETI SORON:

111.	Fogarassy László	Solymosi István	1	
112.	Fogarassy László	Máté Antal	1	
113.	Gr. Teleky	Demeter György	1	
114.	Gr. Teleky	Baráth András	1	
115.	Gr. Teleky	Baráth István	1	
116.	Nagy György	Gál József	1	
117.	Ecsedy József	maga lakja	1	
118.	Osváth nemzetség	magok lakják	1	
119.	Ecsedy Pál	maga lakja	1	
120.	Áry Mihály	maga lakja	1	
121.	Ecsedi Sámuel	maga lakja	1	
122.	Osváth Ferenc és Tóth László	magok lakják	1	
123.	Kis József	maga lakja	1	
124.	Sulyok Ferenc	Gyarmathi István	1	
125.	Gr. Teleky	korcsmaház	1	
126.	Gr. Teleky	Bartsay László		
127.	Gr. Teleky	Boros László	1	
128.	Fogarassy László	Ujheli János	1	
129.	Gr. Teleky	Balog Mihály	1	
130.	Kerekes István	Magos László	1	
131.	Kerekes István	korcsmaház		
132.	Mátay Antal	korcsmaház		

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minéműsége Udvar anya foglár	Jegyzés
ITT A HÍDTUL VISSZAFORDULVA:				
133.	Eötvös Mihály	Debreczeni Ferenc	1	
134.	Gr. Teleky	Boldizsár Mihály		A 127. anyateleknek része az országút által elszakasztva.
135.	Szeletzky consiliariusné	Eszenyi Ferenc	1	
136.	Szuhányi Ferenc	Sallangi Erzsók	1	
137.	Betsky Jánosné	Mózes Lébi		A 93. teleknek része.
138.	Nagy György	Apjok Mihály		A 91. teleknek része.
139.	Szuhányi Ferenc	Zsidó Lőrinc	1	
140.	Szuhányi Ferenc	Vátzi György	1	
141.	Csáki Antal és István	magok lakják		
142.	Csáky Péter	maga lakja		
143.	Bélteky Zsigmond	Gazdag István	1	
144.	Osváth József	maga lakja		
145.	Illyés József	zsidó lakja		
146.	Etédi tiszteletes	zsidó lakja		A 80. teleknek része.
147.	Antal István	Gál Antal		A 79. teleknek része.
148.	Sulyok János	malomhely		A 78. teleknek része.
149.	Kerekes István	zsidó lakja	1	
150.	Móritz József és Antal	magok lakják	1	
151.	Nagy György	Lébi Icik	1	
152.	Fogarassy Anna	Tóth András	1	
153.	Jőrös János	Fogarassy Pál	1	
154.	Fogarassy László	gazdaház	1	
155.	Péchy Gábor	Boros József	1	
156.	Reformata Ecclesia	oskolaházak		

INNEN A NAGYBEREKALJA UTCÁBA BEFORDULVA AZ ÉSZAKI SORON:

157.	Szuhányi Ferenc	Suszter és zsidók	2 1/2	
158.	Balog János, Csáki Lajos, Hudák János, Lengyel Imre	Balog János, Juhos Imre, Nagy Józsefné, Hudák György és a kántor	1/2	
159.	Gr. Teleky	Apáti Ferenc	1/2	
160.	Gr. Teleky	Izráel Áron	1/2	
161.	Mátay Antal	Sztroli zsidó	1/2	
162.	Mátay Antal	Nóé zsidó	1/2	
163.	Eszenyi László és Imre	magok lakják	1	
164.	Gr. Teleky	Rézli Áron és Belényesi András	1	
165.	Ujhelyi Károly	Bártfai és zsidó	1	

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minéműsége Udvar anyja foglár	Jegyzés
166.	Eötvös Mihály	Hersli zsidó	1	
167.	Városé	Kovács lakhely		
168.	Nóé Káve	maga lakja	1	
169.	Gr. Teleky	Vátzi Imre	1	
170.	Juhos nemzetség	magok lakják	1	
171.	Gr. Teleky	Csáky Ferenc	1	
172.	Szeletzky consiliariusné	Gál Mózes	1	
173.	Gróf Teleky	puszta és Gyarmathy József	1	
174.	Etsedi Ferenc	maga lakja	1	
175.	Városé	pásztorház	1	
INNEN AZ UTCÁN ÁLTAL KELVE A KELETI SORON FOLYTATVA A TELEK SZÁMLÁLÁSÁT:				
176.	Szuhányi Ferenc	Salamonné	1	
177.	Eötvös Mihály	Kondor János	1	
178.	Gr. Teleky	Etsedi János	1	
179.	Nagy György	Etsedi József	1	
180.	Gróf Teleky	Fejér József	1	
181.	Gróf Teleky	Etsedi Gáspár	1	
182.	Szeletzky consiliariusné	Lengyel István	1	
183.	Szeletzky consiliariusné	Oláh Mihály	1	
184.	Gróf Teleky	Boros József	1	
185.	Gróf Teleky	Imre János	1	
186.	Gróf Károlyi	Tóth József	1	
187.	Hadadi Zsigmond	maga lakja	1/2	
188.	Hadadi Gáspár	maga lakja	1/2	
189.	Mezei András	maga lakja	1	
190.	Osváth József	maga lakja	1	
191.	Makó Pál	Juhos Márton	1/2	
192.	Nagy György	Hadadi László	1/2	
193.	Gróf Teleky	Kondor János	1	
194.	Gál Izsák és Lajos	magok lakják	1	
195.	Korda Ferencné	serfőző német	1	
196.	Nagy György	Árkosi Antal	1	
197.	Gróf Teleky	Simon Péter	1	
198.	Eötvös Mihály	Horváth András	1	
199.	Gróf Teleky	Vátzi József	1	
200.	Gróf Teleky	Pesti László	1	A 199-ik telekről a 205-ik telekig a telkek nagy részét a Szamos elszag- gatta.
201.	Uray Ambrus	Horváth Jánosné	1	
202.	Szuhányi Ferenc	Lakatos Péter	1	
203.	Nagy György	Balényesi Péter	1	
204.	Fogarassy László	Vintze Sándor	1	
205.	Hadadi István	maga lakja	1	
206.	Eötvös Mihály	Kapli, több zsidók és Reptsák János	1	
207.	Református Ecclesia	Karimás zsidó, Baluska Péterné és malom	1	
208.	Gróf Teleky	Szabó és Jankli zsidó	1	
209.	Gróf Teleky	Eleias zsidó	1	

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minéműsége Udvar anya foglár	Jegyzés
210.	Gróf Teleky	Majer Mihály	1	
211.	Majer Mihály	Józsi zsidó és többek	1	
212.	Református Ecclesia	paplak		
213.	Gróf Teleky	Szép Dávid és Juhos	1	
214.	Eötvös Mihály	Ispotály és Lébi Farkas	1	
ITT A KIS UTCÁBA BEFORDULVA:				
215.	Eötvös nemzetség	a Szamos elhordta	1	Hajdan Persi Mi- hály lakott benne.
216.	Eötvös nemzetség	a Szamos elhordta	1	Utoljára Szathmá- ri István taksás lakta.
217.	Eötvös nemzetség	a Szamos elhordta	1	Utoljára Fekete nevű zsidó taksás lakta.
218.	Eötvös nemzetség	a Szamos elhordta	1	Utoljára Szorádi István lakta.
219.	Báró Jósika	a Szamos elhordta	1	Utoljára Almási nevű taksás lakta.
220.	Bokor Ferenc	maga lakja	1	
221.	Gróf Teleky	Fejér Péter	1	
222.	Szögyéni Sándor	Bélteki Márton	1	
223.	Szeletzky consiliariusné	Burmák György	1	
224.	Gróf Teleky	Marosán István	1	
225.	Gróf Károlyi	Osváth András	1	
226.	Gróf Károlyi	Osváth János	1	
227.	Református Ecclesia	Kis András	1	
ITT AZ ORSZÁGÚTON ÁLTALKELVE:				
228.	Eötvös Mihály	majorház	1	
ITT AZ UTCÁN ÁLTALKELVE ÉS VISSZAFORDULVA:				
229.	Gróf Teleky	Katona József	1	
230.	B. Jósika Miklós	Cseke József	1	
231.	Kerekes István	Varga György	1	
232.	Eötvös Mihály	Tyinku Pál	1	
233.	Eötvös Mihály	Kirilla János	1	
234.	Eötvös Mihály	Katona János	1	
235.	Eötvös Mihály	Marosy István	1	
236.	Nagy György	Apáthy József	1	
237.	Gróf Teleky	Lengyel Mózes	1	
238.	Szögyényi Sándor	Bélteky Antal	1	
239.	Mátay Antal	Kézi Józsefné és Osváth István	1	
240.	Ujhelyi Károly	Móritz László	1	
241.	Uray Bálint	Horváth József	1/2	
242.	Báró Jósika	Csáky Pál és zsidó	1/2	
243.	Jékey Menyhért	Apáthy Antal	1	
244.	Jékey Menyhért	Ópris András	1	
245.	Bélteky Albert	maga lakja	1	
246.	Uray Ambrus	Szász Mihály	1	
247.	Jékey Menyhért	özv. Béltekyné és Apátiné	1	

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minéműsége	Jegyzés
248.	Jékey Menyhért	Pap József	1	A 248. számú te- lek nagy részét a Szamos elhordta.
249.	Gróf Degenfeldné	Amitt György	1	Nagy részét a Sza- mos elhordta.
250.	Gróf Teleky	Szász Pál	1	Nagy részét a Sza- mos elhordta.
251.	Jékey Menyhért	Szabó Imre	1	Egy részét a Sza- mos elhordta.
252.	Szőgyényi Sándor	maga lakja	1	
253.	Uray Bálint	korcsmaház	1	
ITT A PIACRA ÉS TÓTH UTCÁRA VISSZAFORDULVA, ANNAK KELETI SORJÁN FOLYTATVA:				
254.	Sulyok József	Nagy József	1	
255.	Bátory János	özv. zsidó papné	1	
256.	Gróf Teleky	zsinagóga és több zsidó		
257.	Antal István	maga lakja	1	1
258.	Bélteki János, Ádám és Zsigmond	magok lakják		1
259.	Jékey Menyhért	maga lakja	1	
260.	Korda Ferencné	Barkász József		1
261.	Csáky László	maga lakja	1/3	
262.	Móritz Pál és Barkász Antal	magok lakják	1/3	
263.	Kun József	maga lakja	1/3	
264.	Kelemen Gáspár	maga lakja		1
265.	Fodor László	pipás zsidó		1/4
266.	Bélteky Ferenc	maga lakja		1/4
267.	Bélteky József	maga lakja		2/4
268.	Gróf Teleky	Olvasztó László		1
269.	Gróf Teleky	Bélteky Antal		1
270.	Betsky Jánosné	Erdős László		1
271.	Gróf Teleky	Fejér Mihály		1
272.	Gróf Teleky	Fazekas Mihály		1
273.	Gróf Teleky	Meggyesi József		1
274.	Ujhelyi Károly	Oláh Ferenc		1
275.	Gróf Teleky	Lengyel András		1
276.	Belényesy Ferencné	maga lakja		1
A KRASZNA ZUGJÁBA BEKANYARODVA:				
277.	Báró Jósika	Szathmáry József		1
278.	Báró Jósika	Balla András		1
279.	Gróf Teleky	Asztay Ferenc és Kelemen József		1
280.	Uray Ambrus	Járai György		1
281.	Báró Jósika	Marosi János		1
282.	Barkász József	puszta		1
ITT A TÓTH UTCÁN ÁLTALKELVE A MEZŐRŐL VISSZAFORDULVA:				
283.	Városé	pásztor házak		1
284.	Szuhányi Ferenc	Raj Antal		1
285.	Betsky Jánosné	Asztay Péter		1
286.	Betsky Jánosné	Ópris András		1

Szám	A birtokos neve	A telken lakó neve	Telek minémúsége Udvar anya foglár	Jegyzés
287.	Uray Bálint	Szüts István	1	
288.	Uray Bálint	Szenyő László	1	
289.	Uray Bálint	Mezey József	1	
290.	Uray Bálint	Rácz Mihály	1	
291.	Szuhányi Ferenc	Gregus János	1/2	
292.	Szuhányi Ferenc	Ertsey József	1/2	
293.	Báró Jósika Miklós	Nagy József	1	
294.	Balla Péter és Borbély Mihály	magok lakják	1	
295.	Inantsi Mihály	József zsidó	1/2	
296.	Kádár György	özv. Szilágyiné	1/2	
297.	Osváth György	Gólya Majer zsidó	1/2	
298.	Kun István	maga lakja	1/2	
299.	Sánta Sándor	Eszenyi György	1	
300.	Gróf Teleky	Marosi Pál	1/2	
301.	Gróf Teleky	Pap Mihály	1/2	
302.	Bilkey Istvánné	maga lakja	1	
303.	Osváth nemzetség	magok lakják	1	
304.	Belényesi György és Osváth Dávid	magok lakják	1	
305.	Nagy György	Barta József	1	
306.	Bihari Sámuel	maga lakja	1/2	
307.	Bihari Imre	maga lakja	1/2	
308.	Zsidó Ecclesia	zsidó pap	1	
309.	Ujhelyi Károly	Brandli patikás	1	
310.	Korda Ferencné	Lamper Dávid	1/2	
311.	Ujhelyi Károly	festő zsidó	1/2	
312.	Nagy György	Matyi és Zsákmán Mózes zsidó	1	
313.	Báró Jósika Miklós	Májer Mihály	1	
314.	Kállay Dániel	Téti Ferenc	1	